

Folke-
Bok =
Samlin-
= ger

Denne bok tilhører:

m

702

3. oplag

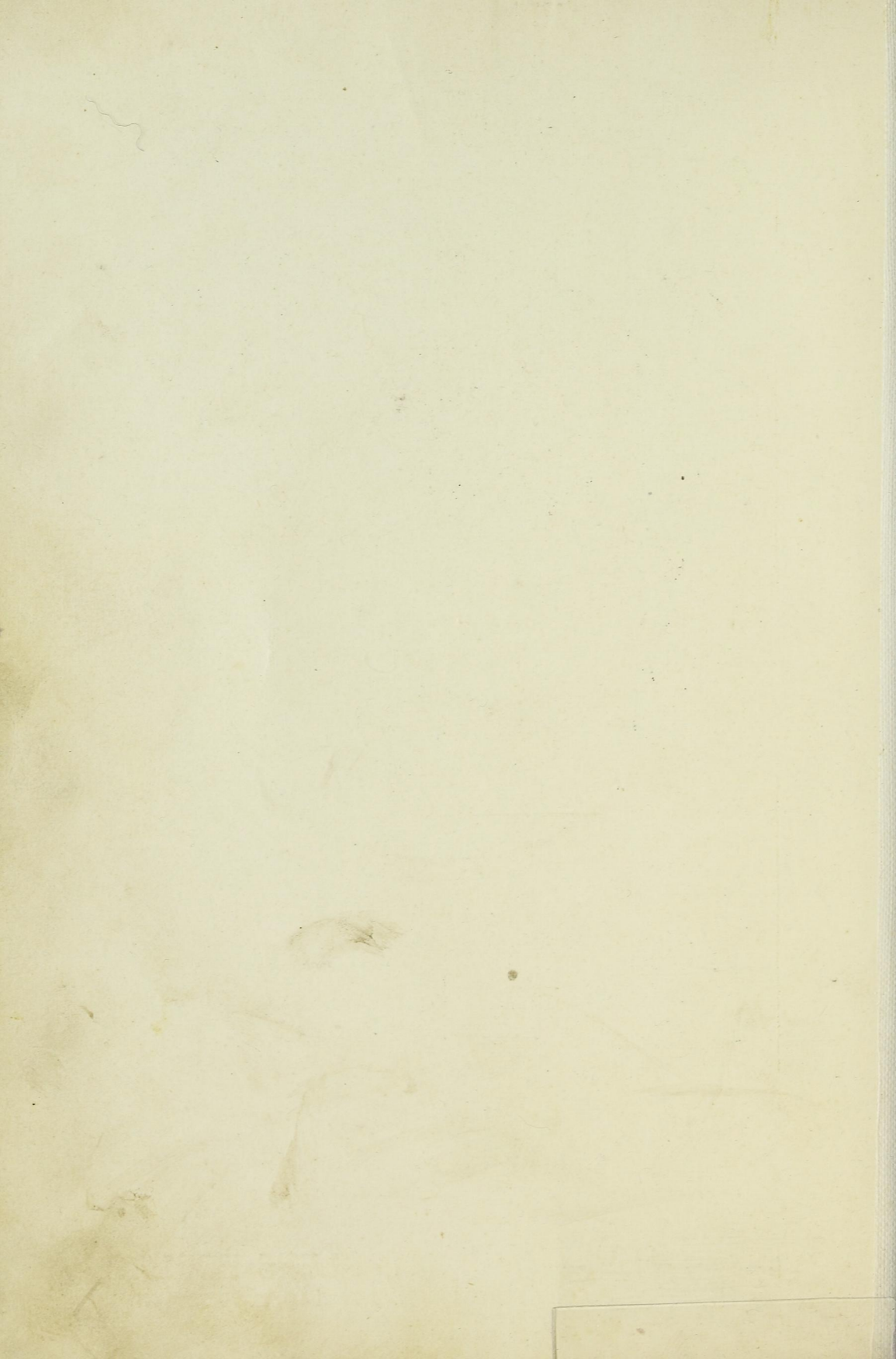
JULLI WIBORG:

LYKKEBARNET

KRISTIANIA - J. W. CAPPELENS FORLAG
FOR DANMARK: DET SCHÖNBERGSKE FORLAG, KJØBENHAVN

1913

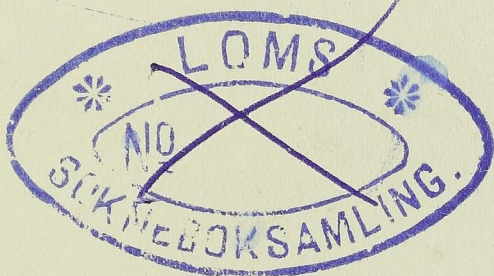

LYKKEBARNET

JULLI WIBORG

LYKKEBARNET

TREDJE OPLAG

KRISTIANIA

J. W. CAPPELENS FORLAG

NBR-Depotbiblioteket

Postboks 278, N-8601 MO I RANA

Fax: 75 12 13 00 - Tlf: 75 12 11 00

e-post: depot@nbr.no

Copyright 1912
by J. W. Cappelen,
Kristiania.

Julius Thømtes Boktrykkeri. Kristiania.
1912

Det er en mørk, regntung dag i oktober. Himmelen har trukket uveirskappen over sig — den uldne, graasorte, frynsete kappe, som varsler om ukelang væte, om knitren i ovnen, nedrullede gardiner og tændte lamper, om høitlæsning, om strikketøi i gamle rynkede hænder og om bøiede ungpikenakker over fine broderier.

Sommeren var saa kort, saa kort, sukker de unge og tænker tilbake paa den deilige ferie. Den var lang nok, tænker de gamle, — men vover ikke si det høit. De vet saa vel, at nu kommer deres tid.

Ungdommen eier den lyse, glade sommer med liv og lek under aapen himmel, og den friske, hvite, knitrende, kolde vinter med skibakker og skøiteis. Og saa vaaren — den er jo ungdommens egen, den forjættende, berusende vaar, som vækker de slumrende, ømme længsler.

Men den vemodfulde, vakre, rolige høst med de klare, sterke farver — den er de gamles. Ja, selv naar naturens mægtige høstoverture sætter

ind med storm og regnskyl, med taake og mørke for at føre tilskuerne ind i den rette sindsstemning til den nye akt — den lange, mørke vinter, — selv da føler de gamle: Vi forstaar dette bedst, det er vor tid, som kommer. — — —

Uveirskappen deroppe kommer i ulave; den slites i tusene stykker, som farer henover jorden i vild uorden og blir sortere og sortere paa sin ilsomme flugt. Det begynder at suse i de gamle popler paa kirkegaarden, og lindetrærne i den lille have bak kirken slipper forskræmt resten av sine gule blade.

„Hvad staar paa?“ hvisker den falmede asters til sin nabo, en blyg liten reseda, som blufærdig bøier sig mot jorden.

„Det er stormen, høststormen; nu maa vi dø,“ hvisker den rød tilbake.

„Ikke endnu, — jeg har flere vakre blade igjen,“ roper astersen stolt.

„De er gule og skidne,“ hvisker resedaen, „og jeg er begyndt at fryse; jeg er jo næsten naken.“

Asternen gjør et kast med hodet og retter sig kraftig op — en sidste honnør for sin lille kjæreste. I neste øieblik ligger den knækket paa jorden.

„Snart er det min tur,“ sukker resedaen og bøier sig endnu dypere.

Det suser sterkere og sterkere i de gamle popler; den lille havegrind smelder uopholdelig,

og snorene paa den hvite flagstang pisker løs av alle kræfter.

Det gamle, krokete epletræ midt i haven forsøker ikke engang paa motstand, men gir sig villig med ind i dansen, mens alle kirsebær- og plommetrærne svinger sig av fryd. — Nu blir her moro, nu maa selve bedstemor til, hun som alltid har skjændt paa sine unge, myke svaiende slegtninger, naar de en og anden gang lot sig rive med av den milde vaarvind til tankeløst at drysse ut over den længtende jord sine vakre hvite blomster.

Nu tier hun. Aaja, det drysser ikke lenger nu. Et efterglemt, indtørret kirsebær eller en rynket, sur plomme er deres eneste stas foruten de gulflekkede blade, som villig ved det mindste støt daler ned for at gjødsle den jord, som vaaren og sommeren igjennem gav dem liv og farve.

Ouverturen tiltar, alle instrumenter stemmer i sterkere og sterkere. Det hviner rundt hushjørnerne, det knaker i de gamle træhus og løse taksten feies ned, som var det halmstraa.

— — —
I det hvitmalte hus bak kirken aapnes døren ut til den lille veranda, tre trappetrin ned — og fruene staar i haven. Hun finder det bedst at redde sine potteplanter, som er sat ut for at faa regn — kanskje det sidste, før frosten kommer.

„Bedre at undvære regn end at bli knækket sønder og sammen, Lina.“

Lina staar i døren.

„Ja, det skulde bare mangle! Vi faar da heller spendere en dusj i kjøkkenet.“

Hun kommanderer fruene op fra haven og skyver hende lempelig ind gjennem døren.

„Det er ikke for fruene at være utendørs i slikt veir.“

Og fruene føier sig, sætter sig ved vinduet og ser paa Lina, som tørrer alle pottene, en for en, ikke bare under, men helt rundt, endda de ikke har faat et støvgran paa sig, end si en regndraape. Men hun vet, hvordan fruene vil ha det, og Lina er en ordentlig pike, omend haaret sitter i den værste uorden, — og smaakrøllene, som hun har strævet med en halv time foran speilet, snart er en saga blot.

Hun tar sig et par ganger til hodet for at bringe orden i virvaret, men opgir det fuldstændig, ler og roper ind til fruene, som iagttar hende:

„Saa gaar det med det, som ikke er egne,“ og tørrer videre.

Fruene smiler — et mildt, vemodig smil. Det fine hode med det graasprængte haar bærer ingen kappe, men bakhodet er dækket av en flette, som er lagt i krans med net over. Ansigtet synes merkelig glat; ti de smaa rynker rundt øine og mund sees ikke i det mørke veir.

Over stuen hviler et præg av fornem ynde. En viss aandelig adel breder sig ut over de tunge, gammeldagse, solide møbler, — over det store, bløte gulvteppe, over bokskapet med de pragtindbundne verker, der glimter frem gjennem glasdørene og over kobberstikkene i de forgyldte rammer. Ja, selv fotografiene paa pia-noet vidner om, at en kvinde med smak har sat dem paa sin plads. — —

Lina er færdig med at tørre. Fra veranda-gulvet flyttes pottene i en fart indenfor døren — det næste vindkast kan bli skjæbnsvangert.

„Se saa, det klarte sig allikevel!“

Hun vrir om nøklen, tar et kraftig tak i døren og sætter pottene paa sine respektive pladser.

Da bryter regnet pludselig løs. Det plasker mot altangulvet; det trommer paa vinduene, det strømmer ned fra takene, det hopper i havens ganger, det høljer ned over menneskene, enten de har paraply eller ikke.

Himmelens sluser er aapnet. Ouverturen fra før er pludselig sprunget om fra moll med skjærende dissonancer og vilde, vovede akkorder til en morsom, forfriskende dur, der bringer sindet i likevegt og jager paa dør alle de uhyggelige tanker, stormen har rotet op i.

„Det regner over retfærdige og uretfærdige,“ siger Lina med et halvkvalt smil.

Fruen ryster misbilligende paa hodet.

„Ja, saan staar det, og det er jo saa sandt, som det er sagt.“

„Ja, men det er ikke ret at bruke skriftens ord som et tankeløst mundheld, Lina.“

„Jøss, — naar det ikke er vondt ment, saa —“

Men da ser fruene skarpt paa hende, og Lina husker, at nu har hun sagt det ordet igjen — og skynder sig ut i kjøkkenet. Det er bedst at redde sig før lynilden i stuen begynner at blinke. Uveiret ute er for ingenting at regne mot det at bli splintret av fruens klare, graabrune øine og høre hendes stilfærdige, men skarpe iretterrettelse.

Og ute stridregner det.

*

*

*

Fru Kramer tok strikketøiet frem og satte sig bort til vinduet, som vendte ut mot gaten — eller rettere benævnt — veien. Der fandtes nemlig ikke spor av fortaug, end si noget saa moderne som cementering eller asfalt. Veien var litt ujevn — hist og her stak en sten op, og paa begge sider vokste lange græsstraar og nesler opefter havegjærdene.

Veien førte op til kirken, hvis nærmeste nabo var fru Kramers vakre, hvitmalte hus.

Kirkegaarden laa paa den anden side av kirken, — bare et litet hjørne av den kunde sees

fra fru Kramers vinduer. Men dette hjørne saa om sommeren nærmest ut som en have. Her hadde byens noblesse sine gravsteder, som alle var omgitt av jerngitter eller hvitmalte trægjærder. De behagelige havebænker med avrundede ryg-støtter under en hengebjerk eller en sørgepil, de velpleiede grave oversaadd med alle slags deilige blomster og de singelfylgte ganger med lyserøde, store konkylier, — mindet ikke meget om sorg og bortgjemte kjære. Men støtterne med indskriptionene, — de smaa hvite, som hvilte paa jernrammen, og de høie, mørke blanke — fortalte allikevel nok. Det var og blev bare et blomstersmykket hjørne paa kirkegaarden.

Her hvilte ogsaa fru Kramers mand, sorenskriver Peder Kramer, i sin tid en av byens første mænd, en hædersmand til fingerspidsene, en høit agtet og dygtig mand, som efterlot sin enke en liten formue, der sikret hende en sorgløs alderdom og et vakkert hus med rum til baade barn og barnebarn, som dog aldrig hadde indfundet sig — til begges store, men stille sorg.

Sorenskriveren var død for to aar siden, fortalte indskriptionen paa den hvite gravsten. Og fruene, som nu følte sig endnu mer ensom end før, fik trang til at ha en ungdom i huset, ikke til opvartning, — Lina klarte den ting bedre end nogen anden, — men til selskap. Allikevel

hadde hun ikke tat sig selskapsdame, men en pensionær, en ung lærerinde, som efter første bekjendtskap hadde faat en stor plads i fru Kramers hjerte.

Bekjendtskapet blev stiftet en varm august-eftermiddag paa bænken bak kirken, hvor der var utsigt over fjorden. Her pleide fru Kramer at sitte om eftermiddagen, naar hun hadde avlagt den daglige visit ved sin mands grav. Men en dag var bænken optat av en ung dame i blaastripet vaskekjole.

Fru Kramer, som ikke kjendte hende, vilde vende om; men den unge dame reiste sig hurtig og bad fruen endelig ta plads — hun skulde straks gaa.

„Her er saa vakkert med fjorden like nedenfor, og jeg er saa glad i sjøen,“ sa hun halvt undskyldende, idet hun satte hatten paa.

„Men saa maa De ikke gaa, frøken. Her er da plads til os begge,“ bad fru Kramer, — og da den unge dame forstod, at hun ikke generte, blev hun sittende. Og før de begge visste av det, var de presentert for hinanden og samtalen i fuld gang.

Den unge dame var netop ansat som lærerinde ved folkeskolen og bodde midlertidig paa Grand hotel, mens hun saa sig om efter et hyggelig losji.

Resultatet av samtalen blev, at frøken Holst-

mark fulgte fru Kramer hjem — til Linas største forbauselse, — der steg til kulminationspunktet, da det blev meddelt hende, at fra første september vilde samme dame bli fru Kramers pensionær.

„Aldrig i mine levedage har jeg hørt paa maken,“ sa Lina til Martin vedhugger og slog hænderne sammen. „Hvad gaar der av fruene? Naa har jeg tjent her i syv aar, men aldrig har det hændt, at hun har bedt folk ind fra gaten og spurt, om de vilde bo hos hende. — Ellers ser damene grei og kjæk ut; hun har ikke noget av det stramme og væmmelige ved sig, som lærerinder ellers har.“

„Aa, det er vel skjel paa dem ogsaa,“ sa Martin. Han sat krocket og varm og drak sin rykende kaffe av skaalen, som han balancerte paa tre fingre.

„Ja, vist er det det. Men mestedelen er naa græsselig jomfrenalske da.“

„Ja, dem som ikke gifter sig saa — dem er det vel,“ lo Martin.

Lina lo ogsaa.

„Jamen, de er da græsselig saan lærde og stive, og lorgnetter bruker de støtt.“

„Hadde hu ogsaa?“

„Neida. — Jøss, hu var vist ikke stort over tyve, eftersom jeg skjønner. Nei, hu lignet mest et almindelig, pent menneske.“

Og saa var det almindelig pene menneske uten lorgnet flyttet ind til fru Kramer og hadde faat et stort, luftig værelse, som vendte mot haven.

„Frøkna hos Kramer“ var hendes populære navn blandt skolebarnene. Det var saa meget lettere at si end frøken Holstmark, som de i almindelighet uttalte galt, idet de enten satte t'en foran s'en eller ganske sløifet den, saa det blev Holsmark. En smule lettere blev det jo derved, men dog ikke saa let som frøkna hos Kramer. Det gik som kjepper i hjul, det.

Og fru Kramer saa ikke ut til at ha noget imot det. Hun smilte bare sit eget stille smil da hun hørte det første gang. Og da Lina en gang i spøk foreslog, at lærerinden blev kaldt frøken Kramer, sa hun ganske muntert og skøieragtig:

„Ja, det var noget at tænke paa, frøken Holstmark.“

„Nei, Lina har godt av litt tungegymnastik, ellers glemmer hun at snakke, — saa av hensyn til Lina faar jeg vist beholde mit gamle navn,“ svarte Kiss Holstmark med paatat alvor.

Lina forstod finten, tok paa sig en fornærmet mine, presset munden igjen — for et øieblik, og sa, før hun forsvandt i kjøkkenet:

„Forresten saa tænker jeg nok, frøkna snart bytter navn for rekti, jeg.“

Kiss sat forskanset bak avisen, og fru Kramer

saa ikke den svake rødme, som farvet hendes ansigt, og det drømmende, litt saare uttrykk i øinene.

Ingen av dem sa noget.

— — —

Fru Kramer sat ved vinduet og strikket. Det stridregnte fremdeles.

„Lina!“

Hun var straks i døren. Haaret var i den skjønneste orden — efter Linas opskrift.

„Jeg undres paa, om frøkenen tok paraply og regntøi med paa skolen. Se endelig efter i entreen, hvis ikke maa du straks springe bort med det.

„Der hører jeg hende i kjøkkengangen. — Du verden, aassen ser Dere ut, frøken!“

Kiss Holstmark viste sig i døren — dyvaat fra top til taa, men med smilende ansigt.

„Pyt, det er bare benene som er vaate. Jeg var saa dum at gaa uten galoger; men hvem kunde tænke, det skulde bli en slik oversvømmelse!“

Hun tok regnkaapen av og hang den i kjøkkengangen, gjorde et par lange hop bort til kjøkkenstolen og begyndte at snøre op støvlerne.

Lina sprang til, la sig paa knæ, skjøv hænderne bort og snørte op uten videre.

„Nei, det er ikke mening i slikt, Lina! Tusen tak, — jeg kan da selv —“

„Bare sit stille Dere. — Skjønner Dere ikke, at gulvet er nyvasket da! La mig faa det fæle støvlerne væk saa fort jeg kan — vaate som druknede rotter.“

Kiss lo.

„Saa, tusen tak. Ja, jeg faar vel lov at gaa over gulvet paa strømpelæsten — eller kanskje du vil bære mig, Lina?“

Kiss saa tilbake paa de mørke, vaate flekker.

„Jeg skal tørre op siden — bare la dem være,“ lo hun og sprang ind paa sit værelse.

„Set slikt!“ sa Lina med et anstrøk av moderlig omsorg — og stak det vaate skotøi ind gennem dagligstuedøren. „Jamen er det godt, hun har nogen til at se efter sig. — De skal bli saa likeglad med sig sjel saanne enslige lærerinder, har jeg hørt.“

Hun børstet omhyggelig sølen av støvlerne over en avis, som hun la dobbelt paa gulvet, og satte dem saa op ved væggen ved siden av komfyren.

„Det er vel ikke for nær Lina?“

„Aanei da, der er snødt varme paa. — Kaffen er færdig.“

„Jatak, la os faa den saasnant, hun har byttet.“

„Jeg maa faa lov at vaske mig ogsaa, fru Kramer,“ ropte Kiss; „det er saa nydelig at faa dukke sig litt, efterat det har regnet ind i ansigtet.“

„Ja, naturligvis; det haster ikke! Jeg vilde bare, De skulde faa litt varmt i Dem saasnart som mulig efter den vaate tur.“

Hun banket løst paa døren, som stod paa glytt, og tittet ind. — Kiss stod med ansigtet dypt nede i vaskevandsfatet.

„Ah! Det er skjønt! Og saadant veir er vel deilig. Jeg skulde gjerne ta mig en rigtig lang tur, hvis jeg ikke hadde saa mange norskbøker at rette.“

Hun gned ansigtet til det glødet av sundhet og velvære.

„Jeg har nu en nyhet — eller la os kalde det en overraskelse helst. Nei, nei, — jeg siger ikke mer. Skynd Dem nu! Lina venter paa ros for smulteringene sine.“

Kaffen var allerede under varmeren, og smulteringene duftet nystekte og delikate fra den fine, gamle pletkurv, da Kiss kom ind i stuen.

„Aa, hvor her er koselig, fru Kramer! Endda mer end ellers tror jeg, fordi det er saa surt ute. Og saa hyggelig med litt i ovnen.“

„Ja, men det er nu bare litt bjerkeved; det er jo egentlig ikke saa koldt endda, og jeg synes, det er bedst at vente i det længste med koksen.“

Kiss drog et langt, tilfreds suk og tok plads i sorenskriverens store stol, en stoppet, gammel-dags med rødt damaskes træk, dyp og rummelig,

rigtig en stol, som indbød til hvile efter dagens arbeide.

Den var efter fruens ønske blit Kiss' specielle stol, hun selv hadde akkurat maken.

„Jeg har det vist for godt hos Dem, fru Kramer. Jeg blir mer og mer makelig. Og naar nu Lina begynner at agere kammerpike, da vet jeg virkelig ikke, hvor det skal ende!“

„Ja — jeg har tænkt paa det samme idag.“

Fru Kramer skjænkte kaffen og saa svært betænkt ut.

Kiss saa spørgende op.

„Ja, det var overraskelsen. — Jeg tænker vi serverer den samtidig med kaffen.“

Kiss skvat op av stolen.

„Ja, det hadde jeg virkelig glemmt.“

„Drik nu kaffen og glem ikke smulteringene. Og saa skal De høre.“ — Hun hadde sukker og fløte i kaffen, rørte omhyggelig om og vedblev: „Jeg har gjentagne ganger faat bebreidelser, fordi jeg har været altfor egoistisk overfor Dem.“

„Bebreidelser? Av hvem?“

„Av mig selv — mit bedre jeg, om De saa vil.“

„De egoistisk? De er jo netop det-motsatte!“

„Nei, nei — ikke avbryt mig. Egoistisk er netop ordet. Jeg har den tid, De har bodd her, tænkt mer paa min egen hygge og fornøielse end paa at gjøre det behagelig for Dem, og De

er derved gaat glip av mange adspredelser og fornøielser, som hører ungdommen til.“

„Men, fru Kramer, jeg har jo aldrig —“

„Vent litt! Det er et stort spørmaal, om jeg i det hele tat har gjort ret i at ta en ungdom i huset.“

„De *kan* ikke mene noget slikt. Svar mig: Har De nogen gang set mig misfornøiet og faat indtryk av, at jeg ønsker en forandring.“

„Nei, slet ikke — langt derfra. Men jeg burde selv forstaat, at samværet med mig ikke var nok for Dem.“

Nu lo Kiss. Hun var i slikt prægtig humør. Paa skolen hadde det været en god dag. Barnene hadde trods stormen og regnet været rolige og opmerkemme, og hun var gaat hjem med den følelse, at hun hadde git dem noget og kanskje bragt en smule solskin ind i barnehjertene.

Derfor forekom fru Kramers grublerier og selvanklager hende dobbelt urimelig. Glædet hun sig ikke altid til at komme hjem til den lille rede, hvor hun aldrig var blit møtt med andet end venlighet? Men hun forstod av fru Kramers ansigt, at hun mente det for alvorlig til, at det kunde feies bort med en latter.

„Jeg omgaaes en masse andre mennesker, fru Kramer! Først og fremst otti — nitti barn, som jeg taler med hver dag, foruten alle dem, jeg ser

omkring mig — og saa alle lærerne og lærerinderne, det er jo tredive voksne mennesker, og de fleste av dem er da unge, saa jeg synes ikke netop, jeg mangler omgang.“

Kiss talte i en let, sorgløs tone. Hun syntes at merke et omslag i fru Kramers sindsstemning. Overraskelsen var vistnok en spøk, som hun først hadde tænkt.

Lina kom ind og la en svær bjerkeknaus i ovnen. Hun skottet bort til kaffebrettet.

„Aa, Lina; de er ekstra idag. Det var en overraskelse; for jeg kjendte ikke smultelugt i kjøkkenet.“

Lina smilte overlegent:

„Aanei, jeg har da lært at lufte ut. Forresten er det smultet til Westergaard ualmindelig godt.“

„Ja, de er vellykkede,“ sa fruene med et betydende nik til Lina, som hadde indtat hoftefæst og forberedte sig paa en længere interessant diskussion over emnet smult i alle dets variationer, et rikt emne for Lina, eftersom hendes specialitet var at lage kaker, som kunde stekes i det fete, brune fluidum. Westergaardssmult kontra Nilsen paa hjørne-smult trængte en fagkyndig utredning, isærdeleshet siden fruene hadde stillet sig skeptisk overfor Linas forslag om for engangs skyld at gaa Nilsen forbi og kjøpe hos Westergaard, som var leverandør til Linas søster, indehaver av Storgatens delikatesseforretning.

Men da Lina opfanget og forstod fruens nik, forlot hun hoftefæstet og gik over til en langsom marsj henimot kjøkkendøren, haabende paa en gunstigere anledning.

„De mangler ikke omgang utendørs, nei. Men det er noget helt andet. — Den mørke vintertid, frøken Holstmark, med de lange aftener, — har De ikke tænkt paa, hvor trivielt det da vil bli at være alene med mig, gamle kone?“

Kiss rystet paa hodet og smilte.

„Derfor har jeg tænkt at foreslaa, at vi tar en ung dame til i huset — den nye lærerinde kanske, som er ansat fra første november. Jeg ser hun averterer i avisen idag.“

Der blev en liten pause, før Kiss sa noget. Fru Kramer saa spændt paa hende; men Kiss saa til en anden kant. Tusen tanker for igjennem hendes hjerne de faa sekunder. — Hvad var hændt, siden fru Kramer kunde foreslaa slikt? Var det økonomiske grunder? Eller var det, fordi hun frygtet for at hendes pensionær skulde bli for litet underholdende vinteren igjennem? Eller — hadde fru Kramer merket, at humøret ikke altid var like lyst, — at hun henfaldt til grublen og rent glemte at snakke — — endskjønt hun jo av al magt hadde forsøkt at begrave sin dyrebare hemmelighet.

„De maa naturligvis gjøre, som De synes, fru Kramer. Men naar De angir som grund, at

det er for min skyld, forsikrer jeg Dem, at det er aldeles unødigt.“

„Unødigt, ja. — Det siger De kanskje, fordi De tror, det er et offer for mig. Men vær nu helt ærlig. Vilde De ikke bli glad ved at faa en ungdom i huset — en som har samme interesser som Dem?“

„Vet De, om hun har det?“ kom det en smule heftig fra Kiss.

„Interessen for skolen er jo fælles?“

„Ja — men tror De, den er nok til at binde os sammen? For De tænkte vel, vi skulde bli veninder, ikke sandt?“

„Veninder? — Ja, om ikke saa intime, saa ialfald gode kamerater.“

„Men det blir vi jo allikevel paa skolen og — man kan vel ikke godt paa forhaand bestemme sig til at omgaaes et menneske, man ikke har set?“

„Hun skulde selvfølgelig ha sit eget værelse, ovenpaa hadde jeg tænkt, — saa dere vilde ikke komme hinanden saa tæt ind paa livet.“

„Fru Kramer! Hvis De hadde pensionat og hadde fire — fem — seks eller flere i huset, da hadde jeg ikke imot det selvfølgelig. Men det er ganske anderledes, naar kun to damer bor sammen. Der vilde bli altfor mange hensyn ^{o+ 1} en vilde stadig ha følelsen av ikke at være sig selv, og — ja, jeg maa desværre si, at dersom

De bestemmer Dem til dette, ønsker jeg helst at flytte.“

Stemmen svigtet hende næsten. Fru Kramer reiste sig og tok plads ret overfor Kiss. Ansigtet formelig lyste. Hun gav Kiss haanden.

„Saa kan jeg med god samvittighet faa lov at ha Dem her alene i hele vinter? Det er ikke noget, jeg heller vil, frøken Holstmark! Det var ene og alene hensynet til Dem, som bragte mig til at tænke paa den nye lærerinde.“

Kiss tok hendes haand mellem begge sine. Der var taarer i øinene.

„Aa, tusen tak! — Jeg er egoistisk og pedantisk, fru Kramer. Jeg burde kanskje overvinde mig og tvinge mig til at gjøre stik imot min lyst?“

„Nei, nei — paa ingen maate!“

Over fru Kramers ansigt fløi et godt, varmt smil — og Kiss fortsatte:

„Der var en, som sa til mig engang, at jeg var for litet elastisk i mit venskap, og det er sandt, tror jeg. Jeg har ikke saa let for at slutte mig til nogen; jeg har mange bekjendte, men faa veninder.“

„Det kommer an paa, hvad De egentlig forbinder med ordet veninde.“

„En, som jeg helt ut stoler paa, — som jeg er glad i trods feil og mangler og uoverensstemmelser i smaating, og som jeg vet, har den samme

følelse overfor mig — en, som helt ut er trofast og sand.“

Fru Kramer smilte og rystet paa hodet.

„En saadan veninde er vanskelig at finde. Kvinder slutter sjelden et saa trofast venskap. — Jeg tror bare det kan eksistere mellem mand og kvinde.“

„Ja, kanske. — I barneaarene faar man venner paa slomp. Det beror paa tilfældigheter, hvem man da er sammen med. En klassekamerat, nærmeste nabo, eller barnene til forældrenes venner blir saa at si lagt i ens vei, og man lar tilfældet raade — — somoftest,“ tilføiet Kiss, efter kort betænkning. „Sympatien spiller naturligvis ind ogsaa da, men ikke som senere i livet.“

„Jeg er fuldstændig enig,“ sa fru Kramer. „Og da De vistnok hører til de mennesker, som maa ha alt eller intet — ikke noget halvt, kan jeg jo forstaa, at De ikke saadan uten videre kan slutte Dem til en fremmed, selv om hun er lærerinde.“

„Ja, De tror ikke, hvor litet samme livsstilling har at si i venskap, hvis der ikke er sympati forøvrig.“

„Aajo, jeg kan nok forstaa det. Men — tillat mig en bemerkning — burde De ikke være mer sammen med Deres kolleger, for skolens skyld, frøken Holstmark.“

„Jeg er sammen med dem i friminuttene, ofte baade til og fra skolen, — paa møterne og festene træffer jeg dem, og da er det utelukkende skoleprat. Kan De ikke tænke, at der kan bli for meget av denslags ogsaa? Ialfald synes jeg, det er en hvile at være sammen med andre mennesker en gang imellem og faa tankerne over paa helt andre ting.“

„Men jeg trodde, lærerne hadde mange interesser utenfor skolen?“

„Ja, selvfølgelig! — Frøken Fürst, kan De tro, er et prægtig menneske — menneske altsaa,“ lo Kiss. „En glemmer saa deilig, at hun er lærerinde. For hun kan saa godt taale at høre andres mening, og selv om den er motsat hendes egen, farer hun ikke op og blir heftig og ubehagelig. — Ja, der er flere kjække; men jeg liker hende bedst.“

„Ubehagelig! — Det bør jo intet dannet menneske være.“

„Nei, — men jeg vet ikke hvordan det er, jeg. Kanske jeg tar feil. Men jeg har indtryk av, at enkelte lærerinder har et præ paa at være paa-staaelige og uelskværdige, naar det gjælder en diskussion. — Det kommer kanskje av, at de i skolen er nummer én og deres ord er en lov, som ikke taaler den mindste motsigelse. — En lærerinde har vist let for at bli litt for selvstændig ialfald.“

Fru Kramer smilte.

„Kan man bli det?“

„Ja, jeg tror det. Men da heter det kanskje ikke lenger selvstændighet, men herskersyke.“

„De har ikke bare vakre ord at si om Deres egen stand,“ sa fru Kramer. — Hun hadde tat strikkesøiet frem; men det var litt for mørkt, selv om hun flyttet sig bort til vinduet.

Kiss kom hende i forkjøpet, da hun vilde tænde lampen, — og da hun netop hadde sat glasset paa, sa fru Kramer pludselig uten at vente svar paa sin sidste bemerkning:

„Si mig — — har De opgjort Dem nogen mening om forholdet mellem mand og kvinde?“

„Hvordan mener De?“

„Jeg tænker nærmest paa de fælles interesser, som skulde binde dem sammen.“

Kiss gik langsomt bort til ovnen med den avbrændte fyrstikke, saa ind i varmen, hvordan den hurtig fortæredes, og lukket saa sagte døren igjen.

„Ja, det har jeg, fru Kramer,“ sa hun stille og rolig.

Fru Kramer saa forundret paa hende. Hun var vant til overraskelser fra sin pensionær, men dette rolige, vel overveiede svar forbløffet hende.

„Og De har forholdsvis like store fordringer?“

„Vi har vist aldrig talt om dette, fru Kramer.“

Kiss stod midt paa gulvet med hænderne fam-

lende ved urkjeden — og tankerne likesom langt borte. Øinene fulgte en surrende flue paa væggen over Kramers billede, i bred forgyldt ramme.

„Nei. — Det har ikke faldt sig saa, og desuten gir De ikke indtryk av at ha nogen speciel interesse i den retning. — De ser saa uberrørt ut.“

Fru Kramer var igjen igang med strikketøiet; de hvite benpinder danset saa let mellem hendes fine, tynde hænder. Langsjalet, hun arbeidet paa, var et missionsarbeide, et av de mange.

Kiss tok et par skridt henimot døren.

„Jeg har vist svært gammeldagse meninger i det stykke ogsaa,“ sa hun. „En av lærerinderne siger, at jeg er unaturlig dydig og unaturlig fuldkommen — i min maate at være paa overfor herrer.“

Hun smilte let og trak op klokken.

„Halv syv alt! Der kan De se, hvor let jeg har for at slaa mig ned hos Dem. — Men det var overraskelsen, fru Kramer! Vi var ikke rigtig færdig endda. — Vil De være saa snild at svare mig helt opriktig nu: Hvad er den egentlige grund til, at De kom til at foreslaa den nye lærerinde?“

„Ja, siden De har været saa ærlig, vil jeg ogsaa være det, frøken Holstmark. Sæt Dem nu ned litt. — — Jeg har undertiden indtryk av, at De likesom ikke lever helt sammen med

os andre, men lever i en anden verden — at Deres tanker er andetsteds henne, og jeg har da tænkt, at De savnet passende selskap — at De vilde befinde Dem mer vel ved at ha en jevnaldrende veninde.“

Hun kastet et stjaalent blik bort paa Kiss, som hadde sat sig i sin gode lænestol. Klokken laa fremdeles i venstre haand, og den høire albue støttet sig paa stolarmen. Haanden holdt hun under haken, mens hun stirret paa gulvteppets blomstrede mønster — tilsyneladende saa interessant, som gjaldt det først og fremst at huske hver blomst og hver farve.

„Til andre tider — ja, som oftest — er De saa let og glad og fornøiet og synger og ler, som om De var den mindst reflekterende kvinde i verden. — Ikke sandt?“

Kiss tok sig sammen med synlig anstrengelse, rettet sig op og smilte svakt:

„Saa er jeg altsaa græsselig lunefuld? Aa, jeg burde skamme mig. — Jo, fru Kramer, det er ganske sandt, som De siger. Mit humør er variabelt. En dag er jeg glad, en anden dag — ja, om ikke netop bedrøvet, saa ialfald tung og kjedelig. Og jeg burde altid være glad, fru Kramer. Det er skrækkelig, at jeg ikke er det.“

Stemmen var blit svakere, eftersom hun talte. En og anden taare piplet frem. Hun la lomme-tørklæ over øinene, bet tænderne sammen og

anstrengte sig til det yderste for at sætte dæmninger for den frembrytende taarestrom. Men det hjalp litet, hvad hun end tænkte paa for at glemme.

Det morsomste hun visste, — det som ellers saa let lokket latteren frem, kunde ikke engang fremkalde et smil. Taarerne strømmet derfor rikelig, — men stille og rolig.

„Har jeg saaret Dem! Kjære, hvor taktløs jeg har været.“

Fru Kramer reiste sig, men Kiss vinket av-
vergende:

„Nei, nei! Det var bare godt. Jeg — jeg skal forklare Dem det.“

Fru Kramer satte sig. Den ene overraskelsen blev jo større end den anden. Saa sund og fornuftig og grei som frøken Holstmark altid hadde været, forekom dette umotiverte utbrud hende som en fuldstændig gaade, der nok kunde trænge en løsning.

Hadde hun da tat feil? Var frøken Holstmark allikevel mer kvinde end barn? Hun hadde anset hende for at være den personifiserte uskyld, den mest naturlige og av sorger og skuffelser mest uberørte unge pike, hun kjendte.

Men —

Snart stilnet graaten, enkelte hikst og lange suk kom som efterdønninger.

„Det er nok sandt, fru Kramer. Jeg savner

noget, og jeg længter efter noget. Men De kan ikke hjelpe mig, selv om De tok ti lærerinder i pension," sa hun og smilte gjennom taarer. „Men jeg burde jo aldrig lat Dem ane, at noget inde i mig ikke var i orden — — eller kanskje det er riktig allikevel, — det er det, jeg undertiden ikke er aldeles viss paa. Ihvertfald skulde jeg kunne beherske mig og ikke la andre lide under det.“

„Lide! Nei, De vet nok, jeg ikke lider paa anden maate end, at det gjør mig ondt, at De ikke er helt fornøiet. Dog begynner jeg at forstaa nu — jeg dumme fæ. De behøver ikke at si mer foreløbig. Det er altsaa en skabningens herre, som er skyld i taarerne.“

Den muntre, lette tone med understrøm av varme og medfølelse, virket befriende paa dem begge.

Kiss nikket.

„Ja, ja, frøken Kiss. Livet er ikke anderledes . . . torner og roser, sorger og glæder. Bedre at ha sorgerne først og glæderne siden.“

„Tror De det, fru Kramer?“

Kiss visste ikke selv, at spørsmålet lød saa indtrængende og alvorlig.

„Ja, — det vil si“ — hun blev litt forvirret over Kiss' spændte, spørgende uttryk — „det er da bedre end om det var omvendt.“

„Ja — men hvis man selv har paadraget sig

sorg og savn og — — og skabningens herre er uten skyld?“

„Ja, da beror det paa, hvorfor man har paa-draget sig sorger. Er det med fuldt overlæg, med vidende og vilje, — se da maa man ta følgerne, helt til —“

„Til hvad?“

„Til man muligens kan forandre den beslutning, som volder sorgen og derved vende sorgen om til glæde.“

„Men det er jo netop det, jeg ikke kan.“

Kiss hadde bøiet hodet bakover og holdt henderne over øinene. — Det var saa deilig at faa hvile. For det var hvile, dette at faa slippe ut litt av al den opdæmmede, knugende smerte til én, som ikke vilde misforstaa eller forraade hende.

„Nu er vi kommet til det punkt, hvor skrifte-faderen absolut maa faa vite noget konkret: Hvad er det, De ikke kan?“

. . . . „Leve livet sammen med en mand, som forkaster troen paa den levende Gud,“ sa Kiss langsomt og stille med fast stemme.

Nu var det sagt.

For første gang hadde hun aapnet en glyt paa hjertedøren for sit livs første, virkelige sorg. Og det følte ikke, som hun var blit avklædd — slik som hun saa ofte hadde forestilt sig det. Hun blev ikke fattigere, bare lettere. Hun søkte

forgjæves efter den følelse av tomhet, som ofte følger paa en fortrolig meddelelse om sig selv — om sit intimeste hjerteliv.

Hun hadde en velgjørende bevissthet om, at det ikke var taktløshet og sensationslysten nysgjerrighet, som hadde bragt fru Kramer til at komme med det skjæbnesvangre spørsmåal, men utelukkende moderlig interesse for hendes ve og vel.

„Tror De ikke, frøken Holstmark,“ sa fru Kramer efter et minuts taushet, „at vi senere iaften, naar de er færdig med at rette bøgerne, skal tale nærmere om dette. Nu er De træt og trenger at hvile litt. Ja, vi trenger det begge to. — Det var min dumme overraskelse, som var skyld i, at det gik, som det gik.“

„Og derfor skal De ha hjertelig tak, fru Kramer. Der kom noget godt ut av overraskelsen allikevel.“

Hun gav haanden til fru Kramer, som la sin arm om hende og drog hende ind til sig.

„Tak for, hvad De idag har git mig. Jeg er viss paa, De ikke taler til hvemsomhelst om Deres hjerteanliggender. — Og jeg tror sikkert, jeg kan være Dem til litt hjælp. Men hvil Dem nu litt, læg Dem paa chaiselongen, til Lina ber Dem tilbords.“

„Pyt! Jeg er ikke træt. Jeg vil allerhelst

faa lov til at —“ hun nikket henimot pianoet —
„spille litt, hvis De ikke —“

„Allerhelst det, — det er den bedste hvile
for mig.“

Hvem skulde saa ha trodd, at Kiss vilde vælge
at spille, som hun gjorde? Et friskt, fantasirikt
stykke, der sprudlet av liv og lyst og fik fru
Kramer til at smile og forundre sig, men der-
etter til at forstaa.

„Det har De ikke spilt før!“

„Nei. — Det heter Impromptu.“

Fru Kramer maatte uvilkaarlig tænke paa en
strofe i et digt av Vinje, som Kiss hadde læst
høit for hende: „Den mannen kunde tala med
skjemt um sine saar.“

Slik var hun. Fri for alt sentimentalt sludder.
Og naar hun syntes at være paa nippet til at
glide sagtelig ind i en sentimental, drømmende,
kjælen stemning, bøiet hun brat av, selv om det
i øieblikket skurret litt. — —

„Selvtugt! Selvtugt! Ikke gi dig over!“ tonet
det inde i Kiss, mens hun spilte.

Efterpaa kom et par fyrrige spanske danse.
Det mindet om fortiden, ja. Men netop derfor . . .
Saaret skulde faa bløde færdig, siden den tynde
skorpe nu en gang var skrapet bort.

For at løpe linjen helt ut, spilte hun tilslut
den stemningsfulde Adagio. Ikke fordi den var
sentimental, men fordi den var uopløselig blit

knyttet sammen med ham og hende — fra den aften, de for sidste gang lot følelserne faa utbrud i musikkens toner — den aften, da kvinten brast paa det mest jublende punkt — der hvor den høie c sang sopran i den deilige, vidunderlige akkord.

Aa, hvor tydelig hun saa ham! Hans forunderlige øine, der brændte mot hende, da han med et bittert smil la fiolinen ned i kassen trods baade hendes og de øvriges bøn om at fortsætte med en ny streng.

Da var det hun sa noget om strenger, som ikke brister, fordi de er fæstet i Guds kjærlighet.

— — Var det da sandt?

Fandtes der noget, som varte evig, som intet i verden var istand til at rive istykker — noget som aldrig brast trods alle skuffelser og sorger?

Hun hadde ment Guds kjærlighet, ja. Var han da kjærlighet? Kjærlig — vistnok, men indbegrepet av selve kjærligheten — den personifiserte kjærlighet? Hadde hun ikke tit forandret det derhen, at han var retfærdighet, nidkjerhet, hellighet, — men ikke det ene: Kjærligheten, den eneste, uavkortede kjærlighet.

Men trods alle sidespring og utflugter og omveie hadde hun altid maattet vende tilbake til ham, som trods alt hadde vist sig at være den eneste, der helt kunde gi hendes hjerte, hvad

det dypest længtet efter — lykke, hjertefred, fordi han var selve kjærligheten.

Og hun visste, der hun sat og spilte, at strengen — hendes streng, den var ikke sprunget. Selv om den ikke altid tonet klart og rent. Den var endnu fæstet. Og om hun spilte slik, at den brast — den var allikevel fæstet for evig i hans evige kjærlighet. — —

Da det sidste fine pianissimo døde sagte hen, sat Kiss fremdeles stille . . . hun hørte den endnu, den tindrende, klare, — men dog næsten uhorlige tone, som han kunde fremlukke av fiolinen.

Fru Kramer drog et litet, lyst suk og smilte til Kiss, da hun reiste sig.

Lina tok i det samme i døren og meldte at bordet var dækket.

„Lov mig, at De jager mig, straks vi har spist, fru Kramer. Det er i sidste liten, bøgerne blir rettet. Jeg mister posten, hvis jeg ikke har norskbøgerne med imorgen. Jeg hadde egentlig hat bruk for dem idag.“

„Ja, De mister nok posten, frøken,“ sa Lina; hun bød om teen. „Det er ikke længer end igaar, siden jeg snakka med nogen onger borte i skrædder Pettersens gaard; jeg var et erend hos søster'n min. — „Aa, der er piken hos frøkna te Kramer,“ ropte de; „kom skal vi spørre, om hun er forlovet.“ — Aa, langtfra, sa jeg. — „Det var godt!“ ropte hele ongeflokken, — „saa

blir a længe da?“ — Ja, dere kan da skjønne en lærerinde paa saan fin gage ikke gaar bort og gifter sig, sa jeg, saa dom er hun nok ikke. — Og det mener naa jeg ogsaa. En vet, hvad en har, men ikke hvad en faar.“

Kiss maatte le, og fru Kramer smilte.

„Hvordan kan barnene finde paa at spørre om slikt?“

„Aa,“ sa Lina værdig. „De res'nerer som saa, at naar frøkna aldrig spaserer med herrer, saa er det, fordi hun har en i hovedstaden. De er ikke saa domme slike onger.“

Ja, den Lina, tænkte Kiss. Hun mener det saa godt. Det var ikke frit for andet, end at hun hadde opdaget de forræderske merker efter taarerne og nu skulde trøste paa sin vis. — — —

Resten av aftenen var Kiss optat med at rette norskbøker. Der blev ingen tid til fornyet samtale, og saaret begyndte saa smaat at skorpe sig igjen.

Men da hun hadde slukket lampen, laa hun længe vaaken og tænkte. Det hadde hjulpet saa godt den lille samtalen med fru Kramer — eller kanske det var taarerne, som hadde lettet. Hvad det nu var — der var blit stille efter stormen; bare enkelte efterdønninger — lange, dype suk — mindet om, at der hadde faret et uveir henover den dype havflate, som ellers laa stille og solbelyst.

— — —

Fru Kramer hadde et eget uttryk, da hun den aften klædde sig av. Gamle minder dukket frem; oplevelser, hun trodde dækket med glemselens slør, blev med ett lys levende for hende. Det, som hændte for snart firti aar siden, kom og banket paa og fordret at bli gjennomset og gjennomtænkt. Det tvang sig frem. Ubarmhertig tok det plads og utvidet sig, blev mer og mer levende, helt til hun glemte, at hun var en ældre dame paa over seksti aar, med graasprængt haar og fine rynker om mund og øine.

Hun saa en ung, mørkhaaret pike, let og gratiøs, med store, graabrune øine — iført en lys, blomstret musselinskjole, sittende i agterskottet paa en hvitmal skjegte — og foran hende, med armene hvilende paa aarerne, en ung mand der med bløt, indsmigrende stemme erklærte hende sin kjærlighet.

Hun syntes endnu at kjende den skjælvende følelse, der gjennembævet hende, da hun hørte ham si de ord, som hun hele sommeren igjennem hadde ventet paa med en forunderlig blanding av frygt og længsel.

Og da hun efter de første favntak ymtet noget om, at de vistnok hadde vidt forskjellige meninger om mange ting, lo han sorgløst og sa, at det var som det skulde være. „Ti da behøver vi ikke frygte for, at vi skal kjede os.“

Siden havde hun ofte forsøkt at bringe paa bane det, som laa saa tungt paa hjertet; men det endte altid med kjærtegn og forsikringer om, at hun maatte tro og mene hvad hun vilde, — han elsket igrunden de religiøse anlæg hos hende. Det gjorde hende endnu mer pikant og adskilte hende fra mange kvinder — ja, satte kronen paa de dyder og yndigheder, han altid utstyrte hende med.

„Du skal faa beholde din tro, dit alter og din kirke uantastet — ja, jeg sætter til og med pris paa, at du er frommere end mig, men lov mig ikke at gjøre propaganda for dine anskuelser.“

Saaledes lød det en gang i deres nye hjem, da hun havde samlet alt sit mod for at faa ham med i kirken første juledags formiddag.

Og hun var blit en lydlig hustru. Der blev ikke drevet propaganda. Alteret og kirken fik hun beholde, men troen — den barnlige sterke tro, som havde fyldt hendes unge, varme hjerte med fred og stille lykke — minket, eftersom dagene gik.

Der blev liten eller ingen tid til at fordype sig i det, som før havde hat saa stor plads i hendes liv. Som rimelig er, sa hun til sig selv; jeg har jo faat nye pligter.

Naar den anden stemme mindet om det, som maatte gaa foran alt andet, — lukket hun øret

og trøstet sig med, at hun holdt paa at bli fornuftig. Det gamle sværmeri begyndte at vike, — det overdrevne, usunde kunde ikke vedvare i længden. — Følelsen er en daarlig grund at bygge sit kristenliv paa, hadde en prest en gang sagt, og de ord tok hun ofte til indtægt i den tid, hun holdt paa at „bli fornuftig“.

Men paa samme tid følte hun, at noget holdt paa at gli fra hende — freden, likevegten, den stille, ubeskrivelige lykke, som hun hadde eiet dypt inde i sjælen, — den svandt litt efter litt.

Og en dag stod hun blottet for det, som hun engang hadde vernet og hegnet om som det største paa jorden . . . uten at hun vilde erkjende det. For kristen var hun selvfølgelig, bare mer fornuftig, mer utviklet, mer fri i sin opfatning av kristendommen, mer moderne, i samklang med tidsaanden. Hun trodde alt, som blev præket i kirken, — hvem kunde vel tvile paa saa klare kjendsgjerninger som at Jesus var Guds søn og verdens frelser?

Og da behøvde hun jo ikke tro noget mer. Den, som tror, blir salig, stod der jo Og hun trodde.

Naar hun en sjelden gang spurte sig selv: Hvorfor er jeg ikke længer saa glad som før? kom svaret straks uten nølen: Du er blit ældre og fornuftigere; du bygger ikke længer dit kristenliv paa følelser som i den første tid — men

paa den nøgterne tro; du er blit en viljekristen, fri for al usund sentimentalitet og hysteri.

Og saa gik aarene Indtil hendes mand en dag maatte dø. Det kom saa pludselig. Han hadde i flere aar lidt av aareforkalkning og var jo forberedt paa, at det naarsomhelst kunde være slut.

Men da der en nat blev ropt holdt, og hjerteret ikke lenger orket at arbeide, — da saa hun hele sin kristendom i et nyt lys. Alt det, hun i aarenes løp hadde opkonstruert ved hjelp av sin sunde fornuft, — sank med ett i grus. — Forbindelsen mellem hende og Gud var avbrutt. Hun hadde selv villet det slik. Fornuften hadde saa tit sagt, at denne følte, intense bøn bare var selvsuggestion. Et Fadervor, før hun sovnet, og et par vers i bibelen eller det lille stykke for dagen i Den trofaste forjætter var nok. Gud fordret ikke mer. Han vilde ikke, at menneskene skulde *arbeide* sig til frelsen . . . Den, som tror, blir salig.

Saaledes var den mystiske forbindelse efter hvert blit avbrutt.

Og nu var hun saa lammet, at hun ikke magtet at trænge helt frem med sin bøn, — slik følte hun det.

Og saa døde han

Da fru Kramer var kommet saa langt i sine tanker, blev hun saaledes overvældet av sine

følelser, at hun satte sig paa sengekanten og stønnet høit . . . Men der kom ikke én taare.

Forspildt, forspildt! Hvad har jeg nu igjen for alle de agtværdige og fornuftige aar? Nei, jeg tok feil — jo, jeg gjorde. Der maa findes en anden lykke, end den jeg har faat.

Hun følte det, som kjæmpet hun mot en magt, der vilde tvinge hende tilbake til de mange aars graatunge, farveløse dages liv.

Hun var vaaknet, den gang hendes mand døde, men længere var det heller ikke kommet. Det var saa lang en vei tilbake, og hun var ikke begyndt at gaa endnu. Ofte hadde hun tænkt, at det var forsent.

Et langt livs feiltagelse kunde ikke i en fart forvandles til lykkelige aar. Det, som var skedd, kunde ikke gjøres om.

Men — ja, der var et men — en forlængst bortkastet frase om utslettelse, tilgivelse og fornyelse. — — —

Frøken Holstmark skal ikke gjennomleve det samme. Jeg vil fortælle hende det alt sammen, og kanskje da — — der kom et lyst glimt i fru Kramers matte, trætte øine; det var som en liten haabets straale, der bante sig vei ved denne nye tanke — — kanskje jeg ved hendes hjelp kan finde tilbake igjen. Hun kjender veien og gaar paa den. — Saa blir det allikevel hende som hjælper mig.

Med denne tanke sovnet hun. Og det var som det bitre, sorgfulde drag om munden blev mildere. Drømmene var barmhjertige; de flyttet hende tilbage til den første glade tid, da den dype, underlige fred, og den ubeskrivelige, mystiske lykke fyldte hendes unge varme sjæl.

Fra lærerindeværelset lød høirøstet passiar, klir av kopper og indimellem en hjertelig latter. Stundom stemte alle i, og det brus av fornøielse, som da trængte sig ut i de mørke koridorer, kunde ikke inspektionshavende ved utgangsdøren staa for, men listet sig bort og kikket ind gjennem det lille, runde vindn i døren.

„Bare æting og flir,“ sa han til sig selv. „Hvad er det, de har paa tapetet nu mon tro,“ — og lærer Berg drev nedover mot døren med en lang gjesp og gav fra sig nogen myndige grynt til to femteklassinger, som drog sig opefter trappen og bad om lov til at hente maten.

„Vi glømte'n.“

„Nei,“ kom det kort og hvast. „Ned av trappen, gutter!“

„Isj, for en vranging,“ mumlet den længste. „Jeg ha'ke spist morran heller, jeg.“

„Jo, det har 'a jeg. Men jeg er lidderlig sulten lel.“

Berg stod en stund og saa paa de to. Bleke

og forsultne og luvslitte var de. — Men sandelig fik de se at huske denne maten. Det maatte en gang bli slut med al denne rendingen i friminuttene.

— Skulde man ha set saa slappe gutter! Stod de ikke endda der langsmed væggen med henderne begravet i bukselommerne.

Femte klasse b's værelse laa ret overfor lærerindeværelset, og han visste jo, hvor de sat, karene. — For én gangs skyld fik naade gaa for ret. — — —

„Ivar og Hans! Er dette maten deres?“

Guttene trak henderne kjapt op av bukselommerne, og over de bleke ansigter fløi en glad rødme.

„Ja, det er min!“

„Og det er min, tak,“ sa Hans og bukket.

Ivar, som ikke hadde spist morran, var alt begyndt at rive op avispapiret, men sanset sig, gjorde halv vending bortimot læreren og mumlet et svakt tak. — Saa seg de langsomt rundt hjørnet og stilte sig op ved væggen for at spise.

„Lidderlig snild, get!“ sa Hans forlegen.

Ivar hadde munden full, kindene stod ut som paa en basunengel.

„Ja, han kan 'a, naar 'n vi.“ — — —

Det gik i døren fra lærerindeværelset. Et høistemt skvalder fløi ut over korridoren.

Frøken Fürst vendte sig rød og smilende, før

hun lukket: „Ja, det er altsaa mit sidste ord, vi skal se, om jeg ikke faar ret.“

Saa lukket hun, og skvalderet blev fjernere.

„Dere har det vist morsomt derinde idag,“ sa Berg med paatat likegyldig mine.

Frøken Fürst børstet omhyggelig bort nogen smuler, som havde gjemt sig mellem rynkerne paa det sorte satinsforklæ.

„Morsomt, ja! Hm. Det har vi da bestandig inde hos os, kan De vite. Vi gir os ikke av med saa dypsindige problemer som visse andre folk.“

Stemmen var litt sprukken og holdt sig høit oppe i registeret. De smaa, livlige øine lyste polisk over de runde, røde kinder. Haaret var mørkebrunt, delt i midten og laa glatstrøket ned til siderne og endte i en fast flettet kake.

„Aa, ikke bestandig, frøken Fürst,“ sa Berg og smilte med de store, lyseblaa øinene. „Dere kan da være temmelig sure ogsaa.“

„Vi sure? Aa, langt fra! Nei, nu er De ikke snild, Berg.“

„Hm,“ kremtet Berg og strøk sin lyse, svære mustasje. „Det er ikke længer siden end efter sidste skoleraad —“

„Joda, joda, — men vi var ikke sure, slet ikke — og ikke indbyrdes — aa, langt fra! — Nei jeg skal si Dem, hvad vi var“ — hun sænket stemmen og sa værdig og høitidelig: — „vrede

gudinder, krænkede gudinder, hvis ophøiede værdighet ikke tillot at unde de forræderske halvguder et blik, end si et huldsalig smil.“

Berg lo hjertelig.

„Det er nu ikke saa vist, at halvgudene tar sig nær av den slags tugt, da — ha, ha, ha!“

Frøken Fürst smilte og sendte halvguden et megetsigende blik.

„Berg, Berg! Den ene av gudinderne, den ene, den eneste, — Frøya selv!“

— — „Saa — la nu være at kaste sne paa de smaapikerne, gutter. Har dere ikke andet at bestille, saa kan dere plukke op alle matpapirene — fort nu!“

Han lot som han ikke hverken saa eller hørte frøken Fürst, men fik det pludselig travelt med at holde orden foran trappen.

„Men hvad jeg egentlig skulde ha sagt,“ fortsatte frøken Fürst muntert. „Vi har det langt morsommere inde hos os, for der snakker vi som oftest i munden paa hverandre alle sammen og vet knapt, hvad samtalen dreier sig om. Og det er da en fordel, vet jeg, saa hviler vi tanken og bebyrder os ikke med at gaa tilbunds i nogen ting. Og det er jo den rette bruk av fri-minuttene.“

„Ganske vist,“ lo Berg.

Frøken Fürst nikket og vimset nedover korridoren, nynnende, trivelig og fornøiet.

Berg stod igjen og smilte. — Nei, hun var vanskelig at bli klok paa. Skravle gjorde hun ustanselig, men var allikevel saa medgjørlig og morsom. Hun var ikke ræd for at gi sig og sine kolleger paa spindesiden en satirisk paa-skrift, — hvis hun mente det da. — Men hun hadde den egenskap fremfor mange av de andre lærerinder, at hun bet ikke saa hvast, og der blev ingen gift igjen efter biddet.

Hun var ikke giftig, nei.

Ellers var der nok av dem, som var fylt av edder. Huttetu, hvor krakilske de kunde være og paastaaelige og ulogiske i en diskussion — som frøken Ohlsen paa sidste skoleraadmøte. — Ja, da var der moro. Hun kunde ikke styre sig, men snakket i munden paa bestyreren. Ja, det var gode greier. — Berg lo og ristet paa hodet. — Forresten bet de værre, jo ældre de blev — eftersom de mistet haabet om at bli gift. Ikke snak om andet.

Aaja — de kunde være temmelig spidse og mandhaftige de unge ogsaa. De indbildte sig vist, at manden fik mer respekt for dem da — stakkars kvindfolk. Hvor dumme de var. Hvem vilde vel gifte sig med en slik Zantippe.

For gifte sig vilde de alle som en, selv om de hadde paa lager av ukvemsord om egteskapet.

Berg stod med hænderne dypt nede i jakkelommerne og saa ut over vrimlen. — Han saa, men

saa allikevel ikke. Det var saa tilvant dette: En yrende, skrikende maurtue av smaa og store maur og indimellem nogen lange menneskebarn, som spankulerte frem og tilbake med gravitetiske skridt for at holde orden paa mylderet.

Borte ved porten inspiserte frøken Holstmark. Naar han stod helt fremme paa trappen, kunde han saavidt skimte hende. — Merkelig hvor ungerne lystret den damen, endda hun hverken skjændte eller skrek. Et blik, et par ord, en haandbevægelse var nok. Ja, der gik jo det ord, at ungerne forgudet hende.

Det var, fordi hun var ny og — jo, hun var baade kjæk og pen og hadde endda ikke anlagt den sedvanlige lærerindemaske med tilhørende stemme. Endda ikke nei. Men hun hadde ikke været lærerinde i to aar endnu. Hun lærte nok snart her, hvor der var saa mange gode forbilleder.

Men kjæk var hun — knakende kjæk — — de øinene og det haaret og den holdningen! Sandelig var hun ikke for god til at slites ut i skolen.

Det ringte. Maurene bevæget sig i en bestemt retning, fandt sine pladser, hvor de stilte sig op to og to og marsjerte ind efter tur. Snart var den store gaardsplads tom, vinduerne lukkedes efterhvert og de smaa og store maurer arbeidet hver paa sin lille tue.

Inde paa nummer fem holdt en første pikeklasse til. De var kommet klokken ti. Andagten var over, og de sat i stilling, stille som smaa mus og saa spændt paa et billede, som frøkenen hang op over vægtavlen.

„Aa — aa — aa!“ brølte de i kor, da frøkenen gik ned av kateteret, og de fik se en ko og en liten kalv.

Anskuelsesundervisning stod der paa timeplanen. Men barnene sa gjerne sig imellem: „Dere, naa skal vi ha bildetime.“

Koen var hvit og rødbrun med store, fulde jur og prægtige horn, og kalven — den lignet mor sin. I bakgrunden saaes trær og et litet rødt hus, og paa det grønne jorde foran huset gik en kone med en træbøtte paa armen.

Barnene slukte det med øinene. Enkelte hvisket og tisket sig imellem. Frøkenen stod borte ved vinduet og iagttok virkningen.

Pludselig lød et „møh“ fra en av bænkene. Barnene visste først ikke riktig, om de kunde le, men satte store øine paa frøkenen. Endelig oppfattet de det komiske og slog latterdøren op paa vid væg.

Men Berte Stenset, som var blit henført til sit gamle hjem paa landet, gjemte forskrækket ansigtet nede i hænderne paa pulten.

Og de andre lo endnu værre.

„Naa Berte!“ sa frøken Holstmark muntert.

„Laa os høre én gang til; for du kan vist raute endda bedre, ikke sandt?“

Berte reiste sig rød og smilende og satte i et saa kraftig, virkelig møh, som var det Brunsi selv, der var blit levende.

„Maa jeg, frøken! — Maa jeg! — Jeg kan! — Jeg ogsaa!“

Og tredive smaa hænder pekte ivrig bortimot den smilende frøken.

„Dere skal faa lov alle paa én gang, naar jeg har talt til tre. Vent nu! — En — to — tre!“

„Mø—øh!“

Kiss holdt sig for ørene og lo. — Det hadde banket paa døren, men ingen hadde hørt det for levenet.

Der stod Berg i døren og lo.

„Aa, om forladelse! Jeg trodde jeg kom ind i et fjøs, jeg!“

Klassen reiste sig og neiet, og Kiss, som endda hadde latteren i øinene, spurte, om han var blit svært ræd.

Han kom nu indenfor og lukket døren.

„Ja, skrækkelig! — Saa morske, kjække jenter, som De har!“

Kiss svarte med et litet smil og gjorde mine til barnene, at de kunde sætte sig, tok pekestokken og stilte sig ved vægtavlen.

„Ja, det var bare, om De hadde et stykke kridt at laane mig.“

„Nei, desværre. — Jeg har bare et eneste, men der staar en kasse med kridt bak globussen paa lærerværelset.“

Kiss nikket let og vendte sig helt mot tavlen.

„Tak, tak! — Undskyld,“ sa Berg og trak sig hurtig ut av døren.

Mange tak! Han visste om den kassen, han ogsaa. — Men det kunde ha været moro at ha slaat av en passiar og faat ungerne til at le litt. Men naar hun var saa stram og kontant saa — blaas —

Det var da maate paa at være ivrig i tjenesten ogsaa. Sandelig kunde det være hyggelig at ta sig en pause en gang imellem. Men det var det samme, hvad slags erende han gjorde sig — like-dan var hun bestandig. — Venlig og overlegen, med en mine, som altid spurte: Har De virkelig tid til at fly slik?

Hun var saa ny, ja. — Det var derfor. Hun sakket nok snart av hun ogsaa. For det gik nu ikke i længden at kjøre saa haardt paa.

Han gik ind i klassen igjen. — Femte gutteklasse hadde skrivning. Der var et lurveleven, og han strammet guttene kraftig op, skrev en ny forskrift paa tavlen — kridt var der nok av — og marsjerte række op og række ned, saa paa bøkerne, skjændte, roste, satte sig ned hist og her og skrev litt — alt imens han ærgret sig over minen paa denne — Frøya, som frøken Fürst sa.

Ja, det skulde saavist være sidste gang, det kunde hun være blaa for. —

„Se saa, nu faar dere skrive og ikke snakke. — Ikke den pukkelen, Trygve! — Aa, ret dere op alle sammen, gutter! — Det er bra holdning, Hans!“

Sandelig var der blit fart i Berg idag. Han satte sig paa kateteret og saa ut over klassen, og da guttene følte hans aarvaakne blik, sat de murende stille, og kun pennenes kradsen hen over papiret avbrøt stilheten.

Inde paa nummer fem var der mere livlig. Naar først munden kom paa gli paa de tredive, var det næsten ikke raad at stanse dem. Og vanskelig var det at faa de smaa rollingene til at svare efter tur.

Kiss hadde strævet helt fra første dag med at vænne dem til at bare én maatte svare av gangen. Enkelte dage syntes hun synd paa dem og gjorde et litet forsøk paa at ta timen mer som en hyggelig samtale for at gi undervisningen et mere hjemlig præg og derved slippe al eksersering. Men hun maatte opgi det. Det blev, som naar man tar tappen av en tønne — indholdet kom veltende frem, og hun klarte ikke at ta imot. — Nei, hun fik nok bruke skole-dressuren allikevel, omend hun av hjertet ønsket den ut av verden.

Det var første gang, Kiss hadde en klasse som

sin egen. Mens hun var vikar første aar hjemme, gik hun fra skole til skole, fra klasse til klasse og fik ikke fat paa barnene, men følte sig fremmed og hjemløs og kunde ikke komme i kontakt med dem.

Hun trodde ikke, det kunde være anderledes i en storby som Kristiania, hvor hun mente forholdene gjorde det vanskelig for et mere hjertelig samarbeide mellem barn og lærerinde. „Det blir ganske anderledes, naar De først blir ansat,“ trøstet de andre lærerinder; „her er ikke vanskeligere at arbeide end andetsteds.“

Men Kiss hadde nu en gang faat det indtrykk, og da ansøkningsstiden var utløpet i oktober, var hun ikke blandt ansøkerne. — Senere i aaret forandret hun mening om mangt og meget, og hun lærte at forstaa, at det avhang for en stor del av hende selv, om hun skulde befinde sig vel paa den plads i livet, hun hadde valgt.

Da der saa blev ledig en godt avlønnet post i en av de større østlandsbyer, søkte hun og blev ansat. Hun hadde ikke lyst til at gaa som vikar et aar til.

Og far og mor tænkte sit: Hun har godt av endnu et aar at være hjemmefra.

Det ene aar paa lærerskolen hadde nok modnet hende i mer end en henseende, mente far. Hun var fremdeles den freidige, livsglade og hjælpsomme Kiss; men der var blit lagt en

dæmper paa hendes umiddelbare og let antændelige sind.

Far havde uttrykt det saa en gang:

Elven stuper ikke længer saa vildt ut for alle bergknauser; den flyter mer rolig og gir sig endog tid til at danne en liten indsjø hist og her, saa grumset, den fører med sig, faar synke tilbunds. — Der har været en eller anden, som har forandret dens løp, en sterk magt maa det ialfald ha været, siden vor livlige, barnlige Kiss nu er blit kvinde.

„Det er kanskje to magter, som har hjulpet til,“ mente mor.

„To kræfter, ja,“ sa far grundende. „Tror du ikke, vi kan si med ett ord, at hun er kommet under indflydelse av den sterkeste magt — kjærligheten.“

„Jo — og tillike den næst sterkeste,“ fortsatte mor med et litet smil: — „kjærlighet.“

„Javel. — Det er netop, hvad jeg ogsaa har tænkt. Og saa har disse to kræfter en stund kjæmpet om enevældet, indtil den sterkeste er gaat av med seiren — derfor de rolige indsjøer, ja.“

Fru Holstmark maatte smile over sin mands filosofiske utlægning, men hun fandt billedet træffende. Allikevel var det med litt vemod, hun sendte sit hjertebarn fra sig. Men far trøstet hende med, at det hadde ingen nød — hun var jo i den sterkestes magt, og det regulerings-

arbeide, som var begyndt, vilde nok bli fuldført i rette tid.

Kiss ante ikke, at hendes hjerteanliggender laa saa klart utbredt for forældrene. Der var aldrig faldt en bemerkning, der røbet deres inderste tanke, — ikke den ringeste hentydning til, hvad hun i de ti maaneder kunde ha oplevet utenfor det, hun i brevene hadde fortalt om.

„Det klær Kiss, at hun er blit mer behersket og værdig,“ sa søster Berta. „Endelig ser det ut til, at hun er blit voksen, jentongen. Men egen er hun. Tænke sig til at søke til en anden by, naar hun har været vikar her et helt aar og har saa fine attester!“

Men mor og far lot hende snakke. Berta var blit forlovet med en kongelig fuldmægtig og tænkte at fortsætte med skolen som frue, — saa hun gav sig ikke av med at spekulere over Kiss' nye værdighet.

Saa var Kiss reist hjemmefra for tredje gang, og hun hadde ikke angret paa det én dag, selv om hjemlængselen en og anden gang fik magt over hende. — Hun hadde det jo saa godt hos fru Kramer, og skolen optok hendes meste tid og interesse.

Det hadde ikke været greit de første dagene i første klasse. Ingen hadde lært hende hvordan hun skulde gripe det an, naar en flok paa nogen og tredive for første gang stod i et skoleværelse,

og døren lukket sig efter dem, og de var betrodd til hendes omsorg.

Hun hadde planen, ja — og hun hadde lært lydmetoden og nogen faa ganger praktiseret i smaaklasserne paa lærerskolen; men det var ogsaa alt. Det blev at forsøke sig frem, lide nederlag og skuffelser og forsøke bedre næste gang, til maskineriet var kommet i gjænge — til skolens ubønhørlige disciplin saa smaat var begyndt at sive ind i de smaa menneskebarn, — disse sommerfugler, der var vant til at flyve om frie og sorgløse og nu skulde begynde at lære, at livet ikke bare var lek.

Rolig maatte de sitte paa bænken, ikke snu sig, ikke snakke høit, ikke hviske heller, ikke reise sig, naar de hørte støi ute paa gaten, og den lille, virksomme hjerne tænkte: Hvad er det mon? Dette maa jeg se!

Alt foregik paa kommando: snakke, synge, sitte, gaa og staa — alt, alt uten sin egen vilje, bare efter en andens ordre.

Kiss' hjerte hadde krympet sig mangen gang; men fornuften maatte jo gaa av med seiren.

Saaledes ogsaa idag. De smaa munde hadde bedst lyst til at skravle om alt, hvad de saa paa billedet; men meddelelsestrangen, den sterke strøm skulde ledes ind i de rette rør og derved nyttiggjøres til barnenes opdragelse og undervisning. De halve, undselige svar skulde rettes

paa, repeteres og omformes, saa de tilsidst gav en mening — der skulde tales i fuld sætning.

„Hvad ser vi paa billedet?“ spurte Kiss.

„En ko og en søt liten kalv,“ sa hun, som fik tegn til at svare.

„Fortæl os det Inga.“

„Vi ser en ko og en kalv.“

„Hvor?“

„Paa billedet.“

„Si nu alt sammen med en gang.“

„Vi ser en ko og en kalv paa billedet.“

„Det er bra. Og saa i kor.“

„Vi — ser — en — ko — og — en — kalv — paa — bil — le — det.“

„Hvad mer ser vi?“

„Et hus — og en skog og en bøtte og en kone.“

Saa var det at ordne og omforme igjen, til det lød som voksen, forstandig tale. Og slik gik timen med et par opkvikkelsessanger indimellem, til Kiss blev træt og bestemte sig til at la ordet være frit.

Berte skulde faa lov at fortælle om en ko, de hadde hat hjemme paa landet. Hun reiste sig rød og smilende med foldede hænder.

„Vi hadde ei ku, som het Svartsi, og hu var saa snild og saa svart neretter ryggen, paa hue hadde a lissom et svart tørklæ, og saa var a saa snodig, naar hu skulde ind i baasen. At og fram, at og fram

gjekk a, dama — og bedst som a gjekk, saa fløi a ende burt i baasen, og sette hue ut gjennom høle. Nei, du trur itte aa moro, det var aa sjaa paa a!“

Berte lo med hodet bakover, og barnene lo av det rare snakket hendes, og Kiss lo, saa hun maatte tørre øinene.

„Og saa, Berte?“

„Ja,“ fortsatte Berte, da hun hadde faat ledd ut. „Saa var'e en kveld, dama, saa hørte vi et braak og et læven, og saa var det Svartsi, som skulde ha en kalv. Aa 'n far og a mamma, de tok til aa flyge neretter, og saa kom den vesle kalven om ei lita støn. Og tænk, den var saa lik mor si, akkurat som den der, og je ga'n navn og kaldte'n Skaute, for 'n hadde et skaut, men det va'ke braat saa stort som mor hass.“

„Det var en stutekalv da?“

„Ja — og dæffor sette vi'n paa, for den vi hadde va'ke no tess, dama.“

Berte drog pusten tungt; det var uvant at faa si saa meget ad gangen.

„Hvordan er det gaat med Svartsi og Skaute siden, Berte; vet du det?“ spurte Kiss.

„Vi selte døm, da vi reiste te by'n,“ sa Berte stille med et litet snufs.

„De glemmer nok ikke dig, Berte; det kan du stole paa.“

Ingen av de andre hadde slikt at fortælle som

Berte, og det var ikke frit for, at de sendte hende et misundelig, beundrende blik, da hun satte sig.

Timen var slut. — En, to, helt om, fremad marsj! Tøiet paa, og saa fremad marsj igjen og ut paa gaardspladsen. Nei et og smilte gjorde de, baade naar de gik og kom i friminuttene — foruten den lovbefalte hilsning, naar de begyndte og sluttet skolen. Og Kiss lot dem neie av hjertens lyst. Hun frydet sig hver gang, de aapne troskyldige barneøine søkte hendes, og de smaa skikkelser avleverte de morsomme kniks. Den dag kom tidsnok, da høfligheten blev dem besværlig.

Inde i femte gutteklasse sang de. Berg hadde ikke hast med at slutte idag.

„Øve, øve, jevnt og trut og tappert, det er tingen, alltid bedre om og om igjen.
Født som mester, født som helt, aanei, det blev da ingen.
Mod og kraft, de vindes litt og litt om senn.“

Kiss maatte smile. Det var saa sandt, saa sandt. Hun var begyndt at lære dette med gjentagelsens hemmelighet. Og hun hadde ogsaa faat mer syn for, at de maatte til baade metoder og regler og forbud og paabud, og hvad det nu var alt sammen. Det gjaldt bare, at hun selv ikke fandt det tørt og kjedelig, men tok fat med mod og kraft og la hele sin sjæl ind i

arbeidet, saa baade metoder og regler fik liv og livsens ret til at eksistere.

Men fremfor alt gjaldt det at huske, at disse smaa, som var betrodd hende, var mennesker skapt i Guds billede med en udødelig sjæl, bestemte til at utfylde hver sin lille plads her paa jorden og siden leve evig — og at hun var sat her for at hjælpe dem til, at det kunde ske paa bedste maate.

*

*

*

Den nye lærerinde, som var kommet i november, het frøken Ohlsen og var fra Arendalskanten. Hun var fire og tyve aar gammel og bar øredobber, hvilket gjorde hende til en berømt het blandt barnene, som straks gav hende navnet Øredobfrøkna. — Der var en frøken Olsen før — haandarbeidslærerinden. Hun var tynd og lang og over de firti. Den nye frøken Ohlsen hadde samme figur. Og da det ikke passet at si den lille og den store frøken Ohlsen og heller ikke den tynde og den tykke, eller den gamle og den unge, da haandarbeidslæreren ikke saa ut til at være mer end tredive, — utfandt barnenes praktiske sans, at navnet Øredobfrøkna var som skapt for hende.

Frøken Ohlsens kolleger var ikke fuldt saa ondskapsfulde. En særskilt betegnelse maatte

der jo til, og da tilfældet vilde, at de begge het Marie, fik den gamle beholde sit frøken Olsen navn uten tilhæng, mens den nye fik halen „med h“.

„Frøken Ohlsen med h“ var en meget lærd, alsidig interesseret dame — i egne øine. Der fandtes ikke den ting mellem himmel og jord, som hun ikke mente at ha greie paa. Specielt hadde alt, som angik skolen, passeret revue for hendes kritik, og den sikkerhet og kompetence, hvormed hun uttalte sine meninger, bragte selv de mest erfarne til at forbløffes.

Hun formaadde ikke at holde disciplin i sin klasse, men det kom bare av, at barnene ikke hadde været under hendes kyndige behandling fra først av. Naar hun næste aar fik en førsteklasse, skulde de faa bevis for, at hendes opdragelsestalent var uomtvistelig.

I friminuttene var det som oftest frøken Ohlsen, som ledet konversationen inde paa lærerindeværelset.

„Har dere hørt, at —“ „Har dere læst, at —“ „Hvad synes dere om den sidste nyhet —“

De av lærerinderne, der var saa økonomiske med tiden, at de rettet bøker i friminuttene, var ikke altid begeistret over denne kompakte underholdning; men de vænnet sig til at la visdommen gaa ind det ene øre og ut det andet.

De første fjorten dage føltet det som en ganske

morsom avveksling at ha faat én saa veltalende kollega i den ellers saa rolige, lille kræds, men senere hen virket hun trættende og anmassende.

Allikevel satte frøken Ohlsen med h sindene i bevægelse, og lærerindeværelset var i friminutene nærmest et møtested for en diskussionsforening med frøken Ohlsen som indleder. Nogen dirigent behøvedes ikke. Enhver talte, naar hun følte sig beaandet. — — —

En dag ut paa vaarparten hadde frøken Ohlsen fritime. Da det var midt i vaarbløten, bestemte hun sig til at tilbringe timen paa lærerindeværelset, hvor der var lunt og hyggelig. Kulørte kongresgardiner hang for vinduene, en makelig chaiselong med brunt skindbetræk stod langs den ene væg, som var dekoreret med et stort, farvetrykt billede av Eidsvoldsforsamlingen. Rundt det store ekemalte bord stod brune pindestoler og i vinduene som vendte ut mot gaten, to blomstrende fuksiaer, som vaktmesterfruen hadde været saa elskværdig at placere. Og saa ikke at forglemme springvand med porcelænsvask, et gode lærerinderne efter mange aars ihærdige agitation endelig hadde tilkjæmpet sig, væsentlig ved hjælp av frøken Fürsts ihærdighet.

Frøken Fürst hadde derved sat sig et varig minde og protesterte uten held, da hun som tak blev hædret med det modige navn „straaleme-steren“.

Da frøken Ohlsen hadde rettet en bunke regnebøker, satte hun sig i chaiselongen med Lübkes kunsthistorie opslaat i fanget.

De store graablaa øine lyste av triumf, og et litet hemmelighetsfuldt smil lekte om den store smale mund. Nu skulde hun forbløffe dem alle sammen.

Hvor heldig, at hun netop hadde fundet paa at lete efter den hjelpeboken. Aller bakerst, støvet og bortgjemt stod denne kundskapsskat der, og hun fandt den — i rette tid. Der var ikke et øieblik at spille. Hun maatte ha rede paa noget av det, frøken Fürst og frøken Holstmark hadde talt om idag.

Malerier og malere og skoler — det var som hebraisk alt sammen. Frøken Holstmark lot til at være vel bevandret i Nationalgalleriet. Ihvertfald beskrev hun flere malerier saa levende, at det var, som man saa dem for sig; men da frøken Fürst nævnte noget om hvilke skoler de forskjellige malere var utgaat fra, da lo hun og sa: „Det har jeg liten eller ingen greie paa. Men jeg ser jo, at der er stor forskjel paa malerierne, saa malerne maa ha været under vidt forskjellig paavirkning.“

„Hvis De har lyst, kan De faa laane et par bøker om malerkunst av mig,“ sa frøken Fürst.

Det vilde frøken Holstmark svært gjerne, og

frøken Fürst hadde lovet at ta dem med neste dag.

Men nu skulde hun komme hende i forkjøpet og vise, at en seminarist kunde være en student overlegen ogsaa i kunstviden. Du verden! At vilde blamere sig i den grad som frøken Holstmark!

Gik hun ikke og spurte de ældre lærerinder tilraads, de som ikke engang hadde rede paa metoder — ja, som ikke engang hadde skikkelig eksamen. Hverken frøken Fürst eller frøken Krøger hadde gjennomgaat nogen lærerskole, bare en guvernanteskole, og saa gamle som de var, hadde de ikke elasticitet nok til at følge med tiden.

Og var der noget omraade, hvor utvikling sporedes, saa var det i skolen. Aanei, saapas overlegen var hun da, at hun ikke trængte hjelp av dem.

Hun bladet frem og tilbake, løp igjennem indholdsfortegnelsen, slog op og bladet igjen. Endelig, der var det. —

Uf, nei. Det var ikke gjort paa en halv times tid dette. Hun fik ta boken med hjem og studere den grundig.

Du verden, for en masse hun ikke visste. Og boken var fra 1872 — tænk saa alle malere efter den tid. Frøken Ohlsen med h blev het i kindene, og øredobbene dirret nervøst. Det

var stor skam, at de ikke hadde faat bedre undervisning paa lærerskolen. Nogen av de største, mest verdensberømte kunstnere var saavidt blit nævnt i historietimen. Det var alt. — Sandelig! Det var ikke rar lærdommen, de hadde faat. Det gjaldt bare at faa banket ind det nødvendige til eksamen; der var saavist ingen, som tænkte videre — paa, at det kunde være hyggelig at ha litt kjendskap til det, som et dannet menneske burde vite — som dette om malerkunst.

Men saa fik man, saa godt det lot sig gjøre, indhente det forsømte, — og naar man stod fast, da ta paa sig en overlegen mine og heller agere likegyldig eller aandsfraværende, naar samtalen gled ind paa ukjendte felter.

Aajo, hun skulde nok klare det. —

Det ringte.

Hun lukket boken med et smeld og stak den under regnebøkerne, flyttet hele bunken bort i vinduet, saa kunsthistoriens ryg skjultes.

En for en seg lærerinderne ind, atten i tallet.

Fire var ute og inspiserte. Frøken Krøger slængte sig ned paa chaiselongen med en hjertelig, lang gjesp.

„Kan dere si mig, hvordan jeg skal faa religionstimen i anden klasse til at bli nogenlunde interessant. Eller — rettere sagt — ikke altfor

kjedelig? Skam at si synes jeg, det er den værste timen, jeg har.“

„I lige maade! I lige maade!“ lød det rundt omkring hende.

„Det er en prøvelse at ha religion,“ sa frøken Bredesen med et forlegent smil.

„Nei, vet dere hvad,“ indvendte frøken Fürst. „Er der en time, hvor vi kan komme barnene ind paa livet og faa en hyggelig prat, da er det netop i religionstimen!“

Flere smaalo og rystet paa hodet.

„Hyggelig passiar?“ sa frøken Krøger med et ironisk smil. „Da maa De virkelig si os, hvordan De bærer Dem ad.“

„Det falder ganske av sig selv, synes jeg. Der er da saa meget baade i bibelhistorien og katekismen, som streifer ind paa livet.“

„Streifer ind paa livet,“ hermet frøken Ohlsen. „Jeg skulde ha lyst til at vite, hvilke tilknytningspunkter der er mellem Det gamle testaments sagn og barnenes daglige liv.“

„Utallige, frøken Ohlsen,“ ropte lille frøken Fürst begeistret. „La os bare ta Josefs historie.“

„Isj, nei, — den er da saa fortærpet. Jeg for min del har liten sympati baade for Jakob og Josef. En far som saa tydelig foretrækker en av sønnerne, og en gut, som sladrer paa sine brødre, — fy — nei, jeg maa be mig fritat for at anvende denslags.“

„Værsaagod! Men jeg benytter dem gjerne og med absolut utbytte, tør jeg si. Barnenes fine instinkt siger dem, at Josef var en snild gut, og at det var naturligt, at faren holdt mer av ham end de øvrige sønner.“

„Ja, De tror nu vel ikke, det er andet end et gammelt sagn, naturligvis?“

Frøken Ohlsen sendte den anden et spotsk blik og saa sig om med et overlegent smil.

„Jo, tænk! Saa gammeldags er jeg. Det viser en græsselig uvidenhed og mangel paa kritik, ikke sandt?“

„Jo, saamen!“

„Men selv om de gammeltestamentlige fortællinger bare er sagn, saa har de like stor — ja, jeg siger — like stor betydning for barnene. For dem spiller det ingen rolle, enten det har hændt eller ikke. Alle gode fortællinger er virkelige for dem.“

„Men for den, som underviser, kan det ikke være likegyldig,“ sa frøken Krøger; „enten det er sandt eller ei. Vi er jo nødt til at utgi dem som sande, fordi de staar i bibelen, og da staar vi virkelig og lyver, naar vi ikke tror, det har hændt.“

„Vi behøver da ikke si noget om, enten det er sandt eller ei,“ indvendte en.

„Nei, — men det er jo forutsat, at vi tror paa, at bibelen er sand, saa vi lyver da ialfald indirekte.“

„Uf, ja,“ sa frøken Bredesen. „Det er skrækelig vanskelig at vite, hvad som er ret. Kanske man helst burde la være at undervise —“

„Nei, nei, — nu skulde jo frøken Fürst fortælle os, hvordan religionstimen kunde bli interessant. Ti nu stille om de sagnene da,“ sa frøken Krøger. „Hys da dere der borte!“

„Dere der borte“ var nogen av de unge, som sat ved bordet og rettet bøker og pratet og lo og hørte med et halvt øre paa diskussionen borte i ovnskroken.

„Aa, naa! Skal det være et foredrag?“

„Ja,“ sa frøken Fürst; „frøken Ohlsen avbrøt mig.“

„Aa, undskyld,“ sa frøken Ohlsen spidst.

„Saa gjerne. — Jo, jeg har —“

„Men frøken Fürst!“ ropte en ved bordet. „Tror De paa det? Tror De paa alt, De?“

Frøken Fürst svarte hende ikke, men fortsatte:

„Jeg har altid en eller flere fortællinger til barnene, gode fortællinger fra det daglige liv — ja, undskyld frøken Ohlsen — som streifer ind paa deres interesser og gjøremaal i hjemmet og skolen, og som dypest set behandler det emne, vi har for os.“

„Hvilke fortællinger?“ ropte frøken Krøger ivrig.

„Tja, hvilke?“ roptes der fra bordet. „De fleste er jo kun for voksne!“

Frøken Fürst smilte hemmelighetsfuldt.

„Aa, er man bare litt om sig og har lysten, saa finder man nok en og anden passende.“

„Si os titelen paa nogen av bøgerne!“

„Ja, sandelig skulde det være bra!“

„Ja“ — frøken Fürst blunket med de brune øinene og blev en smule rødere i kindene. „De fleste er virkelig ikke trykte, og de trykte har jeg samlet saa mangesteds fra, at jeg ikke saadan i en fart kan si, hvor jeg har fundet dem.“

„Altsaa mest egne produkter?“ ropte frøken Ohlsen. „Ja, da er det forstaaelig, at De sværmer for religionstimerne. Jeg foreslaar, at De utgir dem, saa vi andre kan nyde godt av Deres literære begavelse.“

Frøken Fürst lot sig ikke affisere. Man begyndte igjen at prate rundt om; men hun nikket venlig til frøken Ohlsen.

„Jeg har virkelig tænkt paa det samme. Men hvad jeg vilde si: Vi maa arbeide med religionsundervisningen og se at faa den mer tiltalende for barnene. Og det gjælder vel saa meget i smaaklasserne som i de større. Faar de smaa det indtryk, at det er kjedelig at ha bibelhistorie og katekisme, saa de gaar og siger: Isj, naa skal vi ha religion — da —“

„Aa! Det siger da vel ingen!“ ropte frøken Krøger.

„Jo, det gjør de,“ sa frøken Fürst skarpt, „De paavirkes let og indsuger ubevisst i sig de samme anskuelser som læreren.“

Frøken Krøger følte brodden, men sa intet.

„Og indtrykket fra religionstimen følger dem hele livet igjennem. Tænk saa paa, hvilket ansvar vi har.“

Frøken Fürst stod varm og bevæget med ryggen mot ovnen og talte like meget med øine og hænder som med munden.

„De siger ingen ting, De, frøken Holstmark?“

Frøken Krøger vendte sig mot Kiss, som sat ved bordet og rettet regnebøker til førsteklassen sin.

Hun saa op.

„Jeg er aldeles enig med frøken Fürst. — Og saa tror jeg, vi bør synge litt mer med dem i religionstimen — gode letfattelige sanger med barnlig indhold — ikke bare de lovbevalte salmevers.“

„Kanske *De* digter og komponerer?“

Frøken Ohlsen følte, at overfor frøken Fürst hadde hun trukket det korteste straa. Hun vilde ha revanche nu.

„Nei, det gjør jeg desværre ikke,“ sa Kiss rolig. „Men jeg har faat fat i mange riktig gode smaasanger, som barnene er blit glade

i, — og de sammen med en liten fortælling som Fürsts gjør timen mer menneskelig, saa at si.“

Frøken Ohlsen lo ubehersket.

„Nei, dette er det morsomste, jeg har hørt! Skal vi nu ha menneskelig religionsundervisning! Ha, ha, ha!“

Flere smilte let, men frøken Ohlsen var alene om at le.

Kiss saa et øieblik op fra bøgerne, satte haanden under haken og sa med et let anstrøk av munterhet:

„Nei, det var kanskje et uheldig uttryk. Men jeg er sikker paa, De forstaar, hvad jeg mener — hvis De *vil* forstaa, frøken Ohlsen.“

„Nei saamen, om jeg gjør. De bør virkelig uttrykke Dem mer tydelig, frøken Holstmark.“ Hun blev mer hørøstet, og r'en rullet sterkt — „Hvad tror De bestyreren vilde si, om han hørte, at De anbefalte menneskelig religionsundervisning!“ — Hun lo nu endda mer. — „Nei, da blev De nok ikke lenger hans kjæledegge, kan De stole paa.“

„Fy, nu er De styg!“ ropte en av de yngre.

„Men er det ikke sandt, da?“ lo frøken Ohlsen og kastet hodet bakover, saa øredobbene ristet.

„Jo, at De er styg — det er sandt,“ sa den samme.

„Han favoriserer da virkelig frøken Holstmark paa alle mulige maater.“

„Nei, nu skal det være slut med Deres insinuationer,“ sa frøken Krøger. „Der faar da være en grænse for, hvad man kan si i spøk.“

Der blev en pinlig pause, i hvilken frøken Ohlsen gav sig til at ordne sit haar foran speilet, mens et tvungent smil lekte om hendes mund.

Kiss, som var blit rød ved frøken Ohlsens sidste bemerkning, maatte lægge baand paa sig for ikke at gi et heftig svar. Heldigvis kom frøken Bredesen hende i forkjøpet og sa, idet hun sendte frøken Ohlsen et misbilligende blik:

„Kunde De nu ikke for én gang skyld vente med at si noget, til frøken Holstmark har faat talt ut?“

„Aa, omforladelse! Ja, hun skulde jo forklare, hvad menneskelig undervisning var, hun.“

Kiss drog et langt suk, mens de andre smilte.

„Ja, nu skal De tilpers,“ sa frøken Krøger; „skynd Dem, mens frøken Ohlsen vasker sig.“

„Ja, ja. — Jeg mener naturligvis, at vi maa lægge religionstimen an slik, at barnene faar indtryk av, at dette er noget, som vedkommer dem personlig, og som kan og skal passe ind i deres daglige liv. Eller — om det gaar an at si det slik: At de forstaar, at religionen er til for menneskenes skyld, for barnene — til deres eget bedste — og ikke bare er et paafund av Gud

for at kræve en hel del vanskelige ting av menneskene.“

Hun smilte let og satte en stor R i regne-boken og la den sammen med de andre, ordnet bunken og knyttet en hyssing om.

„Ja, ja. Det er saa sandt, som det er sagt. Men jammen er det lettere at tale om det end at praktisere,“ sa frøken Krøger mismodig. „Jeg skulde ikke ha noget imot at høre paa dere to, som faar det til at gaa saa godt.“

„Ah!“ ropte frøken Ohlsen. „De vil da vel ikke tape Deres individualitet og selvstændighet? De kan ikke mene at vilde ape efter andre?“

„Nu er jeg tre og femti aar, frøken Ohlsen,“ sa frøken Krøger alvorlig; „men jeg er endda ikke færdig med at lære. Og saasandt jeg kunde faa et andet grep paa religionstimen, er jeg villig til at forsøke hvadsomhelst. Fortællinger av frøken Fürst og sanger av frøken Holstmark skal være det første, jeg begynder med. — De er saa snild at huske det til imorgen?“

„Joda,“ sa Kiss.

Frøken Fürst, som altid var den første til at fare ut, naar det ringte, var alt paa sin plads ved døren, da Kiss og frøken Krøger fulgtes ned igjennem korridoren.

„At De ikke én gang tar frøken Ohlsen ordentlig av dage! Jeg vilde vist ikke finde mig i

alle hendes uforskammetheter,“ sa frøken Krøger yderst indigneret.

„Puh! Det er da ikke noget at bry sig om. Jeg tror igrunden ikke, hun er ond.“

„Jo, saamen er hun det.“

„Nei, tænk jeg tror det bare er utslag av misnøie med sig selv. Det høres ut som, om hun ikke har noget i verden at glæde sig over, og saa lar hun det gaa ut over den hun er mindst ræd for.“

„De maa ikke undskyldte hende. Det er ikke riktig. Hvis ikke nogen siger hende sin mening, blir hun bare værre og værre.“

„Jeg syntes, der var nok strid før,“ sa Kiss; „og jeg er viss paa, hun har saapas selvkritik, at hun efterpaa skammer sig.“

Frøken Krøger mente nei. Den slags selvgode mennesker var blottet for takt og finfølelse. „Gid hun aldrig var kommet,“ endte hun.

„Det maa vel være godt for noget,“ lo Kiss, idet hun gik ned trappen for at mønstre sin klasse.

Frøken Krøger saa efter hende med øine som uttrykte beundring:

„Ikke kunde jeg ta det saa rolig. Men frøken Holstmark er saa helt igjennem god, at hun vist kan tilgi, hvad det er, — men om det er ret, det er et andet spørsmal.“

*

*

*

Kiss gikk op i skolearbeidet med liv og lyst. Hun hadde timer ogsaa i fjerde, femte og sjette pikeklasse; men intetsteds følte hun sig saaledes hjemme som i sin egen første pikeklasse, hvis klasseforstander hun var.

Den vaaknende ømhetstrang fandt her rik næring, og den medfødte moderlige omsorg utviklet sig ved omgangen med de ubehjælpelige smaa.

De fleste barn var fra gode hjem, og klassen var derfor let at arbeide med, hvad frøken Ohlsen hadde bemerket: De var utplukket! —

Men paa de to — tre forreste bænker, midt foran kateteret sat stedbarnene, som Kiss i sit stille sind kaldte dem — graableke, forskræmte og forsultne, med upleiet blakt haar, daarlige, lugtende klær og — slumrende evner.

Kiss satte sig fra første stund til opgave at forvandle dem. Og hun tænkte ut alle midler, som stod til hendes raadighet, for at det kunde ske rigtig fort.

Da hun skulde gi flokken plads den første skoledag, og de seks klumpet sig sammen borte ved ovnen, fordi instinktet sa, at de ikke passet sammen med de andre, — tok Kiss resolut og anbragte en for en ved siden av de frodigste og mest velklædde. Der skulde ingen forskjell være. Alle var like paa skolen.

Men den ordning maatte kuldcastes. Kraftig protest fra de velklæddes forældre og mistænk-

somme, halvt foragtelige blikke fra de fine, frodige selv, sa hende, at forvandlingen maatte ske ad en anden vei.

Da placerte hun dem aller øverst, saa hun aldrig skulde fristes til at anse dem som umulige og kjedelige, med hvem det ikke lønnet sig at stræve — ubegavede, der allikevel vilde bli gjensittere.

Og langsomt skedde underet.

De forskrækkede, alvorlige ansigter med de rædde øine begyndte at faa liv, uttrykket skiftet fra graa mismod til lys glæde. Øinene lærte at smile av det morsomme, og der kom farve i de bleke kinder, naar frøkenen klappet dem paa hodet og sa et venlig, opmuntrende ord. Og nakken rettet sig. Det var ikke nødvendig at dukke sig for at være færdig til at putte hodet ned i armen for at motta slag. Her var jo ingen, som slog! Her var ikke farlig at være. Ikke knub og skjænd engang. Om de ikke gjorde alt rigtig, om en bokstav blev aldrig saa umulig — de fik jo ikke av linjalen, som de der hjemme hadde skræmt dem med.

Nei, den blide, fine frøken satte sig ned ved siden av dem. Hun var ikke ræd for at sitte tæt indtil heller, for hun la den ene armen om livet og med den anden hjalp hun at skrive. Og saa fast, som hun tok om haanden — og saa bløt og varm, som den var.

Og saa bad hun for dem hver morgen — om at de alle maatte være Guds barn hele livet igjennem og bli til glæde for mor og far og aldrig gjøre noget stygt.

Og alt det hun fortalte! — At Jesus var glad i alle smaabarn, og at han elsket dem, selv om de var uskikkelige, — det hadde de nu aldrig tænkt.

Det var jo bare moro at gaa paa skolen, og ikke kunde de forstaa, hvordan de store guttene paa gaten kunde gaa og syngte om slaveriet. — — Men deres frøken var jo den snildeste paa hele skolen. — — —

Grete Syversen var en av stedbarnene. — Da frøkenen første gang var paa visit hjemme og snakket saa længe med mor, var det ikke frit for at lille Grete følte sig stor.

Hun hadde undselig listet sig ut i kjøkkenet, hvor hun rød og forlegen stod og smilte og neiet, da frøkenen sa farvel.

„Sa hun noget om mig, mor?“

„Aa — ja, hun sa da noget.“

Moren tok gardinet til side for at se efter frøkenen, naar hun svinget om hjørnet og gik nedover veien.

„Jøss, for en snaal frøken,“ sa hun sagte for sig selv.

„Si, hvad hun sa da, mor,“ gnaalte Grete.

Madam Syversen gik omkring i det lille kam-

mers, som i ørske. — Det var sandelig ikke ofte, nogen snakket slik til hende — og saa en blank tokrone da! Hun la den op paa hylden, lillegut vilde leke med den.

„Hører du ikke da, mor?“

„Joda, du var a snild, sa a. Men du fekk skrive mer paa talla, og du Hans faar se etter a, — hører du det, Hans!“

Madam Syversen tok til at rydde op og fjelge ungerne, som alle trængte en grundig vask.

Skulde 'n set saa uheldig da, at hun skulde komme, naar det saa saa ut. Uf a mig!

Men — —

Saa fik hun da se, aassen det var at greie med fem unger i et litet rum. Neimen om det var godt at holde orden, nei.

Hun hadde det ikke med at glo og grave slik som Hans' frøken. — Men sandelig sa hun ikke meget, som var sandt. Det var nok bedst at se at faa to hele kjoler til Grete, saa de kunde bli vasket engang imellem. — Ja, den lugten kjendte vel hun, som ikke var vant til den. Men det var ikke greit. Kaffen maatte jo kokes paa kakkelovnen for at spare paa veden, og tøiet til Vesla skulde tørkes. Og — neimen om hun hadde tid at vaske det hver gang. — Det var nok sandt, som frøkenen sa, at det var ikke sundt for den lille kroppen, nei. Men de hadde

levet op de andre ogsaa, og samme stellet hadde de hat alle sammen.

— — —

Kiss gik hjemover med hjertet fuldt av det, hun hadde set.

Hvorfor var livets goder saa ulikt fordelt? — Her gik hun selv ren og varm og velklædd — i en kaape til seksti kroner. Hun var begyndt at bli forføngelig; det nyttet ikke negte det. Før i tiden hadde hun ikke været saa nøie paa, om det klædde eller ikke. Det gjaldt vel saa meget at faa det solid og billig. Men — kaapen var nydelig; og til det nye, sorte skindtøi var den skapt.

Hun strøk kjælent over den bløte, sorte muffe og løsnet paa boaen. — Det var næsten for varmt. Aanei, hun gik saa fort. Seksti for kaapen og seksti for skindtøiet — tænk for en kapital for slike folk. Og hun kunde godt undværet skindtøiet. Uf, det var skrækkelig ødselt.

For første gang følte Kiss sig uvel i vinterhabitten sin, den hun ellers var saa kry av.

Hvad maatte de vel tænke slike mennesker, naar de saa, hvor ganske anderledes mange andre hadde det.

Det var let at snakke om at holde mer orden — i et slikt rum. Et eneste vindu med skidne, forrevne gardiner, en seng og en bänk, nogen stoler og et firkantet bord samt en komode under

vinduet, — det var hele møblementet. De daarlige billeder over sengen skulde saavist ikke live op, og det gamle ur, som ikke gik, satte kronen paa hele ustellet. Og saa den ulidelige lugten! Der sat likesom noget igjen paa læberne, det hadde faktisk været ondt at puste derinde — hett og kvalmt, som det var. Frisk luft kostet da ihvertfald ikke noget. Og gulvet maatte kunne holdes renere. — Nei, da var det som i et slot hos Kristine Sørli, endda værelset ikke var stort større. Men det var barnene, som konen selv sa — „det er umulig at ha det ordentlig, der det er onger, ser Dere“.

Stakkars barn! Og allikevel var det jo dem, alt skulde dreie sig om, det var jo for barnene, forældre strævet. — Før hun fik barn, var der kanske anderledes.

Saa var jo ikke barnene nogen velsignelse da — heller det motsatte. Ti det trøtte, glædeløse ansigt fortalte bare om slit og stræv og kav og mas fra morgen til kveld. Ikke en eneste straale av glæde.

Det var saavidt, hun trak paa smilet, da den lille, halvnakne ungen paa armen dasket hende i ansigtet.

„Naada, naada, — klorer du mor di' da, tulla!“

To og tredive aar og allerede sagt farvel til livets goder. Hvad laa der ikke bak hende av sorg og skuffelser. Og foran — ingen illusioner

— ingen fremtidsdrømme. For barnene kanskje. Hun vilde da gjerne, „de skulde ha geni og ta sig frem“.

„For hvissom atte hu Grete ligner paa mig, saa —. Jeg hadde godt for aa skrive og regne, det huser jeg. Og lekserne læste jeg snøtt paa. Men det er manden min, ser Dere frøken. Han har det herre tilfælde da, ser Dere, og det har nok sæt'n fært tebars. Og jeg trur naa saant gaar igjen paa barna da.“

Tænk, for en trøst at ha! — Aa, var det ikke ufattelig, hvorfor enkelte skulde leve saa elendig?

Kiss hadde forsøkt at trøste med, at Grete lot til at ha bra evner, men hun var litt slap og doven undertiden.

„Spiser hun kanskje litet?“

Stakkars kone. — Aa, at jeg kunde være saa taktløs, sa Kiss halvhøit til sig selv.

Konen strøk bort en taare med haandbaken og sa:

„Det er 'ke greit aa æte mye, naar der er litet aa ta av.“

Kiss skyndte sig avsted. Hun følte det, som hun maatte begynde straks. For noget maatte gjøres. Mat først — kraftig mat til Grete. Og saa til de andre. Og derved litt glæde i det trøtte ansigt. Aa, de øinene! Det blikket skar sig ind i hendes sjæl og gav hende ikke ro.

Idag skulde hun begynde — først tale med fru Kramer. Hun visste nok raad.

Det lysnet for Kiss, eftersom hun gik avsted. Hendes fantasi fremtryllet alt det, hun visste, der manglet. Og lønnen for alt, skulle være et smil om den bitre mund og litt glæde i de trætte, store øine. — — —

Kiss hadde tænkt sig glad, da hun kom hjem. Og før en time var gaat, hadde hun faat løfte om middagsmat til Grete hver eneste dag paa fru Kramers kjøkken, vedhugging og havearbeide for manden, avlagte klær til konen, og fru Kramers hjælp til at skaffe mindst to av de andre barn mat i et godt kjøkken.

„Men tænk om der er likedan i de andre hjemmene, fru Kramer! Jeg tror slet ikke, det er bedre,“ sa Kiss pludselig, mens de sat og la sine planer. „Jeg tør næsten ikke gaa til flere. Hvad siger De?“

Fru Kramer lo.

„De kan jo vente litt! — La os nu først lægge en liten grundmur for familien Syversen. Saa tar vi den næste. Der skal nok bli raad, — men én ting ad gangen.“

„Ja,“ sa Kiss med et langt suk. „Men det maatte være godt at kunne la være at tænke. — Jeg synes, det er ganske rimelig, at slike folk ser skjævt til dem, som har det bedre. De kan da ikke andet end bli misundelige og bitre. —

Jeg følte mig næsten som en forbryder, der jeg sat. Og jeg skammede mig virkelig over, at jeg havde kunnet kjøpe den silkeblusen!“

Fru Kramer smilte og rystet paa hodet.

„Jo,“ sa Kiss ivrig. „Hvad skal jeg med silke, naar de ikke engang har ordentlig mat? Aa, det er saa fortvilet! Jeg vet snart ikke, hvad som er ret.“

„De maa huske paa, frøken Holstmark, at den slags folk slet ikke ser slik paa det. De kunde gjerne hat den nye silkeblusen paa for den saks skyld. Konen hadde ikke hat det mer ondt av den grund. Det er nu engang gaat ind i deres bevissthet, at slik er det, og det kan ikke være anderledes. De fleste er heller ikke vant til bedre forhold, saa det føles ikke saa trykkende, som det ser ut for os.“

„Gid det var saa vel,“ sa Kiss.

Hun stoppet samvittighetsfuldt paa sine strømper, mens hun forsøkte at klargjøre for sig, hvad der var ret at gjøre.

„Hvad Deres ødselhet forøvrig angaar, da kan jeg nok berolige Dem med, at den sikkert maa være tillatt. De har pligt paa Dem til at gaa pent klædd som lærerinde — pligt mot Deres gjerning — mot standen.“

„Ja, det er sandt,“ sa Kiss nølende. „Men allikevel — jeg ønsker saa, jeg kunde gjøre noget

— noget som mere føltes som et offer — noget som rigtig kunde svi!“

„Da skal jeg faa lov at citere nogen linjer for Dem. Husker De, hvad der staar: Om jeg gir til føde for fattige, alt hvad jeg eier, — men ikke har kjærlighet, da gavner det mig intet.“

„Ja,“ sa Kiss. „Men begge dele var vel det bedste.“

„Naturligvis. Men har man kjærlighet, da finder man altid anledning til at gjøre noget godt, og det er ikke sikkert, det gavner de fattige, om man ribber sig selv for nogen kroner. — Det er ikke det store, som glæder og varmer. Et venlig, deltagende ord kan kanskje bringe mer glæde for en hel dag ved at gi mod og lyst til at opta kampen for tilværelsen end en femkrone, som blir leveret med et naadig blik og en nedladende mine.“

Kiss stoppet og stoppet. — — Hun hadde ogsaa hat fordel av besøket. Hun følte sig mer oplagt til at stoppe strømper end til at brodere. Det var som en slags avbigt for, at hun var den, hun var. For strømpestopning var ellers noget av det kjedeligste, Kiss visste. — Hun hadde faat lov til at ta hele haugen ind til fru Kramer. Og nu skulde de tilpers. — Det ene par efter det andet rulledes sammen og blev lagt i haug i sofaen, til fru Kramer sa stop og bad om litt musik.

Og da Kiss til sin store fryd opdagede, at det sidste par merkelig nok var helt — kunde hun spille med god samvittighet.

Og hun spilte . . . mens tankerne fløi avsted . . . tilbake til fortiden og langt hen i fremtiden.

Hun gik paa sykebesøk sammen med . . . en doktor. Ind i lave, fattige stuer, — nogen skidne, andre rene — mange smaa barn — en liten laa syk her, en gammel mand der.

Og mens doktoren saa paa den syke, tok hun op gode saker av en kurv — lekte med barnene, pratet med den gamle bedstemor. — — —

Og saa kjørte de hjemover sammen . . . haand i haand sat de — nei, han maatte vel holde tømmerne, men tæt sammen — og var lykkelige over at kunne bringe trøst og hjelp og haab ind til de bekymrede og sørgende.

Og ingen var som ham! Alvorlig og bestemt, — en doktor, som der stod ry av, — men venlig og kjærlig, mild og god, — fordi han selv var glad og lykkelig . . . og kunde trøste og hjelpe, fordi han selv — — — —

Det tok hvast i døren.

„Værsaagod!“

Det var Lina, som meldte, at aftenbordet var dækket.

Det er av hensyn til far, gutten min. Du „D kjender hans strenge krav til hviledagens helligholdelse. Hvis du den første søndag, du er hjemme, gaar paa fiske, da —“

„Hvad da, mor?“

Einar Bang reiste sig fra den makelige, liggende stilling, han hadde indtat paa græsvolden under epletrærne. Han stod høi og rank i den hvite lerretsdragt og myste mot solen.

Fru Bang, som bredde kaffeduken paa det fir-kantede stenbord under kastanjetrærne, vendte sig om mot sønnen og sa hviskende:

„Ja, du vet, gutten min — du vet, det blir ingen hyggelig ferie for dig. Desuten er der nok av hverdage fremover, og hvis veiret holder sig —“

Fru Bang tok atter fat paa kaffebordet.

„Nei, men snak ut da, mor! Hvorfor siger du aldrig sidste sætning helt tilende?“ smaalo sønnen.

„Du kan ha ret; men det er noget, jeg har vænnet mig til i aarenes løp.“

„Ja, der har du nok et eksempel paa fars enevælde. Du er ræd for at gi indtryk av, at du har en selvstændig mening. Du gjør et tilsprang, men bedst, som du er i god fart, faar du betænkeligheter og stanser. — Er det ikke sandt, mor?“

„Einar, gutten min; snak ikke slik,“ svarte fru Bang. Kindene hadde faat farve, men hun vendte sig fra sønnen for at skjule, hvor sikkert hans ord traf det saare punkt i hendes liv. — „Din far er prest, husk det. Og vi har alle at bøie os for hans meninger.“

„Netop derfor skulde han ha mer overbærenhet og kjærlighet end alle os andre tilsammen, og istedetfor —“

„Nu blir det dig, som ikke faar tale ut, Einar. Jeg vil si dig det alvorlig, at det er ikke ret at opkaste sig som dommer overfor sin egen far — allermindst naar han er en Herrens tjener.“

„Ah!“ blæste Einar. „Herrens tjener! Snilde dig, mor, — du er en Herrens tjenerinde, selv om du hverken har kappe eller krave; for du tjener baade far og mig og alle de du kommer i berøring med; men far, hvem tjener han?“

Fru Bang saa paa sønnen med et smertelig, haabløst blik.

„Far — han tjener menigheten ved at tale om sjælenes frelse, og en slik gudstjeneste kan nok ingen av os andre utføre, Einar.“

„Det kalder du gudstjeneste? At præke! Mens hele hans væsen og al hans tale er blottet for kjærlighet og forstaaelse! Dømmesyk, hensynsløs og kold er han. — Ikke ett ord i hans præken idag var istand til at vække tilhørerne.“

„Einar!“ ropte moren forskrækket.

„Jeg trodde, Gud var kjærlighet — bibelen lærer jo det. Men fik du det indtryk av fars præken?“

„Man kan ikke bare tale om kjærlighet; vi mennesker trenger ogsaa tugt, og far kjender sin menighet. Her er megen gudløshet.“

„De skal ikke bli bedre ved en slik præken.“

„Far skal forkynde Guds vilje, Einar, selv om den ikke altid er behagelig at høre for vor syndige natur.“

Einar smilte.

„Undres paa, om han vet, hvilken dygtig advokat han har i dig. Aanei, han aner det nok ikke.“

Fru Bang holdt stadig utkik nedover haven. Han kunde jo komme hvert øieblik.

Den lille vevre, sirlige skikkelse i lysegraa, sortplettet uldkjole, med hvit brus i halsen og for armene og sort silkeforklæ, — dannet en iøinefaldende kontrast til den høie, kraftige søn.

Men likheten var der allikevel. Han hadde morens vakre mund og indtagende smil og dype

kløft i haken. Men øinene hadde en mørkere farve, — og det luet av og til i dem med en anden varme end den som lyste ut av prestefruens lysebrune dueøine. Hans tykke, mørkebrune haar laa vakkert og bløtt over den høie pande. Morens saa nærmest ut til at ha været gulblondt. Nu hadde det en askeblond farve, som om det var bleket av solen. — — —

„Saa lover du mig at bli hjemme da, Einar?“

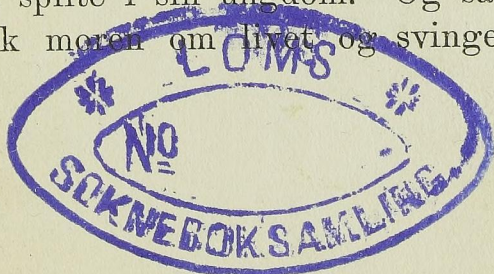
„Ja, for din skyld, mor,“ sa han varmt. „Men si mig saa, hvad jeg skal fordrive tiden med? Fiolinspil er jo forbudt om søndagen; far taaler det knapt ellers —“

„Hvis du bare spiller salmer eller rolige melodier, som ikke gaar i dansetakt, da tror jeg nok —“

„Isj!“ ropte Einar og sparket heftig til en av de runde stener, som laa ved epletræet. „Humbug og hykleri — fortvilet er det alt sammen. Tro mig, mor. Om far og du danset vals og polka til fiolinens toner — himlen vilde fryde og glæde sig over et slikt utslag av ren, menneskelig glæde!“

„Einar, Einar! Du taler bespottelig!“ ropte moren og slog fortvilet ut med armene.

„Og etterpaa kunde far spille alle de hallinger og springere, han spilte i sin ungdom. Og saa mor!“ — Han tok moren om livet og svinget

hende rundt, mens hun kavet fra sig med armene. — „Saa skulde vi to svinge os! — Tror du ikke, vi vilde ha godt av litt motion alle tre?“

Han lo hjertelig og ænset ikke morens blussende kinder og forskrækkede øine, der speidet til alle sider.

„Nei, mor; du maa huske paa, at jeg ikke længer er en skolegut, som kommer hjem fra gymnasiet, men en voksen mand paa tredive aar. Ak ja! — Jeg begynder at ældes! — For to aar siden sa en ung dame til mig, at jeg var gammel.“

„Saa — hvem var det?“

Moren hadde opdaget en ørliten flek i skjortekanten og begyndte at gni og skrape den bort med neglen. — Hun saa skarpt bort paa gutten sin.

„En ung, kjæk, søt, prægtig dame, som du av hele dit hjerte kunde ønske til kone for sønnen din,“ sa Einar lavt og langsomt med sterk betoning paa adjektiverne.

„Du tænker vel ikke paa slikt, Einar!“

Hun slap forskrækket kjolekanten og glemte hele flekken. Hendes kvindelige nysgjerrighet og moderlige jalusi begyndte at røre sig.

„Jeg skal si dig en ting, mor. Siden jeg sidst var hjemme, er jeg blit en erfaring rikere. — Eller to kanske.“

Han hadde sat sig paa bænken med hænderne foldet bak nakken og saa op i det tætte kastanje-løv.

Fru Bang tok plads i en rørstol. Hun lænte sig tilbage og saa forventningsfuldt paa sønnen.

„Naa?“

„Skal jeg skrifte kanske?“

Der kom en gutteagtig rødme over ham. — Han lukket øinene og utstøtte et dypt, langt suk.

I det samme saaes prestens værdige skikkelse mellem kirsebærtrærne.

Fruen sprat op som paa kommando, ordnet med kopper og teskeer, rettet paa duken, viftet væk en flue fra kakefatet og gav sig ifærd med at skjænke kaffen.

„Et velsignet veir for aker og eng,“ sa presten Bang med dyp, patetisk stemme og tok plads i den anden rørstol. — „Det er en Guds naade, at bygden faar et slikt høiaar efter al den gudløshet her har været i vinter.“

„Ja, Gud er god,“ supplerte fruene og rakte ham kaffekoppen.

„Hvad er det for gudløshet, du sigter til, far?“

Sogneprest Bang rørte omhyggelig i kaffekoppen, før han svarte. Det sterke ansigt med de vakre, regelmæssige træk bar præg av et intenst sjæleliv, og i de mørke, bundløse øine

brændte det av nidkjærhet for Herrens hellige lov.

Haaret, som næsten var hvitt, og det graasprængte skjeg, som naadde langt ned paa brystet, — gav ham det værdige patriarkalske utseende, og gjorde sit til, at bønderne sig imellem kaldte ham for Moses den anden.

Han hadde knapt fylt de seksti, men saa nærmest ut til at være tæt indpaa sytti aar.

„Gudløshet, ja,“ kom det langsomt med dyp, rungende stemme. — „Her er stiftet to ungdomslag og et skytterlag i vinter, og virkningen er ikke uteblit. Tomme kirker, natteløperi og vildskap og drik er de synlige frugter av disse civilisationens budbærere.“

„Det var da høist merkelig,“ sa Einar. „Jeg trodde netop den slags foreninger virket til gagn for ungdommen. I alfald ungdomslagene. Ja, skytterlagene har vel ogsaa en opdragende betydning.“

„Du kjender dem ikke, gutten min. Deres statuter ser glimrende nok ut paa papiret — jeg taler om ungdomslagene — skytterlagene sætter jeg utenfor al kritik, hovedinteressen der et at drikke og danse, skytningen er bare en kappe, de smukt dækker sig med. — Men ungdomslagene altsaa — deres statuter har et kristelig islæt; der skal begyndes og sluttes i Herrens navn, medlemmene skal føre en kristelig vandel,

— — dog, alt er til mer skade end gavn, slik som arbeidet drives.“

„Jasaa,“ sa Einar grundende. „Ja, jeg har jo aldrig været tilstede paa denslags møter, saa jeg kan ikke ha nogen mening om deres arbeide. Men du deltar naturligvis paa møterne og er godt kjendt — —“

„Jeg?“ ropte presten. „Langtfra! Men jeg kjender mine pappenheimere allikevel. Paa frugtene kjendes træet. Jeg trønger ikke at undersøke hverken stamme eller rot,“ sa han salvelsesfuldt.

„Kan du da være viss paa, at de ikke følger statuterne? — Undskyld, far! Men jeg vilde i dit sted først undersøke forholdene og derefter uttale min dom,“ sa Einar rolig og bestemt med øinene fæstet paa farens sterke ansigt.

Der gik et ufrivillig ryk gjennem presten. Han flyttet sig i stolen, tændte pipen, efter at ha sagt tak for kaffen — han drak aldrig mer end en kop, — og møtte saa Einars ansigt med et faderlig smil, hvori var blandet en viss ironi.

„Du er ikke kompetent til at ha nogen mening angaaende disse ting, Einar.“ — En ny, frisk røksky. — „Dertil er du desværre kommet for langt bort fra kirken.“

Han dampet rolig videre.

„Meget mulig, at jeg det er, far. Men derfor

kan man godt dømme i en saa almindelig sak som denne.“

„Træet kjendes paa frugtene,“ gjentok presten med end mer patos.

Et eget glimt i øinene forraadte det indre oprør.

„Jeg har altid trodd, at presten paa stedet var selvskreven formand for en slik kristelig institution,“ fortsatte Einar uanfegtet av morens tiggende blik og farens heftige dampen paa mer-skumspipen.

„Det er vist almindelig, ja, og det viser tilfulde hvilke Herrens tjenere vi har rundt om i vort stakkars land. Man kan ikke tjene to herrer, er mit valgsprog. Enten — eller. Der er ingen mellemevei. Paulus advarer sterkt mot dette at elske verden og de ting, som er i verden.“

„Men saavidt jeg husker, siger den samme Paulus, at man skal glæde sig. — „Atter siger jeg: Glæder eder —“, og et andet sted, at alt er tillatt, men man skal ikke la sig beherske av noget.“

Presten slap for et øieblik pipen ut av munden i den første befippelse over sønnen.

Og fruene, som den hele tid hadde frygtet for det første lyn, fik et svakt haab om, at uveiret vilde trække over. — Men i næste øieblik brøt det løs.

„Jeg vil gi dig et raad, gutten min: Vent med at anvende skriftens hellige ord, til du blir fylt av aanden. Først da kan du med ren tunge tale om den hellige boks sandheter.“

Det bævret om den kraftige mund, og aarerne paa den høie pande svulmet av nidkjærhet.

„Tak for kaffen, mor,“ sa Einar let og reiste sig, strøk moren over haaret og tilbød sig at bære ind kaffebrættet.

Hun smilte til ham — — uveiret var gaat over.

„Tak, Tomine henter koppene. — — Har du ikke litt at fortælle os fra din gjerning, Einar? Det maa være et anstrengende arbeide at være læge, du. Saa nervøs, jeg synes du maa bli, gutten min.“

Moren saa med bekymret mine paa sin søn, som om han istedetfor den friske farve, de klare, brune øine og den ranke holdning hadde været bleksottig og rødøiet og set lidende og overanstrengt ut.

„Det er nok anstrengende, ja. Jeg har faat stor praksis paa den korte tid, jeg har været der. Der manglet netop en specialist i øine-, næse- og halssygdommer og“ — han smilte — „desværre — eller heldigvis — maa jeg kanskje si, viser det sig, at mange mennesker har en eller anden feil i disse organer.“

„Det hænder vel ikke sjelden, at du har patienter med imaginære sygdommer?“

Presten var nu kommet i likevegt og sat som den der var gaat av med seiren.

„Især i den første tid, ja. Enkelte ansaa det som sin likefremme pligt at bli undersøkt. Litt harking i halsen, en smule sticking i det ene øret eller et simpelt sti paa øiet var nok til at søke doktoren. De indbildte sig at ha baaret paa aarelange lidelser og hadde lange historier at fortælle om alt det, de hadde følt og tænkt og gjort.“

„Hører du taalmodig paa slike eller gir du dem reisepas straks? Jeg tror ikke, jeg var istand til at la dem utgyde sit hjerte,“ sa moren med en liten latter.

„Begge dele. Men det avhænger virkelig av vedkommende. Jeg er muligens litt partisk. Alle er ikke like irriterende. Litt ældre, helst ugifte er de mest talende. De er i besiddelse av saa enorme talegaver, at hvis man ikke paa en eller anden maate fik stanset dem, blev de gjerne ved langt utover kontortiden. De, som er virkelig syke, siger gjerne mindst.“

„Saa ogsaa i det aandelige,“ indskjøtt prestens. „Tomme tønner buldrer mest. Den, som har mindst syndserkjendelse, har lettest for at fable om alt det, han føler og tænker.“

Tomine kom med brettet for at bære ind kaffe-

servicet og bad med det samme om lov til at være fri for dagen. Kristine budeie hadde lovet at overta aftenstellet. Fruen nikket venlig til den lille, blyge kokke, som skyndte sig tilbake med et fornøiet ansigt.

„Hun skulde sikkert til stevnemøte. La dere merke til, hvor straalende hun blev. Forandringen i øinene var ganske talende,“ sa Einar.

„Det er en sjelden bra pike, og jeg tror ikke hun befatter sig videre med guttene.“

„Nei, hun saa ut til at ha nok med én og være trofast mot ham. De øinene fortalte om en skjult glæde.“

„Isaafald er det en kortvarig og forfængelig glæde og — husk det, gutten min, at det er ikke den slags Paulus tænker paa.“

„Nei, nei,“ sa Einar tilsyneladende adspredt og drev nogen skridt nedover veien.

Det var likesaa godt at forsvinde straks. Det gik jo ikke an at aapne munden, uten at der blev misforstaaelser og strid. Sandelig en merkelig maate at helligholde hviledagen paa!

„Gaar du, Einar?“

„Ja, jeg vil gaa op efter en bok, — skal jeg hente noget til dig, mor — strikkesøiet?“

„Nei, nei, — hvor kan du tænke!“

„Aanei, — hænderne dine hviler vel idag,“ lo Einar. „Men jeg har en ganske interessant nytkommen mappe med bilder fra dyrelivet, det

er noget for dig, mor, — og kanske du bryr dig om at kikke litt i sidste nummer av „For kristendom og kultur“, far?“

„Aaja, tak, — det skader ikke at føle de folk litt paa tænderne,“ kom det naadig fra presten.

Einar kom tilbake og tok selv plads i hængeskøien mellem de to epletrær.

Nu skulde der da bli fred en liten stund. „Jeg skal ialfald ikke si ham imot, hvad han end finder paa at kritisere,“ sa Einar til sig selv.

„Hvilken forfatter dyrker saa du?“ spurte faren.

„Aa, jeg dyrker ikke netop nogen specielt; men denne er av Kielland og heter „Sne“.“

Faren lo — en haard latter, men dog ikke ganske fri for vellyd i klangen.

„En temmelig skidden sne er jeg bange for.“

„Du burde læse den, far; den gir en ganske god skildring av den gamle konservatisme og indskrænkethet.“

„Blandt landsens prester,“ vilde han tilføie; men da for hans blik henover morens lille, vevre skikkelse, og han stoppet op.

„En Kristusfiendsk forfatters bøker kan ikke være gavnlige læsning for en ungdom. Men du er voksen, Einar, — du faar selv ta ansvaret for dine handlinger.“

„Jeg er overbevisst om, at Kiellands bøker

rensner luften bedre end mange prædikanters tor-dentaler om død og helvedes pine. — Jeg er viss paa, at han har bidraget mer end nogen anden av vore digtere til at vise hykleriet og humbu- gen hos en viss klasse kristne.“

„En kristen kan da ikke være en hykler, Ei- nar,“ sa fruen let bebreidende.

„Nei, vel, — la os heller si: hos en viss klasse mennesker, som kun har navn av kristne.“

Ingen svarte noget, og Einar la sig godt til- rette med en liten pute under hodet.

Presten dampet kraftigere end før, mens han bladet i tidsskriftet.

„Nei, gutten min,“ sa han endelig i en av- gjørende tone. „Kun et godt træ kan bære gode frugter. Følgelig kan ikke en Kristusfiendsk bok gavne kristendommen.“

Einar rettet sig op paa albuen og saa bort paa faren.

„Har du læst noget av Kielland?“

„Nei, nei,“ ropte presten. „End sige lært noget av ham. Min tid er for kostbar til at ødsles bort paa den maate. — Jeg har ogsaa efter evne søkt at hindre, at hans bøker kommer ind i bib- lioteket, men det er merkelig — Satan har sine tjenere ute allesteds. Og endda jeg har arbeidet imot de fordærvede bøker, har jeg maattet op- leve, at ungdommen faar fat i dem andetsteds.“

„Ganske rimelig. Hadde du ikke arbeidet mot

dem, var ingen faldt paa at læse dem engang," sa Einar smaaleende. „Forbuden frugt smaker bedst.“

„Ja, desværre,“ sa moren. „Far har virkelig hat et svært arbeide her i bygden for kun at faa gode bøker ind i biblioteket.“

Einar svang sig ut av hængeskøien, lukket boken og stak den i jakkelommen og slentret langsomt opover mot huset, mens han plukket nogen ribs hist og her.

Det var da ogsaa umulig al ting. Han gad ikke engang bli ordentlig sint. Hans gamle kampmod holdt paa at svinde ind i denne varme.

At far orket!

Nei, det var blit værre end nogensinde her hjemme. Enevældet var nu naadd toppunktet. Ikke saa underlig om folket snart krævet en anden fører til Kana'ans land! Moses den anden førte dem ikke frem, saa længe han holdt sig paa Sinai berg.

Han smilte av sin egen vittighet; men alvorlige, tunge tanker la sig snart over hans unge sind.

Det kunde ikke være forsynets mening, at fars liv skulde henslæpes paa denne maate — fuldt av misnøie og hyperkritik.

Stakkars far!

Da var det langt, langt bedre at være nede i dalen og danse om guldkalven; der var ialfald

litt at glæde sig over. — Hvem skulde faa lyst til at følge far? De unge? — Aldrig! De vil nu engang glæde sig, og de tar glæden, der den ligger for deres fot.

Men den er forfængelig, sa far — tilogmed lille Tomines glæde over det forestaaende stevne-møte.

Han eier ikke glæde selv. Heller ikke fred.

Et menneske, som har hjertefred, har det ikke saa travelt med at ødelægge freden for andre. — Kjærligheten gav sig heller ikke utslag paa den maate — kjærligheten tænker ikke ondt — kjærligheten er langmodig — — ja, hvad mer stod der? — Det vakreste i hele bibelen. Han burde kunne det ordret.

Fra en av inderlommene i jakken tok han frem et litet nytestamente i guldsnit. Det var ikke meget brukt. De tynde blade hang sammen. — Han visste jo, det var av Paulus. Altsaa i et av hans breve. — Endelig fandt han det.

Naa — det vilde han da huske.

Han var naadd op til et litet skogholt ovenfor laaven, hvorfra der var vid utsigt over bygden.

Prestegaarden laa lunt til med fasaden og haven mot sydvest. Haven endte vel et stenkast fra Brunlaugstjernet, en liten smilende indsjø omkranset av bjerk og orekrat.

Det fortaltes, at da prestegaarden for vel hundrede aar siden skulde bygges — efterat den gamle var nedbrændt — ønsket presten at ha den liggende paa sin nuværende plads, fordi der var utsigt til tjernet. Og endda det var stik imot al skik og bruk, at prestegaard og kirke skulde skilles, fik presten sit ønske opfyldt, fordi han var avholdt i bygden, og menigheten var ræd for, at han, som var opvokset ved kysten, ellers snart vilde søke sig bort.

Mot nordvest hævet sig en skogklædd bakkeskraaning, og like under denne laa den store, rødmalte laavebygning.

De vide, store jorder var mest renskræpet for høi. Hist og her hang dog endnu litt paa hesjerne. Det var jo ikke alle, som forhastet sig.

To—tre hvitmalte storgaarder laa brede og mægtige til venstre for prestegaarden — og nederst henimot vandet de gulnende rugakrer.

Paa begge sider av det rolige landskap stak skogen sine armer frem og dannet en vakker ramme om den fredelige bygd. — Hvor skogen var tynd og glissen, stak smaa graa, umalte husmandspladser frem; ellers var bygden tættest befolket paa østsiden av skogstripen. Her laa ogsaa kirken, en hvitkalket, enkel stenkirke med avstumpet taarn — og mindet om en høne, som ruget over sine kyllinger. — —

Det var blik stille og trykkende varmt. Et

par linerler hoppet let bortover marken. En skjære skrattet hæst fra skigarden, — og nede fra Brunlaugstjernet lød kjørenes rauten, der de gik og vasset i fjæren. En monoton kobjelde avløste stundom stilheten, og nogen græshopper begyndte saa smaat at øve sig til aftenkoncerten. —

I skogbrynet paa den anden side av havreakeren, som strakte sig stor og grøn fra laaven opimot granskogen, laa to unge gutter og spillede kort. En vel anbragt vits, en latter, en lang gjesp, og de la sig paa ryggen med luerne over ansigtet — det var for varmt selv til kortspil. —

Einar satte sig i skyggen av en bjerk, som lutet utover en avsats i fjeldet, der av naturen var omdannet til sofa med bløtt, grønbrunt mosebetræk. Einars bænk var den blit kaldt, helt siden han som smaagut hadde opdaget den den første dag paa den nye prestegaard.

Heroppe hadde han søkt tilflugt, naar det blev for trangt nede i de lave stuer, — naar alt han sa og gjorde blev mikroskopisk undersøkt, og som oftest endelig forkastet med en streng formaning. — Heroppe hadde han sin bedste ven, fiolinen, med sig. Om han spilte aldrig saa vildt og letsindig, naadde ikke tonerne ind i kontoret, for det laa vendt mot haven.

Ogsaa bøkerne hadde været hans venner — de farlige bøker, som dryppet gift i barnesjælen,

indianerfortællingene og sjøromanene først og senere den moderne skjønliteratur.

Klokkerens søn, juristen, smuglet dem til ham ad hemmelige veie.

Han visste godt, det var synd, og at han vilde faa straf av Gud — og av far, om det blev opdaget, — derfor laget han sig et hemmelig bokskap ved hjelp av stener, bjerkenæver og mosetorv. — Det laa godt skjult bak bjerkestammen, og ingen, som kom nedenfra, kunde ane, hvilke literære værdier, der gjemte sig under det bløte dække. — — —

Slik var aarene gaat, indtil frihetens dag op-
randt, og han blev sendt til hovedstaden for at læse til artium.

De første aar løsgjorde han sig ubevisst fra hjemmets teorier og indsnævrende baand. Men først da han som student med duskeluen paa kunde presentere sit gode eksamensvidnesbyrd, vovet han at slaa til lyd for de anskuelser, han hadde tilegnet sig i det fremmede land.

Hans ungdommelige oppositionslyst og ukuelige overmod blev fra først av møtt med et skuldertræk og overbærenhet. Men da det kom saa vidt, at sønnen aapent og frygtløst lot ytringer falde om, at han ikke lenger trodde paa de gamle dogmer i farens bibel, — var krigen erklæret, og fra den stund gik moren med hjer-
teve over sit elskede, frafaldne barn; og faren

blev endmer streng og nidkjær baade mot sig selv og andre. — — —

Og nu var krigen igjen brutt løs — paa en solblank, stille søndags eftermiddag — efter et par aars stilstand. Einars studieophold i utlandet hadde fjernet ham end mer fra hjemmet og utvidet kløften mellem søn og forældre. — Krig var det, selv om der indimellem de skarpe projektiler lød aldrig saa mange elskverdige „guten min“.

Einar sat med armene ikors og lænte sig tilbake mot stensofaens ryg. — Den mørke lugg laa nedover panden, og øinene stirret langt ut over mot de blaanende aaser i syd. — — Men han saa ikke andet end en ung lyshaaret kvinde sittende paa en nedfældet træstamme. Øinene og klangen i stemmen talte kjærlighetens sprog; men stemmen sa:

„Det er noget, som skiller os, og som vil vedbli at skille os ad hele livet.“

Han visste jo, hvad hun mente, men hadde allikevel spurt.

Kristendommen, hadde hun svart, — den er det største i livet.

Om hun var her nu, skulde hun gi mig ret i, hvad jeg dengang sa: Kjærligheten er størst.

Han smilte frem for sig — næsten triumferende.

Hun vovet ikke at motsi Paulus. — —

— — Ansigtet skiftet uttryk; der kom

en rynke mellem øienbrynene, og han pustet tungt. —

Aanei, det var ikke den slags kjærlighet, nei. — Cølibatforsvareren Paulus gav sig ikke av med at skrive et helt kapitel om kjærlighet mellem mand og kvinde.

Aanei. Han hadde heller ikke oppfattet det slik. Men hun skulde bli nødt til at forandre sin uttalelse til: „Den kristelige kjærlighet er det største i livet.“

Det hørtes da vakkert og riktig nok?

„De er sterkere end mig,“ sa hun videre. „Jeg vilde komme til at miste det bedste, jeg eier, og ikke bli lykkelig, selv om De elsket mig.“

Ja, omtrent saa talte hun. — Og var han ikke selv begyndt at tænke det samme?

To mennesker med saa mange forskjellige meninger — nei, i lengden gik det ikke. Det vilde enten være en stadig kilde til uenighet, eller den ene part maatte gi sig.

Det var ikke nødvendig at gaa længer end til mor og far. I mors kjærlige og overbærende sind kunde der aldrig ha spiret frem et saadant misfoster av kristendommen. Nei, den var blit indpodet med vold og magt. Som en parasit hadde den ætt sig fast og suget al saft og kraft av hende, indtil hun var blit den, hun var: En uselvstændig, skjælvende, liten plante, der i

stum beundring bøiet sig for et av skogens mægtigste trær i følelsen av sin egen ringhet.

Stakkars mor! Hvad hun hadde maattet gjennomgaa.

Frøken Holstmark hadde ikke latt sig bøie saaledes.

Nei, han glemte aldrig den seiersikkerhet, hvormed hun sa: „Det under sker hver dag,“ da han i en spottende tone hadde sagt, at der maatte ske et under, om han nogen gang kom til at dele hendes livssyn.

Aanei. Hun hadde nok ikke latt sig kue. — Og allikevel var der en likhet mellem disse to kvinder; det egte kvindelige var et særkjende for dem begge — og det rike, varme hjertelag.

Nei, nei. Han vilde ikke tænke mer.

Det var bedst at glemme, glemme — skyve fra sig alle de lyse, skjønne billeder, som rulledes op for ham. Hadde han bare saasandt hat noget uskjønt og disharmonisk at mindes om hende. Men alt var tiltalende — selv det han hos andre følte sig støtt av.

Og hvor fortryllende var hun ikke, da hun som sykepleierske gik omkring i den lille, fatige stue og øvet kjærlighet mot gamle Kristine — alt uten brask og bram, som noget selvfølgelig — fornøiet og glad, med et kjærlig smil, uten tanke paa, at hun var den barmhjertige samaritan.

Og den stemmen.

Baade naar hun talte og sang.

Ja, den sangen.

Det var en strofe, som stadig hadde klinget i hans øre disse to aar. Han blev den aldrig kvit: „Og finder du ham, da finder du alt, hvad hjertet kan evig begjære.“

Øinene søkte boken, som laa opslaat paa hans knæ, og han læste om igjen: Om jeg har al tro, saa jeg kunne flytte berge, men ikke har kjærlighet, da er jeg intet.

Intet!

Endnu en gang stod det der, det tomme, men allikevel saa vegtige ord: — da gavner det mig intet.

Alt — intet.

Det matte være værd at søke at finde dette, som skulde utgjøre et menneskes alt. — Han forsøkte at smile spotsk, men spotten var blandet med længsel og savn og knugende tomhet.

Puh! Dette med *alt* var jo bare en strofe fra en almindelig religiøs sang, laget av en almindelig, menneskelig prest i den fuldkomne, hellige norske kirke.

Men dette intet — absolut intet uten kjærlighet — det kunde jo ad historisk vei bevises at være skrevet av den store apostel, som ogsaa var en lærd mand, en dannet mand, en merkelig begavelse.

Han læste kapitlet tilende, plukket en blaaklokke og la som merke. Lukket saa boken varsomt og la den ned i jakkens inderlomme.

Saa rettet han sig op, gjorde nogen kraftige armstrækninger, strøk haarluggen tilbake, satte panamahatten paa og tok fat paa at læse „Sne“.

Det var en av de sidste dage i august. Sommeren hadde været lunefuld hele juli og en god del av august; men saa var den pludselig blit i godt humør og lot solen skinne av al magt uten saa meget som en liten, lysegraa sky paa himmelen, — og det netop, som skolen var begyndt.

Kiss kom langsomt gaaende opover Kirkeveien med skolevæsken under armen.

Neimen, om det var rart, at barnene var slappe idag. En slik varme hørte jo hjemme i ferien, naar man kunde boltre sig i vandet av hjertens lyst — og ikke nu, naar de var nødt til at sitte inden fire vægger og stræve med tørre tal og vaate fingre, og det som værre var: Sin egen forskrækkelige ulyst til at ta fat med mod og kraft.

Fy, hvor det knirket idag, og det endda maskineriet hadde været igang i fire dage allerede.

Den pludselige varme fik skylden — saa deilig det allikevel var at faa litt skikkelig sommer.

Frøken Fürst var den eneste helt normale. Hun hadde skjændt dygtig idag, da de bad hende

gaa til bestyreren og andrage om nogen dages forlængelse av ferien — om ikke for alle saa ialfald for smaaklasserne.

„Ungerne blir fordummet i denne varmen, og vi forbruker den opmagasinerte kraft, som vi skulde tære paa hele vinteren igjennem,“ sa frøken Krøger opgit.

„Fy for skam at snakke slik! Nu har vi hvilt os i syv uker og hat det som grever alle sammen, og saa — naar vi atpaa faar en deilig varm eftersommer, — griner vi og ønsker kulde.“

„Aanei,“ sluttet frøken Fürst; „det er nok pure dovenskapen, som taler, og ikke omsorgen for de spildte kræfter.“

Hun lo og stak en kurv med gule eggeplommer bort under næsen til frøken Krøger.

„Værsaagod — hvis du orker at spise!“

Men selv tørret og viftet hun sig ustanselig med lømmetørklæ. For det *var* en unaturlig varme — saa sent i august.

Og det var ikke bedre med lærerne, saa det ut til. — De var glad de hadde sit eget residium, hvor de slap at ta hensyn til damerne. Jakken kastet de alle som en inde paa lærerværelset — ja, der var tilogmed dem, som vovet det inde i klassen ogsaa.

— — —

Kiss tok hatten av, da hun nærmet sig fru Kramers hus. Hun tok en av sidekammene og

strøk op fra panden nogen smaakrøller, som hadde klæbet sig fast. — Det behageligste var jo at gaa barhodet, men det var ikke værdt at gjøre noget, som vakte opsigt. Den fordel hadde man da i hovedstaden, at man slap at bli be-gloddd, om man stak litt av fra mængden.

Aaja, der var da andre fordeler ogsaa naturligvis. Hun smilte ved sig selv. — Der var mer at vælge imellem derinde, mer at se og høre — næsten for meget for en lærerindes pung. For det kostet — ja, alt kostet penger.

Det fik gaa som det vilde. Hun vilde ial-fald søke. Hun blev vel ikke ansat første gang, og det var ogsaa bedst. Da hun bad om attest, hadde bestyreren ymtet noget om, at det var litt for snart at søke sig bort. — Men neste aar maatte det være hyggelig at komme hjem, og da blev hun der vel resten av sin tid.

Ja — hvem visste. — —

Kiss satte sig paa bænken, som Foreningen for byens forskjønnelse hadde sat op under en stor bjerk paa toppen av bakken, like ovenfor fru Kramers have.

Den lyse, blaastripete vaskekjole med hvit matroskrave gav hende et vist backfischagtig ut-seende, og ingen fremmed vilde falde paa, at den unge dame var en lærerinde med to aars praksis.

Hun saa ved første blik snarere ut som en

skolepike. — Men ved nærmere bekjendtskap skjønnte man snart, at hun var kommet længere.

Øinene hadde det samme freidige og glade uttrykk som den gang, hun for tre aar siden med sit akademiske borgerbrev i haanden spaserte sammen med far opover KarlJohan. — Men blikket var blit dypere, mer sjælfuldt og talende og fortalte den opmerksomme iagttager, at Kiss Holstmark ikke lenger var et letbevægelig, impulsivt og elskværdig barn, der sorgløs saa fremtiden imøte — hun var blit kvinde.

Hendes livsvei, som rolig og smilende hadde slynget sig mellem blomstrende bakkehæld og duftende enger, hadde umerkelig begyndt at stige høiere og høiere, til den pludselig gjorde en sving, — og hun saa sig selv staaende foran en steil aas.

Over eller tilbake stod der skrevet paa milepælen.

Og Kiss hadde valgt at gaa over. Det hadde været det makeligste at gaa tilbake og fundet frem til en av sideveiene, som hun hadde passeret længere nede. — Men hun visste de førte ikke til det maal, hun hadde sat sig.

Vel hadde hun ikke tænkt sig muligheten av en saa vanskelig vei. Hun hadde hørt om vanskeligheter, men alltid tænkt, at de gjaldt andre, kun ikke hende selv.

Men da hun stod der ved milepælen og et

øjeblik følte sig uvis, var det som om en stemme hadde talt til hende og tydelig sagt hende, at det var denne vei, hun maatte gaa.

Og hun gik.

Tit hadde veien forekommet hende saa tung og stenet, at hun var ved at gi op og vende tilbake til den behagelige vei i den solbelyste, venlige dal, hvor hun aldrig hadde behøvet anstrenge sig.

Men netop som hun var stanset og vendte blikket nedover, var den underlige røsten der igjen: Til dit maal fører kun denne vei.

Og maalet vilde hun naa, trods alt. Og endskjønt det syntes at flytte sig, jo høiere hun naadde op, var hun ikke gaat ett skridt nedover.

Paa denne ensomme vandring opover i den klare, rene høifjeldsluft, hadde blikket faat mere alvor og fasthet, og den smilende mund hadde faat et litet vemodig drag. Hele skikkelsen hadde faat noget av den modne kvindes alvor og beslutsomhet over sig.

Og fordi et menneskes sjæl ligger i blikket, var dette blit dypere og rikere og talte mer end ord om den skjæbnesvangre dag, da hun for første gang visste, hvad det vilde si at elske og bli — gjenelsket.

Kiss hadde fylt to og tyve aar den anden august. — Hun sat netop og tænkte paa, hvor alle hjemme hadde kappedes om at finde paa

overraskelser. Erik hadde endog perset sig til at faa istand en sang paa syv vers, hvor alle de første bokstaver i linjerne dannet hendes navn Kristiane Kathrine Holstmark og ordene længe leve. — Og Halvdan hadde skaaret en nydelig fotografiramme. „Til den nye kjæresten“ hadde han sagt. „Hvorfor ikke til den gamle“, hadde hun leende spurt. „For du har vist ingen endda,“ hadde han snusfornuftig svart. — Og saa telegram fra fru Kramer og et nydelig kobberstik i glas og ramme, da hun kom tilbake. Ja, alle var saa snilde mot hende. — Bare hun kunde faa gjøre litt igjen.

Hun reiste sig og gik op til haveporten, men stanset da hun hørte fremmede stemmer indenfra. — Saa vilde hun heller gaa ind gatedøren.

Men idet hun svinget om hjørnet, hørte hun en rope sit navn.

Hun tok et par skridt tilbake.

„Saa var det dig allikevel, Kiss. Tænk jeg var ikke sikker! Aa, hvor tynd du er blit — og saa voksen, Kiss!“

Gudrun Strøm slog armene om hende ute paa selve Kirkeveien.

„Gudrun! Nei, det var umulig at kjende dig. Hvem kunde drømme om, at du var paa disse kanter! Og du er ikke blit for tynd,“ lo Kiss og gjengjældte venindens omfavelse.

„Men her er en til. Du gjetter vel, hvem det er?“

Og arm i arm sprang de gjennom haven og op paa verandaen.

„Hvor er hun?“ — —

Inde i stuen sat en høi, mørk, litt blek, ung dame og talte med fru Kramer.

„Tordis! Nei, dette var vel en overraskelse.“

Tordis reiste sig langsomt og gikk rolig og smilende henimot Kiss, som svinget hende rundt og ropte straalende:

„Er her endda flere!“

„Bare mig, den allernyeste veninde,“ sa fru Kramer. „Men nu skal jeg forsvinde.“

De andre protesterte forgjæves. — — —

„Goddag, Kiss, — du glemmer jo at hilse paa folk, du er akkurat lik dig selv!“

„Ja, du maa undskylde. Jeg glemmer nok al etikette, Tordis! — Jeg indbilder mig, vi er jentonger, ser du — aa, gid vi var det forresten! — Men hvor kommer dere fra, og hvor skal dere hen? Og hvor længe blir dere?“

Kiss holdt barndomsveninderne en i hver haand og var med ett blit henflyttet til gamle dage.

— Veninderne var paa gjennomreise og skulde drage videre næste dag.

„Vi bor i Grand hotel,“ sa Tordis.

„Ja, hvad synes du vel, Kiss — det fineste

hotel i byen. Ingen skal si, at frøken Holstmarks veninder bor paa andenklasses hotel.“

„Jeg siger tak,“ sa Kiss. „Men byen er naa ikke saa liten da. Aanei, dere visste nok, hvor dere passet! Saa elegante damer maatte naturligvis bo førsteklasses. — Gid, jeg ser ut som en landskommission ved siden av dere.“

Hun saa beundrende paa de lette, fine musselinkjoler, som var oversaadd med silkesløifer og kniplinger — og sko og strømper i samme genre.

„Dere ser ut, som dere var kommet direkte fra Paris“ —

„Eller fra Steen & Strøm — for der har vi kjøpt kjolerne. Synes du, de er pene?“

„De er nydelige,“ sa Kiss. „Men til mig vilde de slet ikke passe.“

„Aa, du er pen, hvad du har paa, du,“ forsikret Gudrun. „Alt klær dig. Se naa bare paa den vaskekjolen. Er den ikke yndig, Tordis?“

„Jo-o — men tænk, gaar det virkelig an at gaa saa —“

„Tarvelig, mener du?“

„Nei da — men jeg ser paa den fasongen du! Jeg trodde ikke en lærerinde gik med matrosfason.“

Kiss lo. Det var den gamle, glade, hjertelige latter.

„Meget mulig. Jeg vet ikke, hvad de gjør, jeg. Men jeg er ikke saan ordentlig lærerinde jeg da, skjønner dere.“

Tordis maatte smile. — Det var igrunden sandt, for Kiss lignet ikke de lærerinder, hun kjendte hjemmefra. De gik i høihalsede, mørke uldkjoler med hvit krave og mansjetter, og hun kunde ikke tænke, de nogen gang hadde været anderledes klædd. Men ute i verden var der vist anderledes.

Hun sat i en av lænestolene og fingret paa guldarmaandet om den hvite arm.

„Du er igrunden forandret, Kiss,“ sa hun pludselig. „Du er blit mer voksen.“

„Det var ialfald ikke for tidlig — men — dere, som var voksne, da andre mennesker pleier være det, er ogsaa forandret. — — Dere er saa gyselig fine — la mig se paa den elegante frisuren da, Tordis!“

Tordis dreiet smilende paa sit velfriserte hode.

„Hvad synes du? — Ja, jeg har netop hat et kursus i hovedstaden.“

„Aa, — var det derfor dere var der.“

„Neida, — men siden jeg var der allikevel, fik jeg lyst til at lære.“

„Gid hvor flink du er. Jeg lærte nok aldrig at frisere mig saa kunstfærdig.“

„Ja, der skal en viss øvelse til, og det tar jo litt tid, vet du, men —“ hun strøk forsiktig

over en av de mange ruller og rettet hist og her, hvor hun følte, der var noget i ulave — „jeg synes det hører med for at være rigtig chic.“

„Ja, det gjør det vist,“ sa Kiss med et kort suk.

„Aa pyt,“ ropte Gudrun, — „du er like god dame, du Kiss. — Ja, jeg synes nu, det er meget nydeligere at ha haaret som dig; alle kan da se, at det er egte.“

Kiss lo, og Tordis blev rød.

„Egte?“ ropte begge; men Tordis med fornærmet mine.

„Ja, Kiss har da ikke noget fyld som vi to, Tordis. — Du skulde se mig, naar jeg har tat av mig alt sammen — det er en hel vegt av naaler og kammer og valker og slikt noget, og saa hænger der igjen en stakkars pisk — ikke længer end som saa!“

„Det er gyselig, hvor du overdriver,“ sa Tordis forarget.

„Derfor er det altsaa kunst, virkelig kunst at kunne bli i den grad forvandlet,“ fortsatte Gudrun, „og derfor vil jeg presentere: haarkunstner Tordis Wold.“

Tordis reiste sig rød og ærgerlig, gik bort til pianoet og saa paa fotografiene.

„Og du selv da?“ spurte Kiss.

Gudrun gjorde en haandbevægelse henimot Tordis:

„Har al æren! Men vi har faat friserdamer hjemme ogsaa nu — tre stykker.“

„Du store min,“ utbrøt Kiss. „Hvad lever de av?“

„Aa — vi fiffer os for alle de flotte herrer, naturligvis.“

Kiss smilte mat og gjespet.

„Ja, der er jo en hel del: Jansen paa apoteket, redaktør Lyng og sakfører Lorensen — flere vet jeg ikke.“

„Det var i din tid det, Kiss. Nei, nu kan du tro, vi har mange knakende kjække herrer,“ faldt Tordis ind. Hun hadde overvundet ærgrelsen over Gudruns indiskretion. — „Først er det den nye sorenskriverfuldmægtigen — Gudruns tilbeder altsaa —“

„Du da!“

„Og saa en ny sakfører — han lever av alle fallittene — — og saa ikke at forglemme den nye doktoren — han er altsaa den fornemste hanen i kurven. Gudrun er altsaa —“

„Fy dig Tordis! Det er nok en anden som er skutt der!“

„Det høres ut, som om dere begge er betat; men la mig høre litt om den nye stjernen da,“ sa Kiss let henkastet.

„Høi og mørk, mandig da, ser du — og ivrig sportsmand,“ sa Gudrun. — „Og svært flink som doktor.“

„Hm. Ja det er nu det viktigste.“

„Naturligvis. Men det snodige er, at han ikke

bryr sig det pluk om damer. Nogen siger, at han er kvindehater.“

„Aa, det er bare affektation efter min mening,“ sa Tordis spidst. „Han vet nok om, at damerne forguder ham. — Ja, slik som de bestormer ham i kontortiden. Isj, det er ordentlig vammelt.“

„Men han har aldrig damer med paa seilturene.“

„Husker du ikke den gang, vi var ute og seilte da, Gudrun!“

„Pøh! — Det var jo Bangs kusine det!“

Kiss hoppet formelig i stolen.

„Heter han Bang?“

Hun var blit ganske blek. — Det var som alt blodet var stanset ved hjertet og ventet paa ordre til at rulle videre.

„Bang, ja! Kjender du ham?“

„Jeg vet ikke.“

Hun reiste sig pludselig, da hun følte farven vende tilbake.

„Skal vi ikke sette op begge dørene? Og saa kunde vi heller gaa ut i haven, ikke sandt?“

Tordis og Gudrun reiste sig.

Kiss hadde anvendt al sin vilje for at komme i likevegt igjen. — Og Tordis maatte si til sig selv, at det vist hadde været indbildning, da hun syntes Kiss blev saa forvirret.

„Heter han Einar?“

Hun saa ret bort paa dem.

„Jada! Agnes Grüner driver endda saa svært paa med „Agnes min deilige sommerfugl“, sa Gudrun; „du husker det er Einar og Agnes, som synger den duetten.“

Kiss nikket.

„Jo, det er vist han, som var doktor ved lærerskolen.“

„Ja, det er sandt. At vi ikke har husket det da, Tordis!“

„Men jeg var aldrig syk heldigvis, — saa jeg kjender ikke stort til ham — — som doktor,“ sa Kiss, men skammet sig i det samme over nødløgnen.

„Var han ikke kjæk?“

„Jo-o — han var vist ikke saa værst,“ sa Kiss med den tilsyneladende likegyldigste mine av verden.

„Nei, Kiss, — du har nu aldrig været videre optat av herrerne. Men en som doktor Bang kan man altsaa ikke la være at bemerke, selv om man er aldrig saa meget lærerinde.“

Kiss brak av en blodrød vildvingren av al den overflødighet, som klatret opover verandaens søiler og dækket væggen paa begge sider.

„Nu skal jeg pynte dere! Sæt dig paa bænken, Tordis! — Jeg faar vel lov, Lina?“

Lina kom i det samme med pærer og plommer, som hun satte fra sig paa bordet i stuen.

Hun hilste stramt paa de fremmede. — Gudrun nikket meget venlig, men Tordis duppet saavidt med haken og lot fuldstændig uinteressert i husets tjenerskap.

„Jo, det kan De vist frøken; men De maa ikke glemme at pynte Dem selv.“

„Det vil jeg gjøre, Kiss, — Du maa bli be-
daarende med det røde oppe i dit deilige haar.
For du har et vidunderlig haar, Kiss —“

„Isj da, Gudrun!“

„Du skulde bare gjøre mer av det, Kiss,“ sa Tordis i en medlidende tone. „Tænk at begrave en slik haarfylde i en knute da!“

Lina trak sig lavgsomt tilbake; men hun hadde den største lyst til at gi et ord med i laget. — Hun saa nok med et halvt øie, at den mørke var ikke litet misundelig paa frøken Holstmarks frisure, fordi den hverken hadde saueuld eller haar fra kolerapatienter.

„Fysh a mig,“ sa hun ute i kjøkkenet til fru Kramer; „aa jaalete den derre mørke ser ut. Jeg skulde ha moro av aa lette litt paa alle de glatte rullene hendes. Læste Dere ikke i bladet, at det var farlig aa ha saa møe under haaret. Det værste er vel, at de sælger haar efter smittomme døde.“

„Aa“ — fru Kramer smilte. — „Det er nu overdrivelse det da. Men jeg er enig med dig i, at det er en ren nydelse at se paa et haar

som frøken Holstmarks. Og allikevel virker hun ikke gammeldags eller gammel.“

„Nei, for hu er som Vorherre har skaft hende, hu. Aaja, hadde en saant haar, saa kunde en anden stakkar ogsaa sleppe aa gjøre saa mye krusseduller.“

— — —

Da de tre veninder hadde drapert hverandre paa bedste maate, gav de sig ifærd med frugten.

Kiss ønsket ikke noget heller end at gjenopta sidste emne til drøftelse; men hun var allikevel glad over avbrydelsen, saa hun kunde faa samlet sig og bestemme, hvordan hun bedst skulde spille den uinteresserte, om talen igjen blev om Bang.

Tordis sat og manøvrerte et pærestykke paa knivspidsen og iagttok Kiss fra siden.

„Si mig du,“ sa hun pludselig, — „har du ikke snakket med ham en gang?“

Kiss lo.

„Hvem ham?“

„Spør du?“ sa Gudrun. „Der eksisterer bare en for Tordis — doktor Bang, vel!“

„Aaja. — Jo da, jeg har hat den ære flere ganger. — Spis da, Gudrun. Disse pærerne er deilige, ikke sandt. De smelter næsten i munden.“

„Jasaa — da kjender du ham jo godt. Skal jeg hilse fra dig? Aajo! La mig!“

„Hilse? — Paa ingen maate,“ ropte Kiss

heftig. „Du gjør det ikke Tordis; jeg vilde bli rigtig sint paa dig, hører du!“

„Ta det med ro, Kiss,“ lo Tordis. „Naar du ikke vil saa.“

„Forresten“, sa Kiss roligere — „kjender du ham saa godt, at du kunde det?“

„Javist. — Kjære, jeg har flere ganger været paa kontoret for ørerne. Jeg har hat gyselig øreverk i vaar. — — Hvad ler du av, Gudrun?“

Gudrun skrælte en pære og smilte.

„Den øreverken flyttet vist svært fort til hjertet, ikke sandt?“

„Aagid, Gudrun! Du er latterlig. Men det er jo saa, at paa sig selv kjender man andre.“

„Jada. Men fortæl Kiss om den øreverken da.“

„Aa, det er ikke andet at fortælle, end at han gjorde mig snart bra. Jeg blev sprøitet flere ganger og fik nogen draaper at helde ind. — Men han er jo specialist.“

„Og han har altsaa ord for at være flink?“

„Ja — i alt mulig forresten. — Du husker vel Cecilia? Hun brak benet i vinter, og Bang har været hos hende næsten hver dag. Og saa snild som han er. Tænk, han sendte hende midagsmat fra hotellet flere ganger. Cecilia fortalte mig det selv,“ sa Gudrun.

„Hvem omgaaes han?“

Kiss forsøkte at gi spørsmålet et saa uinter-

esseret tonefald, som det var mulig. — Og det lykkedes til en viss grad.

„Ikke mange. — Han har jo stor praksis. — De andre er ute av kurs, de. Men han er vist av og til sammen med adjunkt Blyth — en ny ved middelskolen, og saa er han ofte hos sorenskriveren.“

„Jasaa.“

Kiss øine røbet, hvor dette interesserte; det følte hun og gav sig god tid med at skrælle en pære.

„Jada. Men det er vel for frøken Dicks skyld, vel,“ sa Gudrun. „De spiller jo sammen.“

Kiss reiste sig. — Dette blev værre, end hun fra først av hadde tænkt. Hun var nok ikke saa dygtig skuespiller, naar det kom til stykket.

„Generer ikke solen? Jeg skal trække for markisen. — — Jasaa? Det var da hyggelig, for han spiller jo godt fiolin.“

„Aaja, storartet! — Han spilte paa barnehjemsbasaren en aften, og folk var ganske vilde av begeistring altsaa —“

„Han skal ha sagt, at han synes musikinteressen er for opblandet i musikforeningen,“ sa Tordis.

„Hvordan det?“

„Aa, de danser jo ofte efterpaa — de har soireer, vet du, og han bryr sig vist sytten om at danse,“ sa Gudrun.

„Men frøken Dick, da?“

„Ja, det er, fordi hun bor hos sorenskriveren. Hun er noget for sig selv, frøken Dick.“

Tusen spørmaal brændte i Kiss. Men bare ett fik hun frem:

„De er kanske forlovet?“

Hun fattet ikke selv, hvordan det gik for sig. Men hun klarte baade at smile og slaa an den samme sladdertone som de to andre.

„Langtfra, hun er for gammel!“ sa Tordis.

„Aanei, da Tordis. Hun er vist ikke mer end syv—otte og tyve aar, og han er da ikke mer end tredive. Jeg synes de passer godt jeg.“

„Det mener du ikke, Gudrun.“

„Men du passer bedre, vet du,“ lo Gudrun —
— „om du kunde spille.“

„Tøv! — Forresten,“ sa Tordis ivrig og rød-
mende. „Jeg tror ikke netop en musikalsk mand bryr sig saa meget om at faa en musikalsk kone. Se nu adjunkt Blyth og frue. Hun kan ikke det spor, og han spiller piano. Og likedan sakfører Holthe — der er fruen musikalsk, han ikke.“

„Nei, du gaar nok an du, Tordis,“ sa Gudrun ertende. „Men nu faar det være slut med denne doktoren! La os heller faa se værelset dit, Kiss.“

— — —
„Her var yndig! Gid hvor det ligner dig!“

„Tusen tak!“ Kiss tok Gudrun om livet og lo — „aa, du er rar du, Gudrun.“

„Ja, for her er baade koselig og fint, men ikke det spor for meget.“

„Fru Kramer har nu æren av værelset da!“

„Aa, ikke bare, — det er din aand, som svæver her. Bare det natbordet, — hvor har du faat fat i det yndige blomsterglas? Og slik som de ertebloomstene og bregnerne er ordnet! Se, Tordis. — Ja, du er jo musikalsk, du Kiss!“

„Saa mange bøker du har. Er det dine alle sammen? Kunsthistorie — aa, at du gidder, — og engelske bøker — tror jeg ikke, du har tyske ogsaa da!“

„Og to franske,“ fortsatte Kiss smilende. — „Sæt dere nu ned i sofaen, skal jeg vise dere mit billedgalleri.“ — —

„Du har sandelig ikke formange herrer,“ sa Tordis spydig.

„Jeg har da over ti, og det maa vel være nok at vælge mellem?“

„Ja, hvis de er dine tilbedere alle sammen, men —“

„Det betviler du høilig, ikke sandt?“

„Aajo — for du —“

„For jeg er lærerinde, ja — og lærerinder pleier ikke at være i vinden, nei!“ sa Kiss lystig med et eget glimt i øinene.

„Der er naturligvis undtagelser fra regelen.“

„Tusen tak! — Jeg faar tro, at jeg hører med til dem.“

„Kanske,“ sa Tordis med vegt og mønstret Kiss.

„Og selv om jeg ikke gjør det, saa gaar det an at leve allikevel — og leve rigtig godt til og med!“

„Huttetu! Nei, jeg har al respekt for gamle jomfruer. Det maatte være gyselig at bli gaande ugift hele livet!“

Tordis lukket albumet med et smeld.

„Det er anderledes med Kiss end med os,“ sa Gudrun. „Hun har noget at leve for, hun. Men naar vi skal være ærlige, Tordis, saa er det vort høieste ønske og eneste trøst — — engang at faa en mand! Du har ikke hode til at læse, og jeg faar ikke lov, selv om jeg kunde.“

„Men der findes da nok av andre beskæftigelser.“

„Vi har lært husholdning, ja, — og vi har lært alt finere haandarbeide, og vi væver, og vi broderer — ja, hvad mer Tordis?“

„Og vi har tat kursus i kjolesøm.“

„Ja — men hvad hjælper det? Vi faar ingen skikkelig plads allikevel. Og jeg vil ikke ha nytte-hygge plads for alt i verden. Og jeg er for ung til at være husbestyrerinde. Altsaa — vi maa være hjemme og vente paa en — frier,“ lo Gudrun.

„Var det knapt hjemme, hadde dere nok været nødt til at finde eget arbeide,“ sa Kiss alvorlig. „Men fordi dere er rike — — nei, nei, — men velstaaende ialfald, saa behøver dere ikke arbeide, og derfor blir dere“ — hun smilte — „jeg haaber dere ikke blir fornærmet — — litt dovne og fordringsfulde. Men dere vil komme til at angre det siden, for dere tror ikke, hvor tilfredstillende det er at kunne forsørge sig selv, — isærdeleshet naar man er glad i sit arbeide.“

Tordis sat stille og hørte paa. Kiss hadde virkelig ret. Hun var begyndt at bli lei av at gaa hjemme. Mor kunde si, hvad hun vilde, — nu vilde hun søke en plads. — — Men det kunde jo hände, at doktor Bang — — — Han hadde været svært forekommende mot hende.

„Jeg faar ikke lov for mor,“ sa Gudrun mismodig. „Saa er det at være eneste barn. Uf, dere aner ikke, hvor kjedelig det er.“

„Nei, ikke hop over bækken efter vand, Gudrun. Du har da nok at leve for, hvis du tar det som dit specielle arbeide at være til hygge hjemme; det maatte vel være det aller gildeste. Men det er ikke mange forældre, som har raad til det, selv om de aldrig saa gjerne vilde.“

„Ja, hadde jeg et hjem som dit saa, Kiss,“ sa Gudrun stille. „Dit hjem staar for mig som den deiligste plet paa jorden. Det er let at være god mot slike forældre, Kiss.“

Gudrun hadde taarer i øinene og vendte sig bort for at skjule sin bevægelse.

Og Kiss tænkte paa de scener, hun mot sin vilje hadde været vidne til i Gudruns hjem mellem hendes far og mor. Nei, det var nok ikke greit at være Gudrun.

„Men netop derfor trænges du dobbelt — for at skape den hygge, som du synes der mangler. Nei, Gudrun! Du har nok en større livsgjerning end mange andre.“

Hun tok hende om livet og drog hende bort til vinduet.

Tordis bladet i prospektalbumet.

„Men du klarer det ikke alene, Gudrun. Faa en med dig, som er sterkere end dig,“ sa hun sagte og pekte op mot den blaa himmel.

Gudrun svarte ikke, bare trykket Kiss' haand. — —

Da de straks efter blev bedt tilbords, var Gudrun igjen den samme som før og spøkte og lo og fortalte fru Kramer om Kiss' heltebedrifter og skøierstreker i de glade barndomsdage, da Kiss bodde paa den gamle toldbod.

„For Kiss har ikke altid set saa skikkelig ut som nu, maa De tro. Hun burde ha været gut, sa Lars fisker den gangen, hun holdt paa at kuldseile med „Rask“, og hun ikke vilde ta ned seilene. — Husker du Kiss?“

„Ja, jeg ser ham for mig, da han stod paa

bryggen og snakket med far etterpaa. Han knyttet næven, da vi gikk forbi med seilene. — „Ja, jeg siger det jeg, kasserer, den jenta skulde vøri gut, hu.“

„Hvad svarte Deres far, da?“

„Aa, han bare smilte, for han hadde selv lært mig op, og han visste, jeg aldrig sat med fastgjorte skjøter.“

„Og husker du den gangen, du holdt paa at drukne paa fødselsdagen din, Kiss?“

„Ja, Tordis. — Og Egil som hadde lagt sig i en maurtue —“

Husker du — husker du — het det helt til de sa farvel om aftenen. — — —

Den lille by var igjen blit levende for hendes erindring, og en ubeskrivelig længsel efter at se de gamle tomter igjen tok hende fuldstændig fangen. — Aldrig hadde den lille kystby forekommet mer fortryllende end netop idag.

Der var kommet en ny glorie over det alt-sammen: toldboden, øene, fjorden med de mange seilbaater, — ja, selv de trange smaa gater saa hun i et nyt flatterende lys.

Ikke saa at hun netop ønsket sig tilbake. Hun kunde ikke tænke sig muligheten av at omgaaes Tordis og Gudrun daglig. De var blit saa forandret. Hun fandt ikke den gamle tonen igjen — den fra barnedagene.

Men det var jo ogsaa længe siden. Paa seks aar forandres mangt og meget.

Hadde de virkelig ikke andet at snakke om den gang end slikt som idag. — Ingen ting læste de — føljetoner og oversatte romaner, ja. Men da hun engang hadde nævnt nogen av de sidste utkomne bøker av vore egne digtere, hadde de bare ledd og sagt, at de var saa kjedelige, „de ender saa trist, siger de, som har læst dem, og slike bøker blir jeg syk av at læse,“ sa Tordis.

„Men derfor kan de være værd at læse,“ hadde hun indvendt.

„Nei, jeg læser bare for at fornøie mig, og naar de ender sørgelig og desuten ikke er morsomme — saa gir jeg dem en god dag.“

Men allikevel — det hadde været deilig der borte. — Og nu hadde Bang været der i flere maaneder, uten at hun hadde hat anelse om det.

Hun hadde jo med bestemthet negtet at fortsætte den korrespondance, som han formelig hadde paatvunget hende, den første tid efter adskillelsen. Direkte spørsmaal, som fordret svar, gjorde det til en uhøflighet ikke at skrive igjen, Men hun hadde snart indset, at det kun bidrog til at gjøre ondt værre, hvis de fortsatte at diskutere om det, som skilte dem ad.

Ad den vei blev han aldrig enig med hende. Spidsfindigheter og sofisteri var det, ikke no-

get andet. Aajo — — i hans brever læste hun om og om igjen mellem linjerne, hvad han den gang ved Ulfsvandet hadde sagt hende.

Men det maatte ikke ske —

Hun hadde tat op kampen, og hun vilde kjæmpe den til ende, selv om utfaldet blev et andet, end hun av hjertet haabet.

Og saa hadde hun sagt stop.

Siden hadde hun intet hørt fra ham. — Saa fik det gaa, som Gud vilde. Hun hverken kunde eller vilde gjøre andet end, hvad hun hittil hadde gjort hver dag — „anbefale ham til „rektor“. — —

— — —

Tre dage efter kom der brev fra Gudrun.

Kiss møtte postbudet, idet hun gik til skolen om morgenen. — Hun hadde god tid og rev straks op konvolutten og gav sig til at læse, mens hun langsomt gik nedover gaten.

„Kjære Kiss.

Tak for sidst du! Gid hvor morsomt det var at træffe dig. Vi syntes begge, du var blit saa forandret — men til din fordel altsaa.

Vet du, hvad Tordis sa til Jansen paa apöteket, da vi snakket om dig og hilste — for vi skulde jo hilse alle, som husker dig? Og det er nok mange det, Kiss.

Ja, hör nu altsaa: „Kiss er blit en dame, Jansen, — og hun er hverken for tyk eller for

rød i kindene.“ — Du skulde set og hørt Jansen da!

„Aa, jaaaa er det derpaa, det kommer an, Tordis. Stakkars fru apotekeren da og min egen ringhet — og dig Gudrun; for du er en bitte liten smule for trivelig.“

„Du er en ordentlig vriompeis,“ sa Tordis sint. „Du vet godt, det ikke er det, jeg mener.“

Men saa skrøt han av den nye spaserdragten, og hun var like blid igjen. — — Men det var det jeg vilde si altsaa — aa, jeg lærer av Tordis, hun siger „altsaa“ i andenhver sætning — altsaa! — — at du er blit saa voksen og rolig likesom. Akkurat som jeg ønsket at være. *Avbalanceret* er vist det rette ord. Jeg trøster mig med, at du er et helt aar ældre, og haaber jeg maa forandre mig. — Men jeg blir aldrig som dig allikevel; for du er saa glad, du Kiss. Der straalet altid en skjult glæde ut av øinene dine, og jeg forstaar nok, hvorfra den glæden kommer. —

Vet du, hvad stuepiken paa hotellet fortalte? Da vi kom, spurte vi hende, om hun visste din adresse. Og det var jo pudsigt, at hun netop kjendte dig. Hun sa, at du ofte var paa gamlehjemmet og sang for de gamle — hendes bedstemor var der nemlig — og de elsket dig allesammen. — —

Ja, vi gruet altsaa for at møte dig, for vi

tænkte, du var blit gyselig from og saan — og streng og dydig; men det var du jo ikke — — bare søt og god som bestandig før.

Her er ikke andet end jaal og tøv og sladder og leven, naar vi er sammen i selskaper og paa utflugter. Jeg er saa lutende lei av at leve slik, maa du tro. Især efterpaa, naar jeg er alene og tænker tilbake paa „moroen“. — Det er en klein moro, du. For jeg har ikke det spor igjen, bare ærgrelser og hodepine og alt det, som ondt er. Og jeg graater mig ofte isøvn, naar jeg tænker paa, at slik skal vi kanske holde paa aar efter aar. — Jeg er i gyselig humør ofte og er sur og lei herhjemme — og er saavist ikke hverken til hygge eller nytte.

Aa, om jeg kunde være slik, som du sa. Men jeg klarer ikke at bede, Kiss. — Jeg har aldrig været vant til det, du. Og allikevel forstaar jeg nok, at det er derfor, du kan være saa jevn og glad. Men saa har du jo lært det, fra du var liten.

Uf, ja. Slik er jeg. — —

Men jeg glemmer det viktigste — Cecilia. — Du kan tro hun blev straalende over tøflerne. Hun graat og lo og tørret sig med forklæsnippen — næsen ogsaa!

Hun spurte svært interessert, om du var forlovet; men vi sa, at du tænkte vist ikke paa saan letsindighet.

„Aanei, det haster ikke, hu' er jo saa ong; men han som skal ha hende, skulde jeg ha løst te' aa se litt paa,“ sa hun temmelig bestemt.

Vi maatte le. — Saa det faar du huske, Kiss!
— — Det er sandt — tøflerne var akkurat passe,
— ja, hun vilde skrive selv og takke.

Hils fru Kramer. Gid, hvor hun var søt.

Din hengivne

Gudrun.“

— — Da Kiss skulde lægge brevet sammen opdaget hun først, at der var skrevet noget paa kantene med blyant:

„Du husker, vi snakket om frøken Dick. Nu er hun blit forlovet med doktoren sin. Offentlig søndag. — Det blev doktor allikevel! Hun er i Valdres. Han er en gammel barndomsven, og de har vist været forlovet en gang før.“ —

— — — Kiss maatte læne sig op til en husevæg. Hun følte det, som knærne svigtet, og hjertet holdt op at slaa.

Hun læste det en gang til med stive øine og stak brevet mekanisk ned i konvolutten og la det ind i en av bøkerne i væsken.

Hodet kjendtes pludselig saa tungt, benene vilde knapt bære hende, da hun slæpte sig avsted det lille stykke, hun hadde igjen til skolen.

Hun strøk sig flere ganger over panden. Det

hamret saa underlig deroppe, og det sved saa saart i de tørre øine. —

Lærer Berg strøk forbi hende, vendte sig og hilste:

„Det er nok ringt, frøken. Vi er sent ute.“

Han sprang opover bakken.

Kiss svarte ikke.

Nogen piker skyndte sig forbi hende; men da de saa frøkenen tok det rolig, saknet de farten. Frøken Holstmark kom nok ikke forsent.

Klassen stod opstilt foran trappen. Det var femte pikeklasse. Hun skulde ha den i historie.

„Gid saa blek frøkenen er,“ hørte hun en hviske.

Da husket Kiss, hvor hun var, og at det gjaldt at ta sig sammen.

Blodet for til kindene, og sveden perlet frem paa panden. — Hun førte klassen resolut ind, gik op paa kateteret og bad dem synge et salmevers. — — Mer kunde det ikke bli idag.

„Vi skal jo ha skrivning næste time? — Ja, saa bytter vi.“ —

Hun fandt frem bøkene, delte dem ut og skrev forskriften paa vægtavlen. — — Saa kunde hun da faa samle tankerne litt og faa det forræderske ansigt i rigtige folder, før det ringte, og hun blev nødt til at snakke med kollegerne.

„Like barn leker bedst“ hadde hun skrevet paa tavlen. Det var den forskrift, de hadde begyndt med sidst, like før timen sluttet.

Nu slog det hende, mens hun drev op og ned paa gulvet, hvor det var en skjæbnens ironi, at hun skulde se dette for sig netop idag. — —

Han hadde tænkt det samme. — Et litet saart smil fløi henover det bleke ansigt. Hun hadde jo selv baade tænkt og sagt det samme dengang for to aar siden.

Hvad andet kunde hun saa vente?

Han hadde nu fundet en, som var hans like, og som var enig med ham i alt — en som ikke var gammeldags og enfoldig — en voksen.

„De blir vel voksen i det stykke ogsaa, —“ saa lød en av hans bemerkninger en gang talen hadde været om at tro paa Jesus som Gud.

Nu hadde han opgit at vente — paa hende. Og i hans øine var hun endnu et enfoldig barn. — —

Ja, ja. — Det var da godt, at han hadde truffet sin gamle flamme. Hun var vel efter hans ønske.

Kiss stilte sig ved vinduet med armene ikors og saa ut paa gaten, hvor trafikken var i fuld gang. Alt gik i sin gamle gjænge. — Det store, bankende verdenshjerter stanset ikke, om „lille Kiss“ fik hjertesorg!

Ingen — ingen brød sig mer om hende. Og

han hadde kastet hende tilside — han behøvde hende ikke lenger. —

At han hadde været forlovet før — som student kanskje — hadde aldrig et øieblik faldt hende ind.

Hun hadde været saa sikker paa at eie hans kjærlighet helt og ubeskaaret. — Hadde ikke hele hans væsen vidnet det? Hadde ikke hvert blik røbet det? — Og saa var det ikke andet end en forbigaaende forelskelse — et surrogat for den kjærlighet, som tidligere var blit vist tilbake av hende, som nu hadde faat øinene aapne for, hvad hans fordums elskede var værd.

Og nu var *de* lykkelige.

Og her stod den „lille Kiss“, som han hadde kaldt hende, og led av ulykkelig kjærlighet!

Hun smilte bittert. Var det ikke saa det het i romanerne? Der hørtes det saa smerteskjønt og matyragtig ut, og den bedragne fik en sympatiens glorie over sig og smeltet hen i sin egen sorg med bleke kinder og melankolske øine.

Hvor latterlig hun altid hadde fundet det, naar der fortaltes om en ung pike, som gav sig hen i sorg over tapet av en mands kjærlighet. — —

„Frøken!“

Hun hadde ganske glempt klassen.

„Vi har skrevet ned siden.“

Hun gik op paa kateteret.

„Jeg tænker vi tar en side til med L.“

Hun stod et øieblik og tænkte sig om for at finde en ny forskrift. Men det var, som tankerne sat ganske fast — stivt og haardt kjendtes det ut inde i hodet. — Hun hadde strøket ut og linjert paa nyt, men stod like raadløs.

„Liten tue kan velte et stort lass,“ hvisket en. Kiss vendte sig mot hende og smilte svakt:

„Ja, du, — det er sandt,“ og skrev saa.

„Heter det ikke En liten tue, frøken?“

„Jo, det er mulig det; men det gaar an at sløife artikkelen.“ —

De kjendte ikke frøkenen sin igjen idag. Hun maatte vist være svært klein.

— — — „Frøken! Vi har ikke sunget idag!“

„Nei.“ — Kiss maatte smile av den forsigtige, hviskende stemme, hvormed det kom. De var jo vant til litt avveksling i skrivetimen.

„Reis op! — Hvad vil dere synge?“

„Mod i brystet!“ ropte de i kor. Den var splinterny for dem og endda ikke forterpet, saa de sang den med fynd og klem. — Det smittet uvilkaarlig paa Kiss. Sangen jaget tankerne paa flugt, og hun nikket opmuntrende og lot dem synge flere.

Men da de saa bad om litt armgymnastik, rystet Kiss bestemt paa hodet.

„Sit ned! — Skriv videre!“

Og der var ingen, som vovet at knyste. — —
 Da timen var slut, gik Kiss tilbake til klasse-
 værelset for at samle sine forvildede tanker.

Hun tok brevet frem igjen. — Jo, der stod
 det fremdeles. Det var altsaa ingen indbildning.
 „Det blev doktor allikevel!“ — Tordis hadde
 ment nei. Gudrun fik dog ret. — Hun hadde
 kjendt et litet ondt stik i hjertet, den gang de
 talte om frøken Dick; men ikke et øieblik hadde
 hun forfulgt tanken — — dertil hadde hun været
 altfor sikker.

Kiss satte sig paa kateteret med venstre haand
 under kindet, slog op protokollen, la brevet oppaa
 og stirret paa de skjæbnsvangre blyantlinjer,
 mens hun saa for sig hans mørke, talende øine,
 den viltre lug, som altid vilde ned i panden, og
 saa den munden — naar den smilte, og naar
 den var alvorlig — —

Han var naturligvis likedan mot den nye —
 endnu mer elskværdig bare; for like barn leker
 bedst.

— — Nu hadde hun i to aar talt til „rektor“
 om ham — forgjæves — forgjæves.

Hadde doktor Bang hyklet, dengang han lot,
 som om han var villig til at la underet ske?
 — — Kanske han allerede da hadde følt det
 som en befrielse at vite, at hun snart skulde
 være ute av hans vei. Men hvorfor hadde han
 saa skrevet?

Nei, det nyttet ikke at gruble over bevæg-
grunden til hans handlemaate.

Alt var en gaade. Og hun maatte nok nøie
sig med aldrig at faa den løst. — Het det ikke
i en sang: Tænk, naar engang blir løst hver
jordisk gaade?

Engang — men det var længe til.

Aanei, det var nok ingen gaade, naar det kom
til stykket. Det var den naturligste ting av
verden — en forbigaaende forelskelse var over
— — den gamle kjærlighet var blusset op paa-
nytt, og her læste hun resultatet.

Kiss sat med koldt hjerte og klart hode og
resonnerte. — Den første lammende følelse hadde
veket plads for en stille resignation.

Men dypt inde i hjertet visste hun, der var
blit revet noget istykker. Det var ikke det
gamle saar, som hadde saa let for at gro igjen.
Nei, det var selve hjerteblodet, som var begyndt
at rinde. — — Og hun gjorde intet for at
stanse det.

Hun følte en smertefuld nydelse ved at kjende,
hvorledes hun mattedes av. — Hun var saa deilig
kold og rolig — bare denne tomhet inde i hodet
vilde gi sig — — —

Men da hun blev alene om aftenen og ikke
behøvet at lægge baand paa sig, kom reak-
tionen.

Den kolde, klare fornuft — med de sindige, vel

overveiede argumenter — maatte vike pladsen for hjertets sterke følelser.

Som en sterk flom skyllet de over hende, og hun gav sig hen, til de fik utløp i en forløsende taarestrom.

Den unaturlige, stenhaarde ro sprængtes, og den isnende kulde smeltedes, — og litt efter litt kom der over hende en følelse av stille fred og en inderlig længsel efter at faa hvile — hvile og aldrig, aldrig mer tænke.

Men hjertet blødte der inderst inde. — —

Kiss visste, hvor hun skulde gaa hen i sin sorg, men hun formaadde ikke mer end at hviske: „Jeg vet, det kommer fra dig, men jeg forstaar ikke, hvorfor du har gjort det saa svært for mig. Hjælp mig at bære det taalmodig!“

„Og villig,“ hvisket en stemme.

Nei, nei, — hun kunde ikke være villig. Det kunde ingen fordre. Men taale og lide uten at knurre, det maatte hun jo forsøke — for andres skyld idetmindste. — — —

Det undgik ikke fru Kramers opmerksomme øie og medfølende hjerte, at noget var i veien med hendes kjære pensionær.

Ikke med et blik eller et ord røbet hun dog, hvad hun i stilhet tænkte, og Kiss takket hende i sit hjerte for den hensynsfulde, diskrete maate, hun behandlet hende paa. — — —

— — Kiss hadde en liten oplevelse paa skolen

en dag, og den hjalp hende til bedre at forstaa den nye „leksen“ som „rektor“ hadde git hende.

Hun hadde bibelhistorie i en tredje klasse, og leksen var: Abraham ofrer Isak.

Mens hun samtalte med barnene, gik det med ett op for hende, hvorledes hun den hele tid hadde ment at ha ofret glad og villig for at gjøre Guds vilje, mens hun i virkeligheten hadde gjemt paa et litet, lønlig haab om en utvei — efter eget ønske.

Men væderen var ikke dalet ned fra himmelen — Gud hadde fordret det kjæreste, hun hadde — — helt og holdent.

Og saa hadde hun knurret — beskyldt Gud for at være ubarmhjertig og streng i sine krav — og tvilt paa, om han igrunden var kjærlighet — om hans almagt var ubegrænset, om hans allestedsnærværelse strak til for hvert eneste litet menneskebarn — — for hende.

Nu saa hun sin lekse i et nyt lys. — Gud taalte ingen halvhet. Offeret maatte bringes helt, intet maatte holdes tilbake. Og Kiss begyndte at forstaa, at Gud ikke kunde gjort det anderledes.

Hun hadde engang villig git ham lov til at lede hende paa veien mot det maal, som hun aldrig vilde gi avkald paa at naa — og maatte derfor stole paa ham, selv naar han førte hende

opad de bratte stier, hvor foten holdt paa at miste fotfæste.

Hun fortjente det slik. — Hjertet havde været delt mellem ham og Gud. Tilsyneladende havde hun valgt at ofre. Nu først blev offeret bragt: uvillig — med bitterhet i hjertet.

Hun saa Gud kun som den strenge, yderst retfærdige og hellige Jehova, som bare fordret — uden at gi.

Indtil hun en dag, mens hun sat ved pianoet og spillede, pludselig husket deres sidste samtale, dengang strengen brast.

Da havde hun været ovenpaa, og til hans spørgsmaal, om hun kunde gi anvisning paa strenger, som ikke brast, — svaret:

„De sjælestrenger, som øverst oppe har sit fæste i Guds kjærlighet og hernede i vor hengivenhet i hans vilje, de brister aldrig, selv om der spilles i den dybeste moll. —“

Hengivenhet i hans vilje; — dit var hun endda ikke naadd.

Hun havde ikke hat tillid til sin fører. Da veien var blit knudret og besværlig, havde hun opponert og kun motvillig og motstræbende fulgt efter — kun fordi hun ikke vovet at gaa tilbage. — —

„Hvorfor fører du mig slik?“

Og da hun ikke fik svar, kom tvilen.

Derfor hadde altsaa hendes streng bristet.

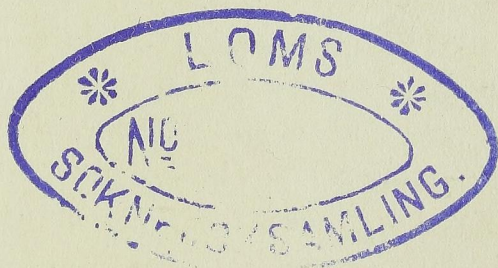
Deroppe var den endnu fæstet, hos hende laa feilen. Hengivelsen i Guds vilje hadde ikke været sterk nok i det avgjørende øieblik, da strengen skulde staa sin prøve.

Hendes egne ord kom tilbake efter aars forløp og blev hendes strenge dommer, som hun bøiet sig for i stille erkjendelse av sin egen skyld.

Nu begyndte der at dæmre et haab i hendes sjæl om en ny hittil uanet lykke — lykken ved at bøie sin egen sterke vilje ind under Guds og lægge alle sine forhaabninger og drømme om jordisk lykke ned for hans føtter.

Og mens hjertet blødte, kjæmpet hun i dage og nætter under bøn og taarer, til hun en dag vovet at hviske:

„Ikke ske min, men din vilje.“

Tre uker efter at Kiss hadde hørt fra Gudrun, kom Lina en eftermiddag ind paa hendes værelse med et brev, hvis utenpaaskrift bragte Kiss' hjerte til at banke voldsomt.

Det var Einar Bangs haandskrift.

Hvad kunde han ville hende nu? Fortælle om sin nye lykke?

Hun aapnet brevet med skjælvende hænder, men blev straks beroliget. — Det var fra Cecilia. Men øverst oppe, der hvor datoen skulde staat, hadde han skrevet med bitte smaa bokstaver: Tillat sekretæren en ærbødig hilsen!

Stoltheten reiste sig i hende. Hun blev blussende rød og het over hans dristighet.

At han var troløs, hadde hun tilgit ham; men at han kunde forglemme sig i den grad, at han satte al takt og finfølelse tilside og vovet at haane hendes dypeste følelser, — det var mer, end hun i øieblikket kunde taale.

Men slik var han altsaa.

Nu hadde hun først lært hans sande karakter at

kjende. Hun maatte bare være glad over, at han hadde valgt frøken Dick.

Cecilia kunde vel faat en anden til at skrive utenpaa. Der bodde da andre mennesker paa Knatten. — Men han hadde naturligvis tilbuddt sig for at vise, hvor fuldstændig han hadde glemmt fortiden. — — —

Endelig tok hun fat paa at læse brevet.

„Kjære goe frøken Kis.

Om jæi er gamel og stiv udi penen vil jæi daag tage den i haanden og sende dig saamange tak for sendelsen med frøknerne til Strøm og Wold. Jæi har dem paa bena og di passer som di er støft og varmer jør di saam en kakelaam, og di saam er blit saa lært og har en plas i den byen saam jæi tjente da jæi var ong og fresk. Den er blit stor og fin naa og broren min arber paa en sag ved elven, ja dere har kansje træft han. Petter Gabriel Guthormsen er hans rette navn og di har vel hørt om min uløkke me bene ja. Jæi sier de er en styrels at den doktorn var her og mere jemensli kar og flink udi faget har aldri jæi træft mage te, og di var jo paa hans førje sted siger han og taler aam dig at du haver et stort og gaat jærte saam jæi alti haver sakt. Og han haver aassaa lest og jort det hyglig men ær endu ikke jift faar han maa vente paa sin pige endu en stund,

men du skal naak like hende siger han. Det ær mange aar siden jæi saa dig sist og jæi glemmer at du ær vaaksen dame. Endu en gang mange tak faar di fine tøfler.

Ærbødist me venli hilsen fra
Cecilia Guthormsen.“

Kiss maatte smile. — Hun var den samme Cecilia. Stakkar, hun ante nok ikke, at hun hadde bidraget til at gjøre hende saa ond og lei.

Men *han* maatte ane det.

Jo, — naar hun tænkte sig litt om, og den første heftighet hadde lagt sig, kunde hun kanske *tilgi* ham allikevel.

Han var vel saa optat av sin forlovelse, at han ikke tænkte paa andres følelser. — Men det var ikke undskyldning god nok.

Nei, nei. — Han kunde ikke *undskyldes*.

Kiss satte de hvite fortænder dypt ned i underlæben og rynket øienbrynene, mens hun læste brevet en gang til.

Han snakket om hende!

Det var altsaa sandt, hvad Berta engang sa: Manden har lettere for at glemme end kvinden. Han finder snarere en ny gjenstand for sin kjærlighet, om han har mistet sin første flamme.

I dette tilfælde holdt det stik.

Hun burde vel egentlig glæde sig over det,

om hun hadde et „stort og godt hjerte“, for der kunde jo allikevel aldrig blit nogen forstaaelse mellem dem. — Nei, hjertet var stygt og ondt og litet, var det. Bare dette: fremdeles at bede for ham — hvor vanskelig var det ikke! — Før hadde hendes egen lykke været indbefattet i bønnen, nu blev det kun for ham — dypest set ogsaa for hans forlovede. — Og saa styg var hun, at hun var litet villig til at tale om dem begge til Gud. Men hun visste jo, hun maatte. Hun fik ikke ro om aftenen, før det var overstaat. Og det hjalp hende paa en forunderlig maate til at bli mer glad selv. — — —

Kiss sat ved det aapne vindu og lot blikket glide utover haven. Øinene hadde ikke det lyse straalende uttryk, som Gudrun hadde misundt hende, men var tilslørede og matte, og ansigtet bar spor efter nattevaaken og tunge kampe.

Den friske teint, som hadde vakt Tordis' hemmelige misundelse og bragt fru Kramer til at tænke paa en viss sort lyserødkindede epler, fortjente idag ikke navnet „epleteinten“, som hun i sit stille sind hadde kaldt den, da Kiss efter sommerens friluftsliv kom tilbake med et brunlig skjær over ansigt og hals. Det lyserøde paa kindene saa ut til at være bortskyllet av de salte taarer, som i de sene aftentimer hadde faat lov at slippe løs.

Over ansigtet laa et vemodig drag. — Et litet

smil kunde stundom stjæle sig til at lyse op, men den gamle, klare latter, som hadde virket saa oplivende og smittende, var flygtet. Den følte sig ikke hjemme sammen med dype hjertesuk og bleke kinder.

Kun haaret var det samme som før. Fyldig, gyldenblondt og let bølget laa det naturlig og frit over den klare, vakre pande og gav det unge ansigt et præg av ynde og renhet.

Fra haven strømmet en sødlig, berusende duft av erteblomster ind i værelset. Kiss aandet ind i lange drag. Hænderne laa foldet ovenpaa det utbredte brev. — Det var saa deilig at sitte stille og la tankerne tale. — —

Det store bed foran vinduet hadde hun været med at tilsaa og luke og vande og følte sig i forbund med hver blomst og hvert litet græsstraa, som vokste og trivdes, mens farvepragten utfoldet sig og frydet øie og hjerte.

Det høistammede rosentræ i midten bar endnu nogen utsprungne skjære, lyserøde roser.

Erteblomstene, som var Kiss' yndlingsblomster, hadde iaar anstrengt sig til det yderste. — Aldrig hadde fru Kramer hat dem saa villige og mangfoldige i sine farver; men saa hadde rigtignok sol og regn været elskværdigheten selv og ydet sit efter bedste evne.

De tykke, gulhvite levkøier i kanten av beddet hadde nu levd sin bedste tid; de gul-

brune halvvisne blade vidnet om forkrænkeli-
heten.

Men resadaene indenfor, som dannet en flat-
terende mørk ramme om de smilende, neiende
ertebloomster, gjorde sig vigtige i bevisstheten
om, at den svulmende rival i fronten ikke længer
magtet at gjøre dem rangen stridig. —

Kiss betragtet blomstene og tænkte paa, hvor
hurtig de havde vokset frem. Fra den ene dag
til den anden var der noget nyt at glæde sig
over, en ny mulighed, en ny knop. — Men snart
var de ikke mere.

Om en maaned eller to dækket sneen den
samme jord, som idag gav liv og næring til
farvepragten. Og da var blomstene glemt — —
fordi de var ute av øie.

Ute av øie — ute av sind. — Det var ikke
bare en slitt frase — det var sandhet. Og
slik var det med menneskene. „Ti alt kjød er
græs, og al dets herlighed som markens blom-
ster.“

Mennesket — det fuldkomne skaberverk —
var heller ikke mere værd. „Græsset blir tørt
og blomsten visner, men —“ ja, der kom et men
etterpaa.

Kiss tok sin bibel fra natbordet ved sengen
og lette efter, til hun fandt, hvad hun ikke
hadde husket: „Men vor Guds ord staa fast
til evig tid.“

Hun hadde ikke tænkt, det lød slik. For hvor var egentlig sammenhængen?

Men jo længer hun tænkte, jo klarere blev meningen: Alt andet i verden — alt — alt skulde forgaa, jordisk lykke, skjønhet, rigdom, — menneskets herlighed var forgjængelig. Kun ett var uforanderlig: Guds ord.

Og hvor mange var ikke de! — Og fulde av kjærlighet og hjelp og raad til dem, som sørget og led under forkrænkeligheten.

Hun visste jo, at her var et hav at øse av. — Nu trængte hun mer end nogensinde at benytte sig av den frie adgang. Ti forkrænkeligheten gapte hende imøte fra alle kanter, men allermost fra hende selv. Ufærdig, raadvild og viljeløs, som hun var — forkrænkeligheten underlagt.

Og en dag var heller ikke hun mere. En dag blev ogsaa hun knækket over midt i sin friskeste ungdom. — Eller en gang om ti, tyve, tredive, firti aar skulde hun visne for en snigende sygdom og dø, fordi hun ikke eiet livskraft længer.

Engang — —

Hun hadde aldrig git sig tid til at tænke saa langt. Døden hadde staat saa fjernt bestandig, sprudlende frisk, som hun altid hadde været og aldrig oplevd, at nogen av hendes kjære var blit streifet av dødens kolde haand.

Hadde hun da et præ fremfor alle andre, siden

det aldrig hadde faldt hende ind, at det snart kunde bli hendes tur?

Snart!

Hun frøs uvilkaarlig ved den blotte tanke og lukket vinduet, endda septembersolen venlig skinte ind i værelset. —

Nei, det var fortidlig. Hun følte jo, hvorledes blodet rullet raskt gjennem legemet; hun kjendte, hvor hjertet slog sine regelmæssige slag.

Og hun følte sig frisk allesteds — uten i hjertet — i hjertet nummer to — i sjælehjertet.

Men hun kunde ikke dø av ondt i det hjertet.

Og allikevel. — Naar hun tænkte efter, visste hun, at døden var kommet til mange uten et øiebliks varsel. — — —

Hun lukket boken igjen og la Cecilias brev indi.

Hun følte sig træt og tung, og la sig ned paa chaiselongen.

End om det snart var hendes tur? Vilde det ikke bare være deilig at slippe at leve længer? For det var slet ikke saa let at leve, som hun en tid hadde ment. —

Før dette brevet fra Gudrun kom, hadde hun indbildt sig, at frøken Ohlsens stiklerier var en prøvelse, som hun maatte ha for at øve sig i selvovervindelse, hver gang hun hadde et heftig svar paa tungen.

Tusen frøkener Ohlsen var ingenting, — nei, ingenting mot dette — —

Jo, det maatte være deilig at faa dø. — —
 Hun lukket øinene og gav sig tankerne og følelserne ivold: Pludselig død — hjerteslag — fru Kramers forskrækkelse og fars og mors sorg — søskendes hulken — doktor Bangs anger — begravelsesdagen — den blomstersmykkede kiste — prestens tale ved graven. — —

Alt utmalte hun, indtil taarerne styrtet frem ved prestens gripende ord. —

— — — Pludselig sprang hun op og stod rank og sterk midt paa gulvet.

„Nei, nei,“ sa hun høit til sig. „Dette er synd.“

Hun kastet sig ned ved sengen.

„Tak, fordi jeg lever, kjære Gud, og er saa frisk! Aa, jeg vil leve, leve for alle mennesker, for barnene paa skolen, for alle de jeg møter, for fru Kramer, for alle mine kjære. Jeg ber dig, jeg tigger dig, giv mig mere mod og lyst og kraft til at leve som en sund og glad kristen, saa jeg kan bli til litt velsignelse for andre. Men det er vanskeligere at leve end at dø; derfor maa du hjelpe mig og staalsætte mig til at leve et nyt liv efter din vilje!“

— — — Hun reiste sig stille og rolig. Hun følte, at en ny livslyst gjennemrislet sjæl og legeme, og alt i hende ropte: Jeg lever, jeg lever!

Nu skulde alle taarer væk. Hun hadde ikke

lov at graate længer. Hjertet fik bløde — og det maatte bløde, saalænge Gud vilde det; men taarerne, de maatte stanses.

Hun badet ansigtet, til alle spor var fjernet og gav sig saa ifærd med at ordne haaret. Det var ikke blit pleiet som det skulde paa lang tid — nu skulde det forsømte indhentes.

„Jeg lever, jeg lever,“ tonet det gjennem hende.

Blusen var halvskiddet, og den hvite krave var heller ikke ganske ren. — Idag vilde hun være ordentlig og pen. Det var længe siden, hun hadde ofret en tanke paa sit utseende. Hun hadde knapt nok bryd sig om at se efter i speilet om haarskillen var midt i panden. Nu skulde alt bli anderledes.

Mens hun sat foran speilet og ordnet sit haar, smaasnakked hun med sig selv: — — — Den gamle Kiss skal jages paa dør. Du har regjert længe nok. Sur og misfornøiet og grættent har du været og gaat omkring med en martyrmine, fordi ikke alt er gaat efter dit ønske. Hjertet krymper sig og bløder, naar du tænker paa, hvad du har mistet; men du behøver ikke bære det aapenlyst tilskue for alle mennesker. Nei, du skal vise frem et glad ansigt; du behøver ikke derfor være nogen hykler. Nei, du har nok at være glad for allikevel — nok ja. — —

Hun drog et litet suk.

Naar Gud har bestemt, at du kan levé uten den glæden, da kan du være viss paa, det gaar an.

Ja, du gamle fordringsfulde Kiss, nu er du blit nødt til at renoncere paa alt, hvad du har bygget op! — Men du faar bygge om igjen og ikke saa himmelhøit.

„Paa det jevne, paa det jevne, ikke i det himmelblaa, der har livet sat dig stevne, der skal du din prøve staa,“ nynnede hun videre, tok frem sin nye blaa søndagskjole og iførte sig den.

Det banket.

„Hvem er det?“

„Bare mig — faar jeg komme ind?“

Det var fru Kramer. Hun saa sig om.

„Er De alene? Jeg syntes tydelig, jeg hørte livlig passiar herinde.“

Kiss blev rød og lo.

„Aa, det var vel mig. Jeg griper mig ofte i, at jeg tænker høit. Er det ikke skrækkelig! Jeg begynder nok at bli gammel.“

Fru Kramer kunde ikke skjule et beundrende blik. Den matblaa kjole med mørk fløielspynt i den firskaarne halsutringning og for ærmene gjorde hende næsten straalende skjøn. — Haaret og epleteinten fremhævedes ved den mørke fløiel, og ansigtet fik en friskere farve.

„Den er aldeles yndig! Stik nu en buket hvite ertebloomster i beltet, saa er De rigtig comme il faut!“

„Hvor tror De, jeg skal hen, fru Kramer?“
sa Kiss med et forlegent smil. I grunden hadde hun ikke tænkt paa, hvad fru Kramer vilde si.

„Det er virkelig ikke godt at gjette. — Er der kanske fest i den pædagogiske forening? — Ikke. Ja, saa skal De vel i selskap til bestyreren.“

„Nei, De gjetter det ikke. — Vet De,“ — hun saa næsten sky bort paa fru Kramer, mens hun løsnet nogen ertebloomster fra vasen paa natbordet — „jeg har tænkt at invitere mig til Dem iaften! Til en liten musik- og høitlæsningsaften, — hvad siger De?“

„Udmerket!“ ropte fru Kramer glad og rakte Kiss begge sine hænder. „Hjertelig velkommen skal De være.“

Kiss stod et øieblik nølende, før hun vovet at si:

„Og saa maa De tilgi mig det daarlige humør i den sidste tid. Jeg har været græsselig egoistisk. Jeg vil forsøke at bli bedre herefter!“

Fru Kramer smilte for at skjule sin bevægelse.

„Og saa skal De indvie dagen med den nye kjolen!“

Kiss blev blussende rød.

„Er det galt? Jeg vilde gjerne være pen for Deres skyld.“

Fru Kramer drog hende til sig og strøk hende over haaret.

„Nei, nei! Jeg forstaar Dem saa vel. Ikke snak om daarlig humør. — Naar Gud stanser os og tar os tilside for at lære os en ny lekse, da er der ikke tid til at synge og le. — — Men nu er leksen lært, hvis jeg ikke tar feil.“

Hun saa kjærlig paa hende.

Kiss rystet alvorlig paa hodet.

„Jeg lærer den nok aldrig, som den skal læres; men jeg begynder kanske at forstaa meningen.“

Fru Kramer nikket med glansfulde øine. Hun ante leksens indhold, selvom Kiss intet hadde sagt hende.

„Vær saa snild at be for mig, fru Kramer, jeg har det ikke rigtig godt,“ hadde hun hvisket en aften, hun sa godnat.

Og fru Kramer, som nu hadde lært at bede, hadde med glæde opfyldt hendes begjæring. — Derfor følte hun sig nu meddelagtig i den forandring, som var foregaat.

„Og tak for hjælpen,“ sa Kiss stille og saa hende ind i øinene med et taknemmelig blik.

Fru Kramer trykket hendes haand.

„Og nu,“ sa hun muntert, „skal De faa litt at bestille. Arbeide er det bedste middel til at fordrive sorgmodige tanker.“

Hun førte hende ut i kjøkkenet, hvor hele bænken bugnet av blomster og grønt.

„Jeg tok dem, før de blev stygge. Nu haaber

jeg, vi kan glæde mange med dem baade paa sykehuset og gamlehjemmet.“

„Aaja, det vil jeg gjerne! Det var deilig at faa litt at gjøre,“ sa Kiss med et lyst smil, — „men jeg bør kanskje ta et forklæ paa.“

Hun saa nedover sin fine kjole.

„Absolut. — Saa begynner De straks, mens jeg gaar en tur til kirkegaarden, før det mørkner, og saa sender vi Lina bort med kurvene, saa faar de blomstene paa sengen imorgen. — Lina er i haven og plukker bringebær. Farvel saa længe!“

Kiss nikket energisk. Hun var ikke lenger slap og træt. — Og mens hun ordnet og bandt den ene buket efter den anden, nynet hun med et lykkelig, vemodig smil, mens tankerne fløi til alle de kjære hjemme.

Hun hadde sit hjem endnu, en kjærlig far og mor og en søskenflok, som var sammenknyttet med uopløselige baand, endskjønt de nu var spredt omkring i øst og vest. — —

Kiss klippet en traad av det hvite heklegarns-nøstet for at binde om en riktig vellykket buket. Den passet til en av de unge paa sykehuset, ertebloomstene hadde ^{saa} saa friske farver.

Gik det ikke i entredøren?

Hadde fru Kramer glemt at stænge?

„Lina!“

„Nei, det banket paa døren.“

Kjedelig at bli heftet nu, hun bare var halv-færdig.

„Værsaagod!“

Kiss stod i kjøkkendøren med fru Kramers store, hvite forklæ paa og bandt traaden om buketten.

I næste øieblik laa blomstene paa gulvet, mens blodet for hende til hodet, og det flimret for øinene.

Den unge mand, som var kommet ind, sprang hurtig bort, tok blomstene op, rakte hende dem med et straalende smil og vilde gripe begge hendes hænder, men hun trak sig lynsnart tilbake og gjemte hænderne paa ryggen.

„Jeg -- jeg -- maa faa lov at gratulere Dem, hr. Bang,“ stammet hun blek og skjælvende.

„Tak! -- Men si da først velkommen til mig,“ bad han og stilte sig like overfor hende.

„Hvorfor maa jeg ikke ta Dem i haanden?“

Kiss følte, hvor læberne var blit tørre og kolde; hun orket saavidt at bevæge dem.

„Jeg holder paa at ordne blomster,“ sa hun tonløst, „og er vaat paa haanden. -- Værsaagod, ta plads,“ tilføiet hun roligere.

„Tak, tak!“

Han satte sig og betraktet Kiss forskende. Hun stod fremdeles som fastnaglet. -- Blomstene var hun ifærd med at rive istykker, uten at hun merket det.

„Fru Kramer er nemlig en fjern slegtning av mig, og derfor tillot jeg mig den frihet at gaa hit. Men det ser desværre ut, som mit komme generer Dem?“

„Nei, langt fra,“ sa Kiss stille. Hun hadde gjenvundet fatningen, men var en smule blek. — „Jeg skal faa lov at hente fru Kramer, hun er bare oppe paa kirkegaarden.“

Hun tok av sig det store forklæ og vilde gaa forbi ham.

Da reiste han sig og la haanden paa hendes arm.

„Frøken Holstmark! — Det er ikke nødvendig. Jeg har netop talt med fru Kramer. Jeg møtte hende utenfor og fulgte hende til kirkegaarden — — og hun har git mig lov til at tale med Dem under fire øine.“

Han smilte. Men Kiss stod like stiv og alvorlig.

„Jeg trodde nemlig, vi to kunde ha litt at tale om, som ingen andre behøvet at høre.“

„De kan vist ikke ha noget at tale med mig om, doktor Bang. Jeg har ikke mer at si Dem end at ønske, at De maa bli lykkelig.“

Hun bet sig haardt i læben, for taarerne truet med at bryte frem.

„Tillykke? — Hvad mener De, frøken Kiss?“

„Med Deres for —“

Mere fik hun ikke frem. Hun bet tænderne

sammen og knyttet hænderne krampagtig. Men der var kommet taareglans i øinene.

„Gjør det Dem virkelig ondt, at jeg er blit forflyttet, frøken Holstmark?“ sa han dæmpet og forsøkte forgjæves at fange hendes blik.

„Mig ondt? — Nei, hr. Bang. — Det er mig likegyldig, hvor De er.“ Hun hadde vædet læberne og av al magt trængt taarerne tilbake. — „Forresten tænkte jeg ikke paa forflyttelsen, men paa Deres nye — — lykke.“

Hun fattet ikke selv, hvordan hun orket at smile, men følte, hvor det smil var ondt.

„Frøken Gudrun Strøm har fortalt mig det,“ fortsatte hun, da han intet sa, men bare bøiet hodet — som om han ikke turde være bekjendt av det, tænkte Kiss, mens hun saa paa ham.

Han drog pusten tungt.

„Jeg fatter ikke,“ sa han langsomt og grun-
dende, „hvorledes frøken Strøm kan ha noget
kjendskap til, hvad jeg har oplevd! Det er en
dame, jeg aldrig taler med. — Og — — en slik
forandring ønsker man ikke gjerne at publicere,
vet De nok.“

„Saa?“ sa Kiss koldt. — „Jeg trodde, det var
blit offentliggjort. Man pleier da ikke være ræd
for at la den slags nyheter bli bekjendt.“

Kiss hadde tat øinene fra ham, men saapas
hadde hun da set i farten, at han ikke bar for-
lovelsesring.

Fy, hvor ekkelt! — Han skulde likesom være moderne — skille sig ut fra mængden.

Ærgrelsen hjalp hende, saa hun kom fuldstændig ovenpaa og trængte bevægelsen tilbage.

„Frøken Kiss!“ — Han reiste sig og stod like foran hende. Hun saa forbi ham og merket ikke det smertelige blik, hvormed han betragtet hende. For hendes bevissthet stod kun det straalende lykkelige blik, hvormed han først hadde møtt hende. — — „Jeg hadde glædet mig til at fortælle Dem om min nye lykke — Dem først, føren nogen anden fik anledning til at besudle den og kanske tillægge den urene motiver. Og saa faar jeg høre, at sladderer har været her før mig og gjort ondt. Jeg kan gjette mig til, hvad den har kunnet fortælle, men jeg fatter endda ikke, hvorledes netop frøken Strøm har været den første.“

Han saa paa Kiss med øine, som lyste av inderlig kjærlighet, men stemmen røbet, hvor skuffet han var over, at hans planer var blitt forpurret.

Kiss sendte ham et lynsnart blik. — Det skar hende i hjertet at se, hvor forandret han var blitt. Der var kommet et nyt uttryk over hele hans aasyn, og øinene hadde ikke længer det spottende glimt.

Nei, han var jo lykkelig.

— — — „Jeg synes det er merkelig at være saa ræd for at kjendes ved og — — og tale om det, naar man er blit saa — saa —“

„Saa lykkelig, ja. Det vet Gud, jeg er,“ sa han varmt. „Men hvorfor vil De ikke som i gamle dage sitte ned og rolig høre paa, hvad jeg har at fortælle Dem? De flygter jo formelig for mig! Tar jeg feil eller — er det saa, at det ikke længer interesserer Dem, hvorledes det er fat med mig?“

Stemmen hadde igjen den gamle, bløte klang, som hun kjendte saa vel. Et øieblik bragte den de ømmeste strenger til at dirre, men saa husket hun, hvad samtalen dreiet sig om og beholdt den kolde rolige mine, som hun hadde tilkjæmpet sig.

„Doktor Bang! De kan ikke vente mer av mig, end at jeg lykønsker Dem. — Jeg — jeg har desværre ingen interesse av at høre, hvorledes det gik til, at De blev — — — forlovet med frøken Dick!“

Det sidste kom med taarekvalt stemme. Nu orket hun ikke mere, men støttet sig til døren, og taarerne piplet sagte frem.

„Forlovet? — Ah!“ ropte han jublende og slog hænderne sammen. — „Der har vi altsaa gaaden! — Hvem har fortalt Dem det, Kiss?“

„Jeg — har jo — sagt det — Gudrun Strøm,“ hvisket hun.

— — „Jeg er ikke forlovet med nogen frøken Dick!“ ropte han leende.

Hun saa paa ham med vidt opspærrede øine, mens taarerne uhindret fik lov at dryppe ned paa den nye kjole.

„Er De ikke forlovet længer?“

„Længer?“ lo han gutteagtig. — „Jeg har aldrig i mine levedage været forlovet!“ — Han tok begge hendes hænder. — „For to aar siden ønsket jeg at bli det, men det var en — nei, to — som ikke vilde — Gudskelov!“

Hun opfattet ikke klart, hvad han sa, og drog hænderne til sig.

„Har De ikke været forlovet med frøken Dick? Men De har jo spilt sammen med hende?“

„Ah! — Nu forstaar jeg,“ ropte han. „Frøken Dick er nylig blit forlovet med en doktor oppe i Valdres, hvor hun har været i sommer. Han er en gammel ungar paa henimot femti. Gammel kjærlighet, fortæller sorenskriveren. — Spilt sammen. — Jo, det er rigtig. Jeg prøvde sorenskriverens fiolin en aften, og frøken Dick akkompagnerte til et par stykker — — det er alt — ellers har adjunkt Blyth akkompagneret de ganger, jeg har optraadt. — — — Og frøken Dick er fem, seks og tredive aar antagelig,“ tilføiet han med lystig glimt i de mørke øine. — — „Skal vi vente, til du blir saa gammel, Kiss?“

Spørsmålet fik han ikke svar paa. Alt gik rundt for Kiss. Hun strøk haanden over panden. — Nyheten var for overvældende.

Doktoren saa, hvordan hun blegnet og tok hende i sine arme, før hun faldt om.

Han la hende varsomt paa sofaen og sprang hurtig ut i kjøkkenet efter vand, vøtet hendes pande og fik heldt litt ind i munden.

„Tapre, lille Kiss,“ hvisket han ømt.

Da slog hun øinene op, men lukket dem straks igjen, som var hun rød for at vaakne av en deilig drøm.

Han sat ved hendes side og holdt begge hendes hænder.

„Se paa mig, Kiss!“

Hun saa et øieblik op og blev blussende rød.

„Du gratulerte mig, Kiss?“

„Hvad mente De med den nye lykke, som De skulde fortælle om?“ hvisket hun.

Han stak den ene haand ind under hendes nakke og trykket et langt kys paa hendes mund.

„Dette er min nyeste lykke.“

Hendes kinder brændte, og hun vilde reise sig.

„Nei, svar mig først. Gir du mig denne lykke uten betingelse?“

„Ja — hvis det er slik, som jeg tror, at De har vundet den evige lykke!“

„Ja! Jeg har Kiss,“ sa han bevæget. —

Da listet en arm sig om hans hals, og hun drog hans hode tæt ind til sit kind. — — — —

Midt under julebakningen var der kommet brev fra Einar, at han ønsket at komme hjem lillejulaften med sin forlovede for at feire julen i prestegaarden.

„Kjære mor, la Kiss faa blaaværelset, det deiligste rum i hele huset og gjør det rigtig lunt og landlig der; glem ikke de nyvævede filleryer — dæk hele gulvet med dem, hvis du har raad, mor. Og læg saa det hvite skind foran sengen og sæt fotografiet av din søn som student paa bordet. — Og saa maa du ha lampen tændt derinde, naar vi kommer.

Tilgi, at jeg blander mig i arrangementet; men jeg kjender hendes smak, vet du, mor!“ — —

— — Fru Bang stod rød og varm paa en stol foran vinduet og hang op de nystrøkne, hjemmevævede gardiner med røde border.

Aa, om denne dag bare var vel over! —

Det var saa sin sak at faa sin eneste søns forlovede paa besøk for første gang.

Hadde hun bare været en almindelig ung dame vant til huslige sysler og med interesse for alt, som hørte ind under kvindens kald i livet. — Men en student og lærerinde — og saa til og med en hovedstadsdame — nei, nei, hun passet visselig ikke ind her.

Hun behøvede kun at tænke paa den nye guvernante paa lensmandsgaarden. Hun var ogsaa student og var kommet paa visit en dag, presten var bortreist. Men fruén ønsket saavist ikke, at hun vilde gjenta visitten.

For hun havde med stor selvovervindelse siddet og hørt paa hendes kunstlede, affekterte tale om de høie interesser, som hun her paa landet havde saa liten anledning til at dyrke.

Ja, der hørte vistnok store talegaver til for at være en dygtig lærerinde — — fru Bang sukket.

Men at Einar kunde vælge en saadan kvinde, det var ufatteligt.

„En egte perle, indfattet i reneste guld,“ — var den eneste beskrivelse, han havde git av hende. „Vor lykke er hel og uforgjængelig; ti den er bygget paa en grundvold, som staar evig. Og vort motto for hele livet er dette: — — „Men størst iblandt dem er kjærligheten.“

Der var ikke at undres over, at far var blit høilig fortørnet over citatet. At anvende skrif- tens hellige ord for at tolke den sanselige kjær-

lighed var en profanation, som var vel værd hans hellige vrede.

Lykken uforgjængelig!

Aaja. — I forlovelsestiden sa man saa mangt og meget. Anderledes blev det, naar livets alvor med sorger og skuffelser brøt ind over samlivet. — —

Endda *hun* havde ikke nogen grund til at klage. Det var blit hende forundt at leve livet sammen med en herrens tjener, som nød alles agtelse og ikke vek en haarsbred fra Herrens lov.

— — —

Se saa. — Nu hang de pent — bare et litet ryk der tilhøire, saa den folden faldt bløtere og rundere — og saa de heklede gardinholdere om.

Ja, i byen draperte man sine gardiner og laget kapper og vifter og alleslags rare snipper; men hun betakket sig for at ødelægge gardinet med et helt brev knappenaaler. Og pent var det nu slet ikke.

Nei, frøken Kiss fik nok nøie sig med den gammeldagse maner.

Se saa. Ja, er det ikke merkelig, hvor gardiner forandrer et værelse!

Gad vite, om hun er mørk eller lys? Pen eller — —

Nei, hun kunde ikke tænke sig Einars forlovede styg. — Men blek og kold — moderne

— kanskje med lorgnet for at ha den rette værdighet.

For Einars skyld vilde hun forsøke at holde av hende, selv om hun ikke faldt i hendes smag. — —

Sengen stod opslaat med hvite lakener, hvori de skarpe merker efter rullingen endnu sat, — og en storblomstret, vældig dyne stak frem ved fotenden.

Det brændte lystig i ovnen; men fru Bang la allikevel et par svære bjerkeknauser paa. Det var bedre, det var for varmt — det gik jo an at lufte. — —

Det tok sig bedst ut at ha sengeteppeet over. Paa hotellene brukte man rigtignok at presentere værelserne med opslaatte senger, men det hadde altid støtt hendes æstetiske og etiske sans.

Hun slog dynen tilbake og brettet overlakenet med de brede, heklede mellemverk og det store monogram G B omhyggelig over — rettet litt paa nakkeputen og la det tunge, strikkede sengeteppe over, med en tilfreds mine.

Saa ja. Dette virket saa at si mer anstendig. — —

Gad vite om hun var av disse fri, moderne kafédamer, som uten blygsel talte om forholdet mellem mand og kvinde — og uten at rødme kunde være med i en diskussion mellem mænd — —

Huf. — Nei, fra hovedstaden kunde man vente sig litt av hvert. — —

Einar hadde altid hat smag for det egte, det naturlige og friske.

Men det var nu engang slik med kjærligheten, at den var blind.

End om det ikke gik an at la Det nye testamente bli liggende ved siden av lysestaken? Kanske hun vilde føle sig støtt, og det kunde gi anledning til misstemning i første øieblik?

„Tøv!“ sa hun til sig selv, uten egentlig at ha overvundet sin tvil, — „saa faar hun da straks forstaaelsen av, at vi lar Herrens ord skinne klart uten persons anseelse.“

Strid vilde der saa allikevel bli før eller senere.

Einar hadde nok valgt en, som delte hans forvildede meninger om religionen. — —

Billedet over sengen fik ogsaa hænge. Om ikke motivet tiltalte, saa var der dog kunst over det. — Billedet forestilte Jesus hos Marta og Maria og var en fint utført fotografavure efter en kunstners maleri. — —

Saa var det bare at lægge fyrstikker paa natbordet og fylde friskt vand paa karafien — og ikke at forglemme en smule røkelse paa ovnen; det gjorde det saa festlig og satte en i julestemning.

„Ja, saa i Guds navn faar hun komme; jeg

skal ialfald gjøre mit bedste for at bli glad i hende.“

Hun sukket i det samme og gik saa ned for at se efter, om alt gik sin jevne gang i kjøkkenet.

Paa veien kikket hun ind i kontoret.

Presten sat ved skrivebordet med to store bøker opslaat foran sig og studerte juleprækenen.

Han skjøv brillerne op i panden og lænte sig tilbake i stolen, da hans kone trippet ind, — — og saa spørgende paa hende.

„Det var bare det, Johannes — — vil du, vi skal drikke kaffen her inde paa kontoret, som vi er vant til, eller —“

„Nei, nei, nei. — Vi drikker i stuen. Jeg vil nødvendig at mit lønkammer skal utsættes for — — fremmede blikke.“

„Javist.“

Fruens øine for hen over de lange reoler. Jo, der var støvfrit. Hun maatte jo faa kikke herind ialfald. — Men gardinet var ikke helt oprullet — hun trak i snoren, og den for op med et litet smeld. Det var forresten det samme, det blev mørkt, før de kom allikevel.

Hun kikket ut av vinduet.

„Anders har maaket bra vei idag. Den er riktig bred og fin. — — — Jeg ønsket virkelig, Einar hadde sendt os hendes fotografi idetmindste,“ brøt hun med ett av. „Det er van-

skelig at danne sig nogen forestilling om hende, omtalen er temmelig knap, synes jeg.“

Der fløi et smil hen over prestens sterke ansigt.

„Vær ikke saa nervøs, Gyda! — Det er da ikke bispen, du venter.“ — Han smaalo og strøk med den store, hvite haand nedover skjegget. — „Jeg finder det klokt av Einar at overlate til os at utfinde hendes mulige dyder. — Hm. Fotografi? Det bidrar kun til, at originalen skuffer.“

„Ja, ja.“ — Fru Bang flyttet nervøst paa fotografiene paa skrivebordets øverste hylde. Det ene var av hende selv som ung frue med Einar paa fanget. — „Men vi faar forsøke for Einars skyld at være overbærende mot hende.“

„Som vor samvittighet tillater, mor,“ sa presten alvorlig og bestemt og flyttet brillerne ned og bladet om i boken.

„Ja, saa var det ikke mer. — Jeg haaber, toget ikke er altfor forsinket; jeg vilde nødig, kalvesteken skulde — —“

„Ja, Gyda! Nu ønsker jeg ikke at bli forstyrret længer. Jeg vilde gjerne være alene et par timer endnu.“

„Nei — — det var ikke mer. — — — Men — hvad mener du om at utsætte med aftenandagten, til vi blir alene?“ kom det nølende borte fra døren.

„Paa ingen maate.“

Han rystet paa hodet og vinket med haanden til tegn paa, at hun maatte forsvinde. — —

Hun smittet jo formelig ved denne overdrevne ængstelse og feighet.

Nu vel. — Han hadde jo ogsaa helst set, at sønnen hadde valgt en huslig kvinde av den gamle type.

Men den tid var forbi, da de unge tok hensyn til forældrenes ønsker, og Einar hadde forlægst sagt sig fri for enhver paavirkning hjemmefra. — — Saa maatte han ogsaa selv bære ansvaret.

Han purret op i det tykke haar og blev sittende i dype tanker uten at ha hastverk med juleprækenen.

En stivnakke som Einar skulde der sterke stormer til for at bøie i støvet. Men Gud vilde nok vite at finde det rette tugtens ris for at tvinge ham til syndserkjendelse. Han vilde nok faa erfare, at lykken var forgjængelig — stakkars gut!

Naar Guds hellige og retfærdige krav engang blev lagt tungt paa ham i en bitter sorgens og motgangens tid, maatte vel det gjenstridige hjerte endelig vende om fra fortabelsens vei.

At dette maatte ske, var hans daglige bøn til den almægtige.

Værre blev det herefter, naar sønnens hjerte

var blit fanget i verdens og forkrænkelighetens garn, og en kvinde av den moderne type hadde forvildet hans sanser. —

Maatte Gud Herren den almægtige finde dem begge paa deres vildsomme vei.

— — — —

Da slæden stanset og lyset gjennom den aapne gangdør strømmet ut over den hvite sne, stak Kiss sin haand i Einars og hvisket:

„Hjælp mig, om det blir vanskelig, Einar!“

Han trykket haanden ømt, og idet han hjalp hende ut, sa han muntert:

„Vi skal ta fæstningen med storm — med kjærlighetens milde susen!“

*

*

*

Første nytaarsdag var kommet med klar, blaa himmel efter det svære snefald i juledagene og uken før. Termometeret utenfor kontoret viste ti kuldegrader.

„Idag blir det prægtig skiføre, Kiss. Naar far og mor hviler middag, drar vi avsted, ikke sandt?“

Kiss nikket og smilte.

„Hvad tænker du paa? Du ser saa hemmelighetsfuld ut?“

Einar skrudde ned fiolinbuen og la den sammen med fiolinen i kassen. Kiss blev fremdeles

sittende foran pianoet og bladet mekanisk i koralboken.

De hadde musisert, mens de ventet paa frokosten.

Kiss hadde været tidlig oppe. — Da Tomine kom med morgenkaffen, sat hun allerede helt paaklædd og skrev brev hjem.

„Det er saa deilig at være tidlig oppe,“ sa hun til den forundrede Tomine. „Om aftenen er jeg for doven og om dagen blir det ikke noget av at skrive brever.“

Tomine skottet bort paa hende med et polisk glimt i øinene, mens hun satte brettet fra sig paa bordet foran vinduet. — Aanei, tænkte hun, doktoren vil nok ikke undvære hende saapas længe, — og det er ikke at undres paa heller, saa nydelig og god som hun er.

Mens Kiss forsynte sig med fløte og sukker, puttet Tomine et par bjerkekubber i ovnen.

„Her er ikke noget varmt, videre —“

„Aajo da. — Jeg fryser aldrig; men det kommer kanskje av, at jeg tar kolde avrivninger hver morgen.“

„Huttetu!“ sa Tomine og grøsset uvilkaarlig. „Det tror jeg nok, jeg vilde ha betaling for.“

„Det er saa sundt, Tomine, — det forlænger livet,“ sa Kiss muntert og vendte sig om mot Tomine, som sat paa huk foran ovnen.

„Ja, naar en hadde noget at leve for, saa,“

sa Tomine med et suk og plukket op et par fliser, som var faldt av veden.

„Aa, det har da De, som er saa ung.“

„Aanei, frøken,“ sa Tomine med et trist smil og reiste sig. „Livet er sandelig ikke saa rart, at en skulde ha lyst til at gjøre det længer end nødvendig.“

— — — „Tak for kaffen, Tomine. — Jeg har aldrig smakt saa gode berlinerkranse, de smelter formelig i munden.“

„Aaja — men ta nogen flere; Dere blir sulten før frokost, klokken er jo bare halvni, — det blir længe at vente.“

„Nei, tak — men vent litt, Tomine, saa skal De faa noget rart av mig.“ Hun rakte hende en liten bok, hvor hun hadde lagt merke ved en sang, som hun bad Tomine endelig læse. — „Og læs den flere ganger. Den sangen er jeg selv saa overmaade glad i!“

„Tak, tak! Jo, det skal jeg da gjøre.“

Tomine stak boken ned i lommen paa det store blaarutede kjøkkenforklæ, tok kaffeboardet og gik. — — —

Nu hadde de spilt melodien til den samme sang, og Kiss sat med tindrende øine og tænkte paa, hvor Tomine sikkert vilde bli glad i de vakre vers.

Hun saa op paa ham med et eget glimt i øinene.

„Er jeg nødt til at si dig alt, hvad jeg tænker paa?“

„Selvfølgelig!“

„Det har jeg desværre ikke beregnet.“

„Ja, nu er det forsent,“ lo han. — „Men du, Kiss! Vet du, hvad du ligner?“

„Nei!“

Hun reiste sig og stod lys og straalende foran ham. Den mørkeblaa fløielsbluse med den hvite kniplingskrave fremhævet den friske teint og det gyldne haar, hvad Einar ikke hadde undlatt at bemerke straks han fik øie paa hende.

„Du ligner — — nei!“ brøt han pludselig av og blev med ett alvorlig. — — „Du er aldeles uforlignelig! — La mig for én gangs skyld faa lov at gi dig nogen komplimenter, Kiss. Jeg savner brevene, du; for der kunde jeg skrive om alt det, mit hjerte var fylt av; men naar jeg siger det, da — — sæt dig her, Kiss — der, ja — saa vil vi agere uforlovede nogen minutter. Men se ikke saa paa mig — vær litt mere undselig — saan, ja.“

Kiss la hodet bakover og lo hjertelig.

„Ja, frøken, — hvad jeg mente at si var dette: Igrunden indbyder Deres hele skikkelse til komplimenter; men saasnart jeg aapner munden, øiner jeg et sarkastisk, ironisk, mistænksomt, litet fint smil paa Deres yndige ansigt, og det smil bringer mig aldeles ut av fatningen. — —

Hvorfor kan De ikke være litt mere koket, frøken? Hvorfor er De saa forførende deilig konstant og fri for affektion og flirt? Hvorfor svarer De ikke? De liker kanskje ikke „den slags konversation“, som en viss ung dame sa engang, jeg begyndte at kurtisere hende?“

Kiss indtok en nonchalant stilling med hodet bøiet bakover, armene ikors og benene langt frempaa gulvet.

„Joda! Det er en nydelse at høre paa Deres veltalenhet, min herre; derfor vil jeg nødig avbryte, før jeg er viss paa, De er færdig. Men jeg tillater mig at betvile, hvorvidt disse utgydelser kan betegnes som komplimenter!“

„Taalmodig, naadige frøken!“

Einar hadde flyttet sig nærmere og gav hendes ene støvlespids et litet puf med sin fot.

„Omforladelse!“

„Aa, jeg ber!“

Kiss trak føtterne til sig med en krænket mine og saa hen i veiret.

Einar flyttet sig endnu nærmere.

„De er temmelig nærgaaende, min herre!“

Han strøk den mørke lugg op fra panden og saa paa hende med et skalkagtig smil i de mørke øine.

„Idag er De fortryllende skjøn, frøken! Jo mer avmaalt og kold De er, jo sterkere er Deres

magnetiske tiltrækningskraft. — De maa derfor undskylde —“

Han satte sig like ved siden av hende og betragtet hende i flere minutter uten at si ett ord.

Langsomt skyllet rødmen over hendes ansigt og hals. Hun reiste sig hurtig, satte sig paa hans fang og slog armene om hans hals.

„Du er en deilig, rar mand, Einar,“ hvisket hun.

„Og du er den bedste, den deiligste, den rene-
ste og den skjønneste kvinde paa jorden,“ sa han lidenskabelig og trykket hende heftig ind til sig. — — — — „Faa se! Jo, det tænkte jeg. — Er det tegn paa lykke, naar øinene er blanke av taarer?“

„Det er ikke taarer — det er bare lykkedusj!“ smilte hun og saa ham ind i øinene.

„Og naar nytaarsdagsmorgen oprinder med lykkedusj — hvad tror du saa pinsedag vil bringe, Kiss?“

„Strømme av lykke, Einar!“

„Og hvem er skyld i al denne lykke, Kiss? Jo, det er dig! — Solskinsbarnet, som din mor kaldte dig, — hjertebarnet, som din far sa — — og nu skal jeg gi dig et nyt navn: Lykkebarnet: For du bringer lykke til alle dem, du kommer i berøring med — men allermest til ham, som du hadde mod og kraft til at vise

vinterveien en varm junidag, fordi han ikke vilde dele livets høieste lykke med dig. — — Har jeg takket dig for det, Kiss?“

„Nei! Aldrig!“ — Kiss la ansigtet i alvorlige folder. — „Bare hundrede gange, Einar,“ sa hun saa med et muntert smil. — — —

„Nei, for nogen morgenfugler! — Ja, saa er det naar man er forlovet, da glemmer man baade at sove og spise!“ — Det var moren, som forsigtig tittet ind gjennem portieren fra dagligstuen. — „Værsaagod! Far har alt sat sig!“

*

*

*

Da Kiss og Einar i sine kjække skidragter satte utfor prestegaardsbakken, stod presten og fruene ved dagligstuevinduet og fulgte dem med øinene, til de forsvandt som to sorte prikker borte i skogbrynet.

„Nu kan vi være tryg for gutten vor, Johannes. Han er visselig kommet paa den rette vei,“ sa fruene i en halvt spørgende tone.

Presten stod fremdeles ved vinduet og røkte av den lange merskumspipe.

„Ja,“ kom det kort.

Men prestefruene visste, at der snart vilde komme en længere redegjørelse efter denne indledning, og det var netop, hvad hun hadde tilsigtet.

Deres svigerdatter hadde vist sig at svare til

beskrivelsen: en ekte perle, indfattet i reneste guld — i en langt høiere grad end de nogensinde hadde vovet at haabe. Selv ikke prestefruen, hvis livlige indbildningskraft tit hadde malet et billede av den vordende fru doktor Bang, hadde faldt paa at utstyre hende med saa mange tiltalende egenskaper som de, Kiss hadde vist sig at være i besiddelse av.

Men der var et andet spørsmåal, der trængte drøftelse: Den store forandring, der var foregaat i Einars sjæleliv, siden han sidste sommer hadde vist sig som farens motstander, naar det gjaldt religiøse spørsmåal. — —

„Ja,“ kom det igjen mere langsomt, grundende og med vegt, — „for vore øine saa det ut, som om han ad en langt anden vei maatte komme tilbake til sin barndoms Gud. Men — —“ presten utsendte en vældig, blaagraa røksøile, der fortonet sig som lette blaa ringer oppe under taket — „men det ser ut til, at han har — har valgt en anden vei.“

„Ja, jeg tror han er blit beseiret av Guds kjærlighet,“ sa prestefruen varmt med tindrende øine.

„Hm — ja. I mine unge dage maatte der en dypere syndserkjendelse til. Nutildags —“

Han sukket tungt.

„Tror du ikke en — en saadan forandring er individuel, — at den henger sammen med

ens liv, Johannes? Einar har altid været en bra og ufordærvet gut i sedelig henseende.“

„Vi er alle avvegne, Gyda, og fattes Guds ære. Alle har vi vor medfødte, syndige natur, og bevisstheten herom skulde være nok til at bøie os i støvet og erkjende vore synder.“

„Ja, — men naar vor synd er blit tilgit, Johannes, — da behøver vi jo ikke bære byrden længer — og det er netop, hvad jeg mener disse to har oplevd. Og Einar har heller ikke veget tilbage for at ydmyge sig for mennesker. Den aften inde paa kontoret, da han bad os om tilgivelse, viser jo — —“

„Jo, jo — det er saa, og jeg vil helst tro og haabe, at de begge er gode lutherske kristne, selv om jeg kunde ønske, der var mer tyngde og alvor over dem.“

„De er unge, Johannes, og ser lyst paa livet. Vilde det da ikke være unaturlig, om de gik gravalvorlige og sorgbetyngede omkring —“

„Jo, jo — det er saa. —“ Presten hang den utslukte pipe fra sig og la sig paa sofaen. — „Hans veier er ikke vore veier,“ citerte han langsomt og stille, mens han bredte teppet over sig og forsøkte at finde den bedste hvile for hodet.

Fruen holdt op at gynge. — Hun drog et litet lettelsens suk, reiste sig og gik bort til sofaen for at brede slumreteppet bedre over ham og sa stille — som til sig selv:

„Ja, hvordan nu forandringen end er fore-
 gaat — ett er da sikkert: Deres lykke har en
 dypere grund end erotiken. Og de smitter uvil-
 kaarlig, saa en gammel prestekone næsten kunde
 misunde dem.“

„Hm.“

Presten laa med ansigtet vendt mot væggen
 og saa ikke den hektiske rødme, der farvet hendes
 kinder.

Og mens hun selv forundret sig over sin fri-
 modighet, fortsatte prestefruen: „Og det merke-
 lige er, at de unges glade humør ogsaa har
 smittet paa tjenerne. Jeg vet ikke, jeg har set
 dem saa villige og fornøide som denne jul.“

„Ja — — det har været en livlig uke. Jeg
 haaber vi ikke har forarget menigheten.“

Presten hørtes træt ut, og den anstrengelse
 han gjorde for at høres streng og bekymret,
 lykkedes ikke helt.

Fruen smilte, mens hun gik omkring og puslet
 — ordnet hist og her — saa efter ovnen og
 puttet endnu en gang teppet godt ned bak
 ryggen.

„Aanei, Johannes,“ sa hun varmt. „Et lyst,
 glad sind og en hjertelig latter forarger ikke
 menigheten — heller ikke sang og fiolintoner.
 Jeg tror heller, vi har grund til at bebreide os,
 at vi forlitet har lyst og varmet og vist dem
 kjærlighet, som vi skulde —“

„Naa. — Vi bør jo ikke glemme, at livet er alvor og ikke lek.“

Han lukket øinene og la en avis over ansigtet, og dette synlige tegn paa, at samtalen fik være slut, maatte fru Bang ta sig ad notam, hvor gjerne hun end hadde ofret sin middagslur for at benytte denne sjeldne anledning til en fortrolig, hyggelig passiar.

Men en lydelig snorken tilkjendegav snart endmer tydelig, at hun fik fortsætte sine refleksioner alene.

Og mens presten var i drømmenes verden, sat den lille prestefru i gyngestolen med et lykkelig smil om den vakre mund og drømte lys vaaken om fremtiden. — Kanske den allikevel hadde litt sol og varme gjemt til dem efter det aarelange vintermørke.

Det er pinseaften.

En varm, straalende maidag er ifærd med at bryte frem.

Paa græs og blade ligger endnu en let dusj efter den lille regnskur, som var elskværdig nok til at indfinde sig netop paa det rette tidspunkt, saa alt kunde være likesaa friskt og nyvasket utendørs som indendørs. Solen, som stiger høiere og høiere paa himmelen, har gjort nye undere fra dag til dag: De lysegrønne, lette slør over de før saa sorte og trøstesløse, nakne bjerketær er et av dens mesterverker. De tusene, sovende spirer har den vækket og lokket frem i den klare maidag; paa solens bud har de dækket den mørke jord med et bløtt, straalende teppe som tak for varmen, den gav i den lange, kolde vinternat.

I prestegaardshaven har kirsebær- og moreltrærne klædd sig til bryllupsfest i sit reneste hvite blomsterflor. De gamle epletrær nedenfor kastanjelysthuset staar undrende og ser til og

aner ikke, at deres egne fine, skjære rødmende blomsterklaser overgaar al anden pragt.

Selv pinseliljerne og konvallene i beddet foran verandatrappen tør ikke maale sig med al denne ødselhet. — — —

Fra de aapne vinduer høres munter passiar og glad latter. Unge, smilende ansigter bøier sig ut over vinduskarmene og gir sin glæde luft i begeistrede utrop over maidagens herlighet. — Det er brudens søstre og veninder, som har sat stevne i den gamle landsens prestegaard for at feire Kiss og Einars bryllup. — — —

Fru Holstmark lot sig ikke skræmme, da hun i daggryet lettet paa gardinet og saa regnskuren.

„Det var trist,“ sa far halvvaaken henne fra sengen. —

Men mor rystet smilende paa hodet:

„Aa, det har ingen fare. Kiss er solskinsbarn. Regnet maa bare til for at forhøie solens virkning.“

Og hun fik ret.

Et mer straalende bryllupsveir kunde ikke ønskes.

Da flaget blev heist i haven, var alle skyer bortblæst, — og det foldet sig rødmende ut under den klare, blaa himmel, mens en let duftning fra syd lot dets vakre farver brede sig ut i al sin friske skjønhed.

Den lille kirke er overfyldt. Mænd og kvinder, gamle og unge er kommet langveis fra for at se prestens søn som brudgom.

Opper gangen mellem bænkeraderne sitter bryllupsgjestene i de stive, høiryggede stoler — kjendte og ukjendte om hverandre, men alle med blikket fæstet paa brudeparret foran alteret.

En solstraale finder vei gjennom det luftige slør og lar brudens haarfylde skinne i hele sin gyldne glans.

„Se solskinsbarnet?“ hvisker fru Holstmark til sin mand og nikker op mot bruden.

Far bare smiler.

Og mens presten taler, flommer solen ind over alteret og svøper den hvitklædde brud med myrtekransen over det lette slør i et hav av gyldent lys.

Brudgommen staar høi og rank ved hendes side. Det aapne, mandige ansigt er løftet mot presten, og øinene straalere av dyp, inderlig glæde.

— — — „Ti dette ord „Elsker hverandre“ er dypest set grundfundamentet for vort liv og endemaalet for hele vor færd.

Jeg vet, I vil si: Dette bud blir let at følge; ti det indeslutter hele vort hjertes høieste ønske.

Og dog maa jeg si det: Naar motganger og prøvelser kommer, og hverdagslivets trivielle slit

og kav lægger sig trykkende og knugende over sjæl og sind og stænger solen ute, da først skal det prøves, om I har forstaat budet ret.

Ti da er det, at kjærlighetens sol skal sprede de tunge skyer og smelte den kulde, som vil lægge sig om hjerterne.

Gud give eder saa rikelig sol og varme som denne deilige dag borger for. Maatte den være et omen for fremtiden!“

Presten gjør en liten stans, men fortsætter med bevæget stemme:

— — „Og du min søn! — La mig paa denne dag bede dig tilgive og glemme, at du saa altfor karrig er blit overøst med kjærlighet og solskin i dit barndomshjem — — —“

Stemmen svingter, og den sterke mand er for et øieblik overvældet av sine følelser. Men i næste øieblik er han igjen herre over sin bevægelse.

— — „Hvad jeg har forsømt, har Gud tilgit, — og netop denne dag er et levende bevis paa hans ubegrænsede naade og kjærlighet, idet du gjennem din brud er blit ledet ind paa veien, der fører til den evige lykke.

La da den kjærlighet, som Gud gjennem hende har ladet lyse for dig, faa vokse og utfolde sig til Herrens ære! — — —“

— — — Orgelet begynnder at præludere.

Einar lægger brudens arm i sin og fører hende

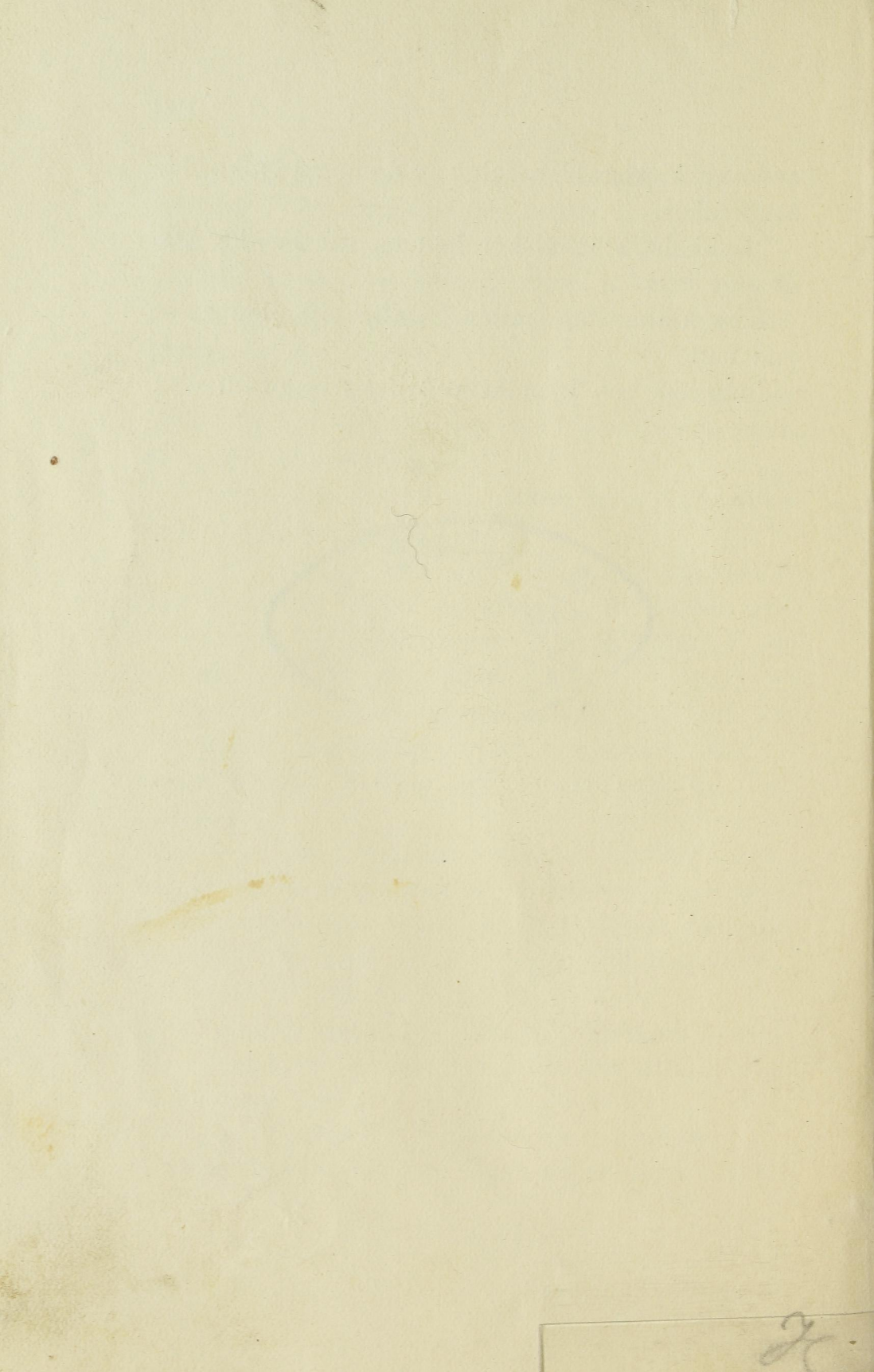
nedover kirkegulvet, fulgt av de unge, lysklædde
brudepiker.

„Lykkebarn!“ hvisker han og gir hendes arm
et ømt tryk.

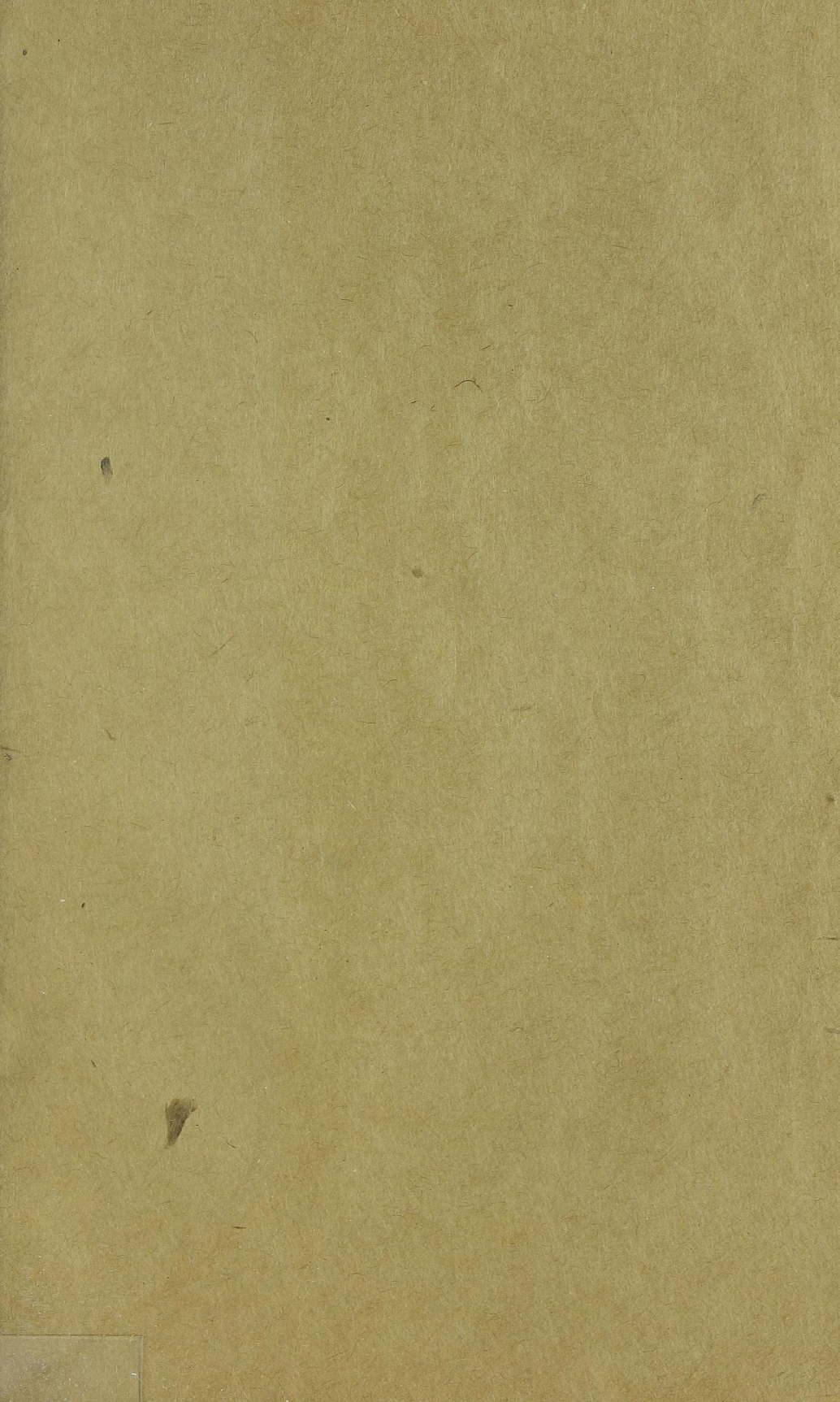
Kiss nikker og smiler fremfor sig uten at se
paa ham.

Idag tør hun kjendes ved det nye navn.

25

18/3-44

45840

1 JULI

15 JULI

21 OKT.

21 APR.

30/6

14 DEC.

22 MRTS.

15 MRTS.

10 APR.

24 APR.

18 NOV.

m

Depotbiblioteket

94sd 45 840

